



GAZETA miesięcznik GDAŃSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO AMG

ISSN 1506-9745

Rok 28

Kwiecień 2018

nr 4 (328)

NAUKA DLA ZDROWIA



20 kwietnia 2018 r.
9:00-14:00

Collegium Biomedicum
ul. Dębinki 1

Wydział Farmaceutyczny
al. gen. J. Hallera 107



**wstęp
wolny**

- OFERTA EDUKACYJNA
- POKAZY
- WYKŁADY
- OPROWADZANIE
- BADANIA PROFILAKTYCZNE

www.naukadlazedrowia.gumed.edu.pl

Rektor spotkał się z przedstawicielami doktorantów

Rozwój studiów doktoranckich w świetle przyszłych zmian prawnych oraz aktualne kwestie wydarzeń w społeczności akademickiej doktorantów naszej Uczelni. Między innymi te tematy zostały poruszone na spotkaniu rektora prof. Marcina Gruchały z przedstawicielami doktorantów, które odbyło się 8 marca br. W spotkaniu uczestniczyli Rektor oraz przedstawicielki Zarządu Samorządu Doktorantów: **mgr Paulina Dąbrowska** (Katedra i Zakład Toksykologii) i **mgr Katarzyna Gruchała** (Zakład Prawa Medycznego i Farmaceutycznego). Spotkania będą odbywały się cyklicznie. ■



Biała sobota na Kaszubach

Za nami Biała sobota w Wąglikowicach zorganizowana przez studentów z SKN przy Katedrze i Klinice Chirurgii Onkologicznej GUMed. Pacjenci najpierw byli rejestrowani przez studentów, którzy badali poziom glukozy i cholesterolu we krwi, przeprowadzali EKG oraz obliczali wskaźnik BMI. Następnie był czas na wizytę w gabinetach lekarskich, gdzie konsultacje prowadzili rezydenci i stażyści. Osobom potrzebującym informacji z zakresu onkologii swoim wsparciem służył opiekun SKN dr Kamil Drucis z Katedry i Kliniki Chirurgii Onkologicznej GUMed. W trakcie wydarzenia dużym zainteresowaniem cieszyły się również stanowiska z fantomami, na których studenci demonstrowali, jak przeprowadzać pierwszą pomoc oraz samobadać piersi. ■



W numerze m.in.

■ Nauka dla Zdrowia. Dzień Otwarty GUMed	4
■ <i>Aesculapius Gedanensis</i> – nowe honorowe wyróżnienie GUMed	11
■ Rekordowa liczba transplantacji w UCK	12
■ Znamy wykonawcę Budynku A CMN	13
■ Kalejdoskop 100 lat	13
■ Pięćdziesiąt trombektomii mechanicznych w UCK	14
■ Konferencja <i>Żywnienie w chorobach autoimmunizacyjnych</i>	15
■ Oferta dla start-upów w ramach inicjatywy Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii	15
■ Pieniądze na projekty naszych naukowców	16
■ Dr Aleksandra Markiewicz w Radzie Młodych Naukowców VI kadencji	16
■ III Pomorska Konferencja na rzecz Osób z Zespołem Downa „Ja też jestem”	17
■ Jak zaczynaliśmy współpracę międzynarodową w AMG	18
■ Spotkanie z hematologiem w Radiu Gdańsk	22
■ Tajemnice z muzealnej półki	23
■ Klauzula sumienia. Co to jest?	24
■ Portugalscy studenci z wizytą na Wydziale Farmaceutycznym	25
■ Oby tym razem się udało	26
■ Polecamy Czytelnikom	28
■ Co nowego w European Association of Professors Emeriti	28
■ Atrakcyjna praktyka wakacyjna w Górnej Austrii	29
■ Sukces studentek z drużyny futsalu	30
■ Z Wilna do Gdańska: Alina Kuleszyna	32
■ 12 MINIATUR dla naszych naukowców	33
■ Instytut Położnictwa i Chorób Kobietych to nie tylko kliniki	34
■ Podróż kształcą: La Citta Eterna, czyli po prostu Wieczne Miasto	38
■ In memoriam: Profesor dr hab. Stefan Smoczyński	41
■ Medycyna po wojnie: Gutzeit Fryderyk (Fritz) – lekarz czy oszust?	42
■ Wykopali raka w Galerii	43
■ Ogromne serce dla każdego pacjenta – dr Aleksandra Modlińska	44
■ Rozmawiali o niepłodności	47
■ Najlepsza praca wybrana	48
■ <i>Podstawy anatomii w naukach klinicznych</i> – edycja 2018	48

Nauka dla Zdrowia

Ponad 40 stoisk z pokazami i warsztatami, badania profilaktyczne, oprowadzanie po laboratoriach badawczych, otwarta dla zwiedzających Biblioteka Główna oraz wiele fascynujących wykładów przybliżających zagadnienia medyczne to główne atrakcje nowej imprezy organizowanej przez Gdański Uniwersytet Medyczny. Adresowana do mieszkańców Pomorza *Nauka dla Zdrowia – Dzień Otwarty GUMed* odbędzie się 20 kwietnia br. w godz. 9-14 na terenie Collegium Biomedicum (CBM) oraz na Wydziale Farmaceutycznym. Impreza jest kontynuacją trzech przedsięwzięć: Medycznego Dnia Nauki – największej na Pomorzu imprezy popularyzującej nauki medyczne, Pikniku na Zdrowie – profilaktycznego wydarzenia skierowanego do mieszkańców Trójmiasta, a także Dnia Otwartego, który cieszy się ogromną popularnością wśród przyszłych studentów.

Na stoiskach zlokalizowanych w CBM będzie można dowiedzieć się, na czym polegają badania krwi, sprawdzić swoje umiejętności w szcziu chirurgicznym oraz dowiedzieć się, jakie niebezpieczeństwa grożą nam ze strony organizmów niewidocznych gołym okiem. Będzie szansa poznać świat bakterii, obalić mity dotyczące cukrzycy, dowiedzieć się, jak korzystać z popularnych suplementów diety i jaką moc dają nam szczepienia. Obok pokazów i warsztatów młodzi ludzie będą mogli zapoznać się z aktualną ofertą edukacyjną Uczelni i dowiedzieć się, jakie wymogi trzeba spełnić, aby zostać studentem GUMed. Przeprowadzone zostaną wykłady dotyczące ciekawych zagadnień medycznych oraz prezentacje badań prowadzonych na wszystkich Wydziałach i kierunkach Uczelni. Nie zabraknie również możliwości wykonania podstawowych badań profilaktycznych (pomiar ciśnienia, poziomu cholesterolu i cukru we krwi).

Na Wydziale Farmaceutycznym przygotowane zostaną stoiska poświęcone m.in. mikrobiologii, produkcji leków czy toksykologii. Będzie okazja zwiedzić katedry i zakłady działające na Wydziale, porozmawiać z naukowcami i studentami, a także zapoznać się ze specjalistyczną aparaturą.

Na gości czekać będzie także I Klinika Transferu Wiedzy, czyli Biblioteka Główna GUMed oraz nowoczesny ośrodek badań biomedycznych i monitorowania zdrowotności, jakim jest Trójmiejska Akademicka Zwierzętnia Doświadczalna.

Szczegóły dotyczące wydarzenia i możliwość zapisów na oprowadzanie można znaleźć na stronie naukadlazedrowia.gumed.edu.pl. ■

GAZETA AMG

Redaguje zespół:

Redaktor naczelny: Bolesław Rutkowski

Zastępca redaktora naczelnego: Wiesław Makarewicz

Joanna Śliwińska, Jolanta Świerczyńska-Krok

Współpraca: Tadeusz Skowrya, Sylwia Scisłowska, fot. Zbigniew Wszeborowski

Adres redakcji: Gazeta AMG: Biblioteka Główna GUMed, Gdańsk, ul. Dębinki 1, tel. 58 349 11 63
e-mail: gazeta@gumed.edu.pl; www: <http://www.gazeta.gumed.edu.pl>. Nakład 700 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo niewykorzystania materiałów niezamówionych, a także prawo do skracania i adiacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. Wyrażane opinie są poglądami autorów i nie zawsze odzwierciedlają stanowisko redakcji oraz władz Uczelni.

Opracowanie wydawnicze i druk:

VM Media Sp. z o.o. VM Group spółka komandytowa, Grupa Via Medica, ul. Świętokrzyska 73, 80-180 Gdańsk. www.viamedica.pl, tel. 58 320 94 94, faks 58 320 94 60

Redaktor prowadzący: Joanna Ginter

Opracowanie graficzne: Jacek Rembowski

Warunki prenumeraty:

Cena rocznej prenumeraty krajowej wynosi 36 zł; w rocznej prenumeracie zagranicznej – 36 USD, pojedynczy numer – 3 USD. Należność za prenumeratę należy wpłacać na konto Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego z dopiskiem: prenumerata „Gazety AMG”: Bank Zachodni WBK S.A. Oddz. Gdańsk
76 10901098 0000 0000 0901 5327



Nauka dla Zdrowia

Wykłady naukowe – sala A (im. prof. S. Hillera), Collegium Biomedicum GUMed

9:00-9:15 – Otwarcie i przywitanie gości – rektor GUMed prof. Marcin Gruchała

9:15-9:30 – Wykład inauguracyjny – dr Robert Szymczak, Katedra i Klinika Medycyny Ratunkowej

9:30-9:45 – *Obrazowanie w medycynie* – lek. Marcin Rykaczewski, Zakład Fizjologii Człowieka

9:45-10:00 – *Naukowiec dla zdrowia – zostań kreatywnym odkrywcą* – dr Natalia Miękus-Purwin, Katedra i Zakład Chemii Farmaceutycznej

10:00-10:15 – *Logopedia to więcej niż myślisz!* – stud. Weronika Sieniawska, Katedra Logopedii, UG

10:15-10:30 – *Czy można usunąć raka płuca przez „dziurkę od klucza”?* – stud. Aleksandra Czapla, Klinika Chirurgii Klatki Piersiowej

10:30-10:45 – *Evidence-Based Exercise – jak uniknąć mitów w wysiłku fizycznym* – stud. Marcin Kutek, SKN Patofizjologii i Reumatologii Doświadczalnej przy Katedrze i Zakładzie Fizjopatologii oraz Zakładzie Patologii i Reumatologii Doświadczalnej

10:45-11:00 – *Czy geny można zobaczyć pod mikroskopem* – stud. Paulina Świniarska, Katedra i Zakład Histologii

11:00-11:15 – *Prawie wszystko o zębach w zarysie* – prof. Marek Grzybiak, dr Grzegorz Piwko, mgr Dominika Żeleśawska, Zakład Anatomii Klinicznej

11:15-11:30 – *Kod ludzkiej twarzy – historia o tym jak nasz mózg staje się społeczny* – stud. Agnieszka Wika, mgr Krzysztof Basiński, Zakład Badań nad Jakością Życia

11:30-11:45 – *Komórki macierzyste – czy potrafimy hodować części zamienne?* – dr hab. Michał Pikuła, Zakład Immunologii Klinicznej i Transplantologii

11:45-12:00 – *Zdrowie publiczne – kierunek przyszłości* – stud. Hanna Szczypior, stud. Paulina Dera, stud. Łukasz Nowakowski, Zakład Zdrowia Publicznego i Medycyny Społecznej

12:00-12:15 – *Zdrowie nie jest nam obojętne, a Tobie? Studiuj na jedynym w Polsce kierunku zdrowie środowiskowe!* – dr inż. Maciej Tankiewicz, dr Monika Cieszyńska-Semenowicz, Zakład Toksykologii Środowiska, SKN Zdrowia Środowiskowego przy Zakładzie Toksykologii Środowiska

12:15-12:30 – *Krótką opowieść o paleniu, piciu, smogu i tytynie* – dr Michał Brzeziński, Zakład Zdrowia Publicznego i Medycyny Społecznej



12:30-12:45 – *Warto być zdrowym czy bogatym?* – dr Ewa Bandurska, Zakład Zdrowia Publicznego i Medycyny Społecznej
12:45-13:00 – *Czy e-papierosy są bezpieczne?* – dr Łukasz Balwicki, Zakład Zdrowia Publicznego i Medycyny Społecznej
13:00-13:15 – *Dwa czy cztery kółka?* – dr Tadeusz Jędrzejczyk, Zakład Zdrowia Publicznego i Medycyny Społecznej.

Prezentacje Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych oraz jednostek uczelnianych – sala B (im. prof. Michała Reichera), Collegium Biomedicum GUMed

09:30-09:45 – *Vitamins – history, benefits and usage* – mgr Elżbieta Krawczuk, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (wykład w języku obcym)

Studenci farmacji przedstawią najciekawsze informacje o historii witamin i ich korzystnym wpływie na zdrowie. Będzie można się dowiedzieć także o naturalnych źródłach witamin i dawkowaniu.

09:45-10:00 – *Antibiotics – history, benefits and dangers* – mgr Elżbieta Krawczuk, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (wykład w języku obcym)

Studenci farmacji przedstawią najciekawsze informacje o historii antybiotyków, ich zaletach i zagrożeniach.

10:00-10:15 – *Sir Alexander Fleming and his Penicillin* – mgr Elżbieta Krawczuk, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (wykład w języku obcym)

Studenci farmacji opowiedzą o postaci Aleksandra Fleminga i historii przełomowego odkrycia w medycynie i farmacji – penicylinie.

10:15-10:30 – *O ofercie dydaktycznej i warunkach rekrutacji* – Dział Rekrutacji

10:30-10:45 – *Erasmus i wymiana międzynarodowa* – mgr Dawid Spychała, mgr Karolina Derda, Dział Współpracy z Zagranicą, Promocji i Projektów Rozwojowych

10:45-11:00 – *Życie studenckie i działalność samorządu uczelnianego* – stud. Jakub Byczkowski, Uczelniany Samorząd Studencki

11:00-11:15 – *Prezentacja oferty Biura Karier dla studentów i absolwentów* – Akademickie Centrum Karier

11:15-11:30 – *Profilaktik der Zivilisationskrankheiten* – mgr filologii Ewa Danisz, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (wykład w języku obcym)

Ze społeczno-medycznego punktu widzenia do chorób cywilizacyjnych XXI wieku należą: stres, cukrzyca, nowotwory, choroby tarczycy, nadciśnienie, choroby serca, płuc, otyłość, anoreksja i bulimia, które są zaliczane do chorób kultury medialnej, depresja, AIDS. Etiologia wyżej wymienionych chorób ma swoje podłoże w rozwoju cywilizacji. Choroby te nie dotyczą już tylko osób starszych, ale stają się problemem globalnym młodej generacji. Osoby dotknięte taką chorobą wymagają specjalistycznej i regularnej opieki medycznej, jest to wyzwaniem dla całego społeczeństwa.

11:30-11:45 – *Etudiez chez nous et avec nous!* – mgr Bożena Jakimczyk, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (wykład w języku obcym)

Studenci medycyny, fizjoterapii, technik dentystycznych, dietetyki i innych kierunków podzielą się swoimi spostrzeżeniami na temat organizacji studiów, wymagań, praktyk wakacyjnych, działalności kulturalnej i sportowej, kół naukowych i organizacji studenckich.

11:45-12:00 – *¡Cuidate! – consideraciones sobre la salud* – mgr Bożena Jakimczyk, stud. Małgorzata Brunke, stud. Oliwia Wajsbrot, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (wykład w języku obcym)

Zapraszamy na serię prezentacji mających na celu zapoznanie z językiem hiszpańskim w naukach o zdrowiu. Jak zdrowo odżywiać się, jak dbać o zęby i jamę ustną, jaka jest kondycja zdrowotna Polaków i Hiszpanów, jakie wypadki językowe najczęściej popełniamy.

12:00-12:15 – *Healthy life style, healthy diet and promoting health eating habits, traditional sports and promoting regular physical activity, unhealthy life style – risks & illnesses* – mgr Aleksandra Wysocka, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (wykład w języku obcym)

Studenci (głównie dietetyki) przedstawiają prezentacje w języku angielskim na tematy związane z żywieniem, zdrową dietą, kształtowaniem i promowaniem zdrowych nawyków żywieniowych, promowaniem zdrowego stylu życia, promowaniem regularnej aktywności fizycznej, przedstawiają także zagrożenia związane z niezdrowym stylem życia oraz nieprawidłową dietą. Prezentacje są przeznaczone dla młodzieży jednego z gdańskich liceów, które prowadzi projekt Erasmus+ o nazwie „Eat – Compete – Get Fit”.

12:15-12:30 – *O ofercie dydaktycznej i warunkach rekrutacji* – Dział Rekrutacji

12:30-12:45 – *Erasmus i wymiana międzynarodowa* – mgr Dawid Spychała, mgr Karolina Derda, Dział Współpracy z Zagranicą, Promocji i Projektów Rozwojowych

Dodatkowa prezentacja

Prezentacja Zakładu Embriologii GUMed dla grup licealnych *Wczesne etapy rozwoju prenatalnego człowieka* – sala seminaryjna w Zakładzie Embriologii GUMed (budynek Collegium Biomedicum; boczne wejście do budynku, I piętro, sala 105)

Podczas 15-20-minutowego wykładu prezentującego profil dydaktyczny Zakładu Embriologii słuchacze będą mieli okazję poznać rozwój prenatalny człowieka. Wskazując najważniejsze etapy embriogenezy człowieka, pracownicy Zakładu zaznacza powiązania pomiędzy zdrowiem, wiekiem i stylem życia matki, a wpływem tych czynników na zarodek/płód. Zwrócą uwagę na najwcześniejszy okres rozwoju embrionalnego człowieka (2 pierwsze miesiące), który jest czasem szczególnej wrażliwości na działanie różnych czynników. Dla osób zainteresowanych wyglądem człowieka w okresie prenatalnym przygotowana będzie prezentacja zawierająca m.in. zdjęcia obrazujące rozwój wewnątrzmaciczny oraz model (wraz z opisem) płodu człowieka w 10 tygodniu.

Wykład skierowany jest do młodzieży w wieku licealnym.

STOISKA

1. U nas warto studiować – Anna Kiszka, Magdalena Cholewińska, Dział Rekrutacji

- przedstawienie oferty dydaktycznej i warunków rekrutacji

2. Kariera po dyplomie – mgr Tomasz Wojski, Akademickie Centrum Karier

- prezentacja zakresu działalności ACK

3. Obrazowanie w medycynie – lek. Marcin Rykaczewski, II Zakład Radiologii

- prezentacja z ciekawostkami z radiologii i diagnostyki

4. Mitochondria to nie tylko elektrownia! – dr hab. Ewa Stelmańska, Katedra i Zakład Biochemii

- zapoznanie z metodą izolacji mitochondriów i procesami jakie w nich zachodzą
- prezentacja wykorzystani vortexu, homogenizatora i pipety automatycznej
- konkursy

5. Fluoriza zębów – dr Alicja Cackowska-Lass, stud. Adam Bęben, Katedra i Zakład Stomatologii Zachowawczej, Polskie Towarzystwo Studentów Stomatologii

- prezentacja korzyści płynących dla zdrowia z leczenia ortodontycznego
- nauka właściwego szczotkowania zębów

6. Logopedia to więcej niż myślisz! – stud. Weronika Sieniawska, stud. Angelika Raether, Katedra Logopedii UG

- bezpłatne konsultacje logopedyczne
- obalanie mitów dotyczących pracy logopedy

7. Podstawowe składniki odżywcze – z czym to się je? Tkanka tłuszczowa – dlaczego jest nam potrzebna? – mgr Edyta Wernio, stud. Klaudia Płudowska, Katedra Żywnienia Klinicznego i Dietetyki

- dla młodszych dzieci – edukacja z zakresu podstawowych składników odżywczych (węglowodany, białka, tłuszcze), planowane doświadczenie z płynem Lugola
- dla starszych dzieci – omówienie funkcji tkanki tłuszczowej, podstawowych obliczeń antropometrycznych, przemian energetycznych, zagadnień związane ze zdrowym odchudzaniem oraz pomiar składu ciała

8. Poznajemy witaminy – stud. Joanna Ścianowska, stud. Marta Żuchowska, Klinika Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci, SKN przy Klinice Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci „Pasjonaci Pediatрії GUMed”

- propagowanie wiedzy o witaminach i zdrowym odżywianiu
- jak komponować posiłki, aby były pełnowartościowe?
- konkursy i tworzenie „bomby witaminowej”

9. Otolaryngologia w codziennej praktyce – dr hab. Tomasz Przewoźny, dr Dimitry Tretiakov, lek. Paweł Lemski, Klinika Otolaryngologii i SKN przy Klinice Otolaryngologii

- prezentacja zagadnień otolaryngologicznych i obszaru działalności otolaryngologa
- podstawowe badania słuchu (audiometria tonalna)
- podstawowe zabiegi otolaryngologiczne

10. Przeszczepy szpiku (Bone marrow transplantation) – Koło Naukowe Pediatрії Onkologicznej EDPO (English Division Pediatric Oncology Scientific Circle, 101), stud. Ewa Sokolewicz, stud. Melanie Wielicka, stud. Marie Low

- edukacja na temat przeszczepu szpiku
- prezentacja wybranych chorób oraz sposobu pobierania szpiku
- prawda i mity dotyczące pobierania i zamrażania komórek krwi pępowinowej

11. Oferta edukacyjna IFMSA dla przedszkoli i szkół – stud. Agata Pińkowska, stud. Marcela Nowak, stud. Klaudia Szymuś, Międzynarodowe Stowarzyszenie Studentów Medycyny IFMSA-Poland

- stoisko skierowane do nauczycieli i uczniów, dotyczące zajęć, które studenci GUMed prowadzą w szkołach i przedszkolach w formie bezpłatnych warsztatów edukacyjnych
- informacja na temat projektów, które osławają dzieci z tematyką zdrowia np. *Szpital Pluszowego Misia, W Kleszczach Kleszczy, Zdrowe Odżywianie, Ratowanie na Spon-tanie*
- prezentacja projektów, które poszerzają wiedzę na tematy medyczne (m.in. edukacja seksualna) i pomagają dostać się na kierunek lekarski

12. Stanowisko informacyjne Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG i GUMed i prezentacja badań realizowanych na Wydziale – dr Ewelina Król, dr Katarzyna Węgrzyn, dr hab. Mariusz Grinholc, Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii UG i GUMed

- przedstawienie oferty dydaktycznej
- prezentacja badań naukowych prowadzonych na Wydziale
- pokazy i eksperymenty (świejące bakterie, antybiogramy, preparaty histologiczne pod mikroskopem, rośliny z hodowli *in vitro*)

13. Jak pozbyć się blizny? Plastyka Z. – stud. Justyna Chmielecka, SKN Chirurgii Plastycznej, Klinika Chirurgii Plastycznej



- aspekty techniczne metody plastyki Z, zajęcia praktyczne

14. Trądzik – prawidłowa codzienna pielęgnacja skóry, Dermatoskopia – stud. Anna Kisielnicka, stud. Adrian Wiśniewski, Dermatologiczne Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Dermatologii, Wenerologii i Alergologii

- instruktaż na temat podstaw prawidłowej pielęgnacji skóry młodej trądzikowej
- multimedialny quiz edukacyjny

15. Profilaktyka zdrowia prokreacyjnego – stud. Maria Targan, Studenckie Koło Naukowe Fizjologia Płodności, Katedra i Zakład Fizjologii

- omówienie fizjologii cyklu miesięczkowego
- metody rozpoznawania płodności

16. Jak wygląda moje DNA? Izolacja własnego DNA ze śliny – dr hab. Monika Sakowicz-Burkiewicz, dr Marzena Grdeń, stud. Maciej Jankowski, Zakład Medycyny Molekularnej, Katedra Biochemii Klinicznej

- prezentacja czym jest DNA
- jak wygląda DNA wyizolowane z komórek pobranych z jamy ustnej – doświadczenie

17. Barwny świat bakterii – dr Małgorzata Michalska, dr Maria Bartoszewicz, SKN Mikrobiologii Środowiska przy Zakładzie Immunobiologii i Mikrobiologii Środowiska

- prezentacja barwnych podłoży z posiewami mikroorganizmów na płytkach Petriego i probówkach
- omówienie mikroorganizmów występujących w środowisku naturalnym człowieka

18. Cukrzyca u dzieci – stud. Magdalena Bazgier, stud. Karolina Kraska, lek. Maciej Ledwosiński, Katedra i Klinika Pediatrii, Diabetologii i Endokrynologii, SKN Pediatrii, Diabetologii i Endokrynologii Dziecięcej

- prezentacja urządzeń stosowanych w terapii cukrzycy: glukometrów do kontroli glikemii, penów do podawania insuliny, pomp insulinowych czy glukagonu w zestawie ratunkowym
- demonstracja nowoczesnej pompy insulinowej mającej funkcję kontroli glikemii i zdalnego podawania insuliny
- przykładowe diety dla dzieci chorujących na cukrzycę oraz dla dzieci otyłych

19. Niedokrwistość – stud. Aleksandra Rychlik, stud. Joanna Styszko, Katedra i Klinika Pediatrii, Hematologii i Onkologii, SKN Pediatrii, Hematologii i Onkologii

- przedstawienie informacji z zakresu niedokrwistości – przyczyny, objawy, skutki
- niedokrwistość a dieta

20. Pielęgniarstwo – zawód przyszłości – stud. Katarzyna Pietrzak, SKN Pielęgniarstwa Chirurgicznego Katedra Pielęgniarstwa, Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego

- prezentacja czynności pielęgniarskich
- rozmowy ze studentami i pielęgniarkami z wieloletnim stażem pracy

- zachęcanie młodzieży do zapoznania się w sposób bardziej szczegółowy z pracą z ludźmi chorymi

21. Ortopedia. Badania, pokazy, warsztaty – stud. Radosław Rogacki, SKN przy Katedrze i Klinice Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu

- przesiewowe badania dzieci i młodzieży w kierunku wad postawy
- pokazy zakładania unieruchomienia gipsowego, stoisko materiałów zespalających stosowanych w ortopedii, stoisko zdjęć rentgenowskich
- szycie chirurgiczne skóry i ścięgien, układanie modeli kostnych

22. Mikroskop optyczny jako narzędzie do obserwacji obiektów niewidocznych gołym okiem – dr Grażyna Kotlarz, stud. Paulina Świniarska, stud. Monika Olzacka, Katedra i Zakład Histologii

- możliwość obejrzenia niektórych tkanek na wybranych preparatach histologicznych w mikroskopie świetlnym przy użyciu kamery wideo

23. Szczepienie dziś, zdrowie jutro – dr Bartosz Słomiński, stud. Patryk Rosa, stud. Martyna Jankowiak, Zakład Immunologii

- podstawy funkcjonowania układu odpornościowego (prezentacje dla szkół podstawowych)
- szczepienie pluszowego pacjenta
- quiz z nagrodami

24. Prewencja, czyli zapobieganie – stud. Kornelia Kucińska, stud. Anna Nagórka, SKN przy Zakładzie Prewencji i Dydaktyki

- informacje dla młodzieży zainteresowanej studiami medycznymi
- warsztaty dla dzieci i młodzieży z osłuchiwanie płuc i serca
- pomiar ciśnienia tętniczego krwi, poziomu glukozy oraz cholesterolu we krwi

25. Zdrowie nie jest nam obojętne, a Tobie? Studiuj na jedynym w Polsce kierunku zdrowie środowiskowe! – dr inż. Maciej Tankiewicz, dr Monika Cieszyńska-Semenowicz, Zakład Toksykologii Środowiska, SKN Zdrowia Środowiskowego przy Zakładzie Toksykologii Środowiska

- przedstawienie zależności między stanem środowiska a zdrowiem człowieka



- omówienie wybranych narzędzi do określenia stanu środowiska, w którym człowiek funkcjonuje
- prezentacja możliwości dalszego rozwoju zawodowego oraz funkcjonowania na rynku pracy absolwentów kierunku zdrowie środowiskowe

26. *Profilaktik der Zivilisationskrankheiten* – mgr Ewa Danisz, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych

- profilaktyka chorób cywilizacyjnych

27. *Pomoc rozwojowa w Kenii* – stud. Anna Piekarska, stud. Grażyna Zweifler, stud. Antoni Zdrojewski, Stowarzyszenie „Leczymy z Misją”

- stoisko informacyjno-promocyjne Stowarzyszenia „Leczymy z Misją”

28. *Drobnoustroje występujące w jamie ustnej* – dr Alina Gębska, mgr inż. Małgorzata Jarosiewicz, stud. Mateusz Rybakowski, SKN przy Zakładzie Mikrobiologii Jamy Ustnej

- prezentacja drobnoustrojów występujących w jamie ustnej
- obserwacje pod mikroskopem
- badanie stopnia usunięcia bakteryjnej błonki nazębnej podczas codziennej higieny jamy ustnej

29. *Technika badania jamy brzusznej i tarczycy* – dr hab. Wojciech Kosiak, stud. Aleksandra Ramel, Studenckie Koło Ultrasonografii przy Pracowni Diagnostyki Ultrasonograficznej i Biopsyjnej Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii

- prezentacja technik wykonywania badań USG
- porównywanie wyników badań z występującymi patologiami

30. *Kim jest diagnosta laboratoryjny?* – stud. Katarzyna Kalata, stud. Gabriela Chyła, stud. Kinga Czekajska, Studenckie Towarzystwo Diagnostów Laboratoryjnych

- prezentacja preparatów histologicznych pod mikroskopem
- przeprowadzanie doświadczeń przy użyciu uproszczonej metody TLC
- quiz z wiedzy ogólnomedycznej

31. *Warto studiować psychologię zdrowia!* – mgr Krzysztof Basiński, Zakład Badań nad Jakością Życia, SKN Psychologii

- prezentacja kierunku, informacje dla kandydatów na studia
- konkursy z nagrodami

32. *Krew jako podstawowy materiał w badaniach laboratoryjnych* – stud. Kornelia Sałaga, stud. Karolina Rucka, stud. Gabriela Chyła, Zakład Chemii Klinicznej

- budowa krwi i jej funkcje
- prezentacja próżniowego systemu pobierania krwi
- wykonywanie prostych doświadczeń kolorymetrycznych

33. *Rola wirusa HPV w zmianach w jamie ustnej* – lek. Paulina Pałasz, stud. Katarzyna Ljósheim-Warmuz, dr hab. Anna Starzyńska, Zakład Chirurgii Stomatologicznej, SKN Chirurgii Stomatologicznej

- prezentacja dotycząca wirusa HPV
- warsztaty z szycia chirurgicznego i zaopatrywania ran

34. *Fizjoterapia w procesie profilaktyki i leczenia dysfunkcji narządu ruchu człowieka* – mgr Jolanta Szamotulska, dr Małgorzata Hałoń-Gołąbek, mgr Wojciech Zaręba, Zakład Fizjoterapii, SKN Fizjoterapii Klinicznej

- prezentacja obszarów oddziaływania fizjoterapeutycznego oraz doboru terapii
- przedstawienie sprzętu wykorzystywanego w procesie diagnostyki i leczenia fizjoterapeutycznego

35. *Przy złej diecie medycyna nie pomoże, przy dobrej nie jest potrzebna* – dr Radosław Czernych, mgr inż. Dorota Dydjow-Bendek, dr Alicja Ryta, Zakład Higieny i Epidemiologii

- edukacja dzieci i młodzieży w zakresie prawidłowego odżywiania

36. *Badania laboratoryjne okiem młodego człowieka* – dr Anna Michno, dr Anna Ronowska, prof. Hanna Bielarczyk, Zakład Medycyny Laboratoryjnej, SKN Me-dLab przy Zakładzie Medycyny Laboratoryjnej

- omówienie roli krwi i podstawowych parametrów morfotycznych na przykładzie pluszowych komórek krwi
- interpretacja badania ogólnego moczu w ocenie stanu zdrowia

37. *Położnictwo* – mgr Joanna Moćkun, mgr Jakub Pietrzak, mgr Lucyna Wójcicka, Katedra Pielęgniarstwa, Zakład Pielęgniarstwa Położniczo-Ginekologicznego

- prezentacja kierunku studiów i profilaktyki zdrowotnej
- mierzenie ciążowego brzucha i warsztaty z fantomami

38. *Zdrowie kobiety w różnych okresach jej życia* – mgr Marzena Strahl, mgr Jakub Pietrzak, mgr Joanna Moćkun, Zakład Pielęgniarstwa Położniczo-Ginekologicznego oraz SKN Położnictwo

- edukacja kobiet/dziewcząt w zakresie badań profilaktycznych w kierunku raka szyjki macicy i raka piersi oraz chorób przenoszonych drogą płciową
- edukacja w zakresie przygotowania do macierzyństwa, fizjologii ciąży, porodu, pielęgnacji noworodka i niemowlęcia

39. *Pielęgniarstwo – zawód przyszłości* – mgr Angelika Jakubowska, stud. Oliwia Kozikowska, stud. Bartosz Pryba, stud. Barbara Olczyk, stud. Weronika Hirsh, stud. Aleksandra Urban, stud. Karolina Zasada, Zakład Pielęgniarstwa Społecznego i Promocji Zdrowia oraz SKN „Koło Promocji”

- prezentacja obowiązków pielęgniarek i pielęgniarzy
- zapoznanie ze standardami poboru krwi do analizy laboratoryjnej i wykonywaniem iniekcji domięśniowych na fantomach

40. *Promocja roli psychologii w medycynie* – stud. Agata Żbikowska, Zakład Psychologii Klinicznej

- promocja roli psychologa w naukach medycznych
- omówienie pracy psychologa w szpitalu
- przybliżenie tematyki chorób psychosomatycznych

41. Zdrowie publiczne – kierunek przyszłości – stud. Hanna Szczypior, stud. Paulina Dera, stud. Łukasz Nowakowski, Zakład Zdrowia Publicznego i Medycyny Społecznej

- prezentacje ciekawostek dotyczących chorób cywilizacyjnych
- omówienie ścieżki rozwoju dla przyszłych studentów kierunku

42. Zadbać o zdrowie milionów – czy to możliwe? – dr Michał Brzeziński, Zakład Zdrowia Publicznego i Medycyny Społecznej

- prezentacja i quiz multimedialny dotyczący działań z zakresu zdrowia publicznego
- przedstawienie przykładowych karier absolwentów zdrowia publicznego
- pokazanie przykładowych projektów promocji zdrowia, profilaktyki chorób

43. Badania profilaktyczne – stud. Anna Matuszna, stud. Paulina Stolec, stud. Marianna Turek, I Katedra i Klinika Kardiologii

- pomiary poziomu cukru we krwi, ciśnienia i cholesterolu

44. Nowoczesny ośrodek badań biomedycznych i monitorowania zdrowotności – mgr Anna Matuszewska, dr Damian Szczesny, lek. wet. Beata Muszyńska-Furas, Trójmiejska Akademicka Zwierzętarnia Doświadczalna – Centrum Badawczo-Usługowe

- zapoznanie z zasadami pracy w zwierzętarni obarierowanej (SPF)
- zapoznanie się z metodami hodowli i pielęgnacji zwierząt laboratoryjnych
- etyka prowadzenia badań na zwierzętach

45. Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej – prezentacja jednostki, studenci WF z OML GUMed

- prezentacja Wydziału Farmaceutycznego

46. Rak jądra u młodych mężczyzn – stud. Zofia Alchimowicz, stud. Edyta Widomska, SKN Onkologii i Radioterapii, Klinika Onkologii i Radioterapii

- profilaktyka raka jądra
- edukacja mężczyzn w zakresie samobadania narządów rozrodczych

47. Odważni wygrywają – profilaktyka raka jądra, Aleksandra Gajos, Fundacja „Gdynski Most Nadziei”

- promocja kampanii społecznej *Odważni wygrywają* – profilaktyka raka jądra
- ogólne informacje o raku jądra i profilaktyce
- warsztaty samobadania, nauka na fantomie

OPROWADZANIE

I Klinika Transferu Wiedzy – Biblioteka Główna GUMed zaprasza! – mgr Małgorzata Omilian-Mucharska, mgr Anna Krzyżelewska-Kowalewska, Biblioteka Główna GUMed

Biblioteka Główna GUMed zaprasza uczniów klas o profilach medycznych i biologiczno-chemicznych do uczestnic-

twa w zwiedzaniu budynku Biblioteki. Dodatkowe informacje i zapisy:

Oddział Informacji Naukowej i Promocji

Biblioteka Główna

Gdański Uniwersytet Medyczny

ul. Dębinki 1, Gdańsk

tel. 58 349 10 45

e-mail: biblinf@gumed.edu.pl

Zachęcamy szkoły do przystąpienia do akcji **Wielkiej Zbiórki Książek**, organizowanej przy współpracy z Fundacją Zacztytani.org. Książki zebrane przez punkt zbiórki w Bibliotece Głównej GUMed przekazane zostaną klinikom Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego oraz innym trójmiejskim szpitalom. Więcej o akcji na stronie <http://biblioteka.gumed.edu.pl/?strona=367>.

Nowoczesny ośrodek badań biomedycznych i monitorowania zdrowotności – mgr Anna Matuszewska, dr Damian Szczesny, lek. wet. Beata Muszyńska-Furas, Trójmiejska Akademicka Zwierzętarnia Doświadczalna – Centrum Badawczo-Usługowe

- zwiedzanie Pracowni Zwierząt Doświadczalnych i zaplecza laboratoryjnego jednostki
- zapoznanie się z zasadami pracy w zwierzętarni obarierowanej (SPF)
- zapoznanie się z metodami hodowli i pielęgnacji zwierząt laboratoryjnych
- etyka prowadzenia badań na zwierzętach

Rezerwacji należy dokonać telefonicznie (tel. 58 349 16 65, 16 60) lub za pośrednictwem poczty elektronicznej (amatuszewska@gumed.edu.pl, tazd@gumed.edu.pl) do 18 kwietnia br. ■



OPROWADZANIE PO JEDNOSTKACH WYDZIAŁU FARMACEUTYCZNEGO

Oprowadzanie będzie odbywało się w godzinach 9:30-14:30 co 30 minut. Obowiązuje wcześniejsza rezerwacja mailowa, które przyjmuje dr Damian Szczesny (damian.szczesny@gumed.edu.pl)

Katedra i Zakład Chemii Fizycznej

Wykład *Dlaczego warto studiować farmację?*

Katedra Biofarmacji i Farmakodynamiki

Przeprowadzenie krótkich warsztatów pozwalających zapoznać się z podstawowymi czynnościami laboratoryjnymi wykonywanymi podczas przygotowywania próbek do analizy. Planowany jest również pokaz identyfikacji składu przygotowanej próbki przy użyciu nowoczesnej aparatury badawczej oraz oprowadzenie uczestników po laboratoriach Katedry Biofarmacji i Farmakodynamiki.

Katedra i Zakład Bromatologii

Prezentowanie Katedry i Zakładu Bromatologii, omówienie zasad zdrowego żywienia, prezentacja dotycząca zawartości cukru w popularnych produktach spożywczych oraz konkurs.

Katedra i Zakład Chemii Analitycznej

Oprowadzenie uczestników po Katedrze Chemii Analitycznej. Przedstawienie krótkiej charakterystyki Katedry, prowadzonych zajęć ze studentami oraz prezentacja aparatury badawczej. Przeprowadzenie krótkich warsztatów na temat właściwości antyoksydacyjnych kawy i herbaty. Planowana jest również ocena zdolności przeciwutleniających naparów kaw i herbat przy użyciu spektrofotometrii UV-Vis.

Katedra i Zakład Chemii Farmaceutycznej

Identyfikacja wybranych substancji leczniczych na podstawie reakcji barwnych wykonanych przez członków SKN. Pokazy na sali ćwiczeń w Katedrze i Zakładzie Chemii Farmaceutycznej oraz eksperymenty przeprowadzane z udziałem odwiedzających gości. Zapoznanie się z farmakopeą jako „Biblią Farmaceutów”. Objasnienie pojęcia substancji czynnych, zapoznanie z ulotkami uświadamiającymi zagrożenia wynikające z nadużywania leków. Prezentacja drukarki 3D i opis możliwości wynikających z nowoczesnych technologii. Prezentacja aparatury naukowo-badawczej dostępnej w Katedrze i Zakładzie Chemii Farmaceutycznej.

Katedra i Zakład Chemii Nieorganicznej

Prezentacja pracowni dydaktycznej Katedry i Zakładu Chemii Nieorganicznej i omówienie specyfiki odbywających się w niej zajęć. Pokazy z zakresu chemii nieorganicznej (mikroanalitika oraz elektrochemia z wykorzystaniem ogólnie dostępnych materiałów i surowców). Uczestnicy będą mieli okazję samodzielnie wykonać proste doświadczenia z zakresu Chemii Ogólnej i Nieorganicznej.

Katedra i Zakład Farmacji Stosowanej

Omówienie oferty dydaktycznej Katedry. Pokazy obejmujące sporządzanie i kontrolę jakości maści i kremów, tabletkowanie i kontrolę jakości, proces powlekania, przygotowanie kapsulek w warunkach aptecznych.

Katedra i Zakład Mikrobiologii Farmaceutycznej

Oprowadzanie po Katedrze, pokaz płytek z różnymi podłożami mikrobiologicznymi i hodowlami bakterii oraz pre-



zentacja aktywności studentów w ramach SKN dotycząca m.in. „syndromu chorego mieszkania” i kefiru wodnego.

Katedra i Zakład Toksykologii

Interaktywny quiz z zakresu toksykologii oraz ciekawostki historyczne związane z truciznami oraz narkotykami (do wzięcia udziału w quizie potrzebne będą smartfony z dostępem do Internetu). Przeprowadzenie szybkich, barwnych prób służących do wykrywania leków i metanolu w moczu z udziałem licealistów odwiedzających Katedrę.

Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego, Polskie Towarzystwo Studentów Farmacji

Stoisko na Wydziale z materiałami informacyjnymi, gadżetami uczelnianymi i gadżetami Samorządu, a także poczęstunkiem dla odwiedzających.

WSPÓLNE STOISKO WF NA CBM

PTSF, Katedra i Zakład Chemii Fizycznej, Katedra i Zakład Bromatologii, Katedra i Zakład Farmakologii z ORL

Członkowie Polskiego Towarzystwa Studentów Farmacji oraz studenci działający w Kołach Naukowych przy Katedrach Chemii Fizycznej, Bromatologii oraz Farmakologii wspólnie zaprezentują ofertę Wydziału Farmaceutycznego. Będzie okazja, aby dowiedzieć się więcej o zawodzie farmaceuty i porozmawiać o różnych ścieżkach rozwoju w trakcie studiów. Chętni będą mieli szansę wykonać własną maść, przeprowadzić badania pH, obserwować „ogród chemiczny” i efekty istnienia napięcia powierzchniowego. Nie zabraknie okazji, aby dowiedzieć się, które leki pozyskiwane są z roślin objętych ochroną oraz nauczyć się rozpoznawania roślin leczniczych w formie wysuszonej w oparciu o analizę morfologiczną i anatomiczną. Jeżeli będzie możliwość ich zbioru, zaprezentowane zostaną również świeże egzemplarze, w tym m.in. owadożerne rosiczki. ■

Aesculapius Gedanensis – nowe honorowe wyróżnienie GUMed

Doctor honoris causa jest najwyższym i najstarszym tytułem honorowym nadawanym przez uczelnie w uznaniu czyichś zasług. Godnością tą zostają wyróżnione osoby szczególnie zasłużone dla nauki, kultury lub życia społecznego. Tradycja jego przyznawania sięga początków XIX stulecia, a po raz pierwszy tytuł został nadany przez Uniwersytet Jagielloński w 1816 r. W ponad 70-letniej historii nasza *Alma Mater* wyróżniła tą godnością 48 osobistości z kraju i z zagranicy.

Od niedawna Gdański Uniwersytet Medyczny w sposób szczególny może wyróżnić swoich pracowników w uznaniu ich wybitnego dorobku naukowego lub zasług dla rozwoju Uczelni. Dedykowany jest temu nowy tytuł *Aesculapius Gedanensis*/Honorowy Profesor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego uchwalony decyzją Senatu GUMed na posiedzeniu, które odbyło się 26 lutego br. Prawo do zgłoszenia kandydatów mają rady wydziału, a regulamin przyznawana godności dostępny jest w serwisie extranetowym. Wręczenie okolicznościowego dyplomu osobie wyróżnionej odbędzie się w ramach ważnych uroczystości uczelnianych, a nazwiska Honorowych Profesorów GUMed zostaną umieszczone na specjalnej tablicy pamiątkowej.

Co godne podkreślenia, podobne wyróżnienie istniało na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, z którego tradycji czerpie Gdański Uniwersytet Medyczny. Jak wskazuje prof. Wiesław Makarewicz, ustawa o szkołach wyższych z 1920 r. przewidywała możliwość mianowania profesorów hono-

wych. Mogli nimi zostać wybitni uczeni, zwłaszcza Ci ustępujący z katedr z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego. Procedura była podobna do mianowania profesorów nadzwyczajnych i zwyczajnych, jednak nie wymagano zbierania opinii o nich. Pierwsze nominacje na profesorów honorowych nadano w roku akademickim 1924/1925. Profesorami honorowymi Wydziału Lekarskiego USB zostali: dr Józef Babiński – neurolog, dr Ludwik Spillman – dziekan Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Nancy, dr Ludwik Bruntz – dziekan Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu w Nancy, prof. Józef Ziemacki – w uznaniu całokształtu zasług dla Wydziału i Uniwersytetu. W roku akademickim 1927/1928 profesorem honorowym Rada Wydziału Lekarskiego USB wybrała: dr. Rafała Radziwiłłowicza – profesora kontraktowego w Katedrze Psychiatrii USB oraz dr. Władysława Motza – profesora Wolnego Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Paryżu. W gronie profesorów honorowych USB w latach kolejnych znaleźli się: prof. Juliusz Szymański (uchwała Rady Wydziału z 24.09.1935 r, zatwierdzona przez MWRIOP 4.04.1936 r.) i prof. Jan Szmurło (mianowany przez Prezydenta RP 21 grudnia 1936 r.).

Gorąco zachęcam Państwa do zgłaszania kandydatów do honorowego wyróżnienia *Aesculapius Gedanensis*, abyśmy w ten symboliczny sposób rozpoczęli nowy rozdział w historii naszej *Alma Mater*.

prof. Marcin Gruchała,
rektor GUMed

Rekordowa liczba transplantacji w UCK

Sto dwadzieścia pięć nerek przeszczepiono w 2017 r. w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym w Gdańsku, co plasuje szpital kliniczny Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego na pierwszym miejscu w skali kraju. Dotychczasowym osiągnięciom w zakresie transplantacji i planom na przyszłość poświęcona była konferencja prasowa, która odbyła się 5 marca br. w Centrum Medycyny Inwazyjnej. W spotkaniu udział wzięli: **prof. Marcin Gruchała** – rektor GUMed, **prof. Alicja Dębska-Ślizień** – kierownik Katedry i Kliniki Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych GUMed, **prof. Zbigniew Śledziński** – kierownik Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Endokrynologicznej i Transplantacyjnej GUMed, **prof. Jan Rogowski** – kierownik Katedry i Kliniki Kardiologii i Chirurgii Naczyniowej GUMed, **dr Leopold Glasner** – kierownik Katedry i Kliniki Okulistyki GUMed, **dr Grażyna Moszkowska** – kierownik Laboratorium Immunologii i Transplantologii UCK, **dr hab. Maria Bieniaszewska** – zastępca ordynatora Kliniki Hematologii i Transplantologii UCK oraz **Anna Milecka** z Regionalnego Centrum Koordynacji Transplantacji. Obecne były również pacjentki po przeszczepie nerki: Joanna Romanek i Anna Czerwińska.

– Uniwersyteckie Centrum Kliniczne jest jedynym szpitalem w regionie pomorskim wykonującym transplantacje narządowe. Jest to ośrodek, który w tym względzie bardzo dobrze się rozwija, czego dowodem jest największa liczba przeszczepionych nerek spośród wszystkich ośrodków w Polsce i największa liczba nerek przeszczepionych kiedykolwiek w Gdańsku – podkreślił rektor prof. Marcin Gruchała. – To, że w UCK dokonano tak wielu transplantacji, świadczy o tym, że ośrodki w naszym regionie bardzo dobrze identyfikują

potencjalnych dawców, zgłaszają ich i współpracują w tym zakresie.

Transplantacja to praca zespołowa. Ten sukces udało się osiągnąć dzięki zintegrowanemu działaniu personelu lekarskiego i pielęgniarskiego oraz specjalistów w dziedzinie immunologii. Należy również wspomnieć o lekarzach przychodni i stacji dializ zgłaszających chorych na listę oczekujących.

– Transplantologia jest dziedziną niezwykle wymagającą, stawiającą bardzo duże wymagania wobec zespołów wysokiej klasy specjalistów i organizacji szpitala – tłumaczył Rektor GUMed. – Mam nadzieję, że oddanie do użytku Centrum Medycyny Nieinwazyjnej i przeniesienie jednostek do nowej siedziby stanowić będzie dodatkowy impuls do jeszcze lepszego rozwoju transplantologii w Gdańsku.

Pierwszą transplantację nerki w gdańskim ośrodku transplantacyjnym wykonano w 1980 r. Od tego czasu w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym przeszczepiono w sumie 1874 nerek. Poza nerkami w UCK przeszczepia się także szpik (107 przeszczepów komórek krwiotwórczych szpiku i krwi obwodowej w 2017 r.), rogowki (90 transplantacji w 2017 r.) i serca (łącznie 50 przeszczepów). Szpital przygotowuje się również do transplantacji płuc i wątroby.

– Mamy już zakwalifikowanych 20 biorców wśród chorych z naszego województwa. Dysponujemy dobrze wyposażonym i wykwalifikowanym zespołem, który jest w stanie wykonać takie transplantacje – mówił prof. Jan Rogowski, kierownik Katedry i Kliniki Kardiologii i Chirurgii Naczyniowej GUMed.

Joanna Śliwińska,
rzecznik prasowy



fot. Sylwia Mierzewska/UCK

Znamy wykonawcę Budynku A CMN

Rektor prof. Marcin Gruchała, kanclerz Marek Langowski i kwestor Jarosław Woźniak podpisali 16 marca br. umowę z firmą ERBUD SA na wykonanie w charakterze generalnego wykonawcy robót budowlanych wraz z dostawą sprzętu medycznego. Ze strony ERBUD SA umowę podpisali pełnomocnicy Zbigniew Wojnowski oraz Wojciech Stasieczka.

Kompleksowa realizacja wykonawstwa dotyczyć będzie Budynku A wchodzącego w skład Centrum Medycyny Nieinwazyjnej razem z budową łącznika naziemnego do Centrum Medycyny Inwazyjnej. W skład prac wchodzi również budowa infrastruktury technicznej, sieci, przyłącz, zagospodarowanie terenu oraz roboty rozbiórkowe. Umowa została podpisana w rezultacie wyboru oferty w wyniku rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego.

Termin realizacji umowy ustalono na 25 miesięcy od momentu przekazania placu budowy, tj. od września br. Powierzchnia całkowita Budynku to 31 717 m kw. W obiekcie znajdują się następujące jednostki:

- Klinika Chorób Psychicznych i Zaburzeń Nerwowych,
- Dział Obrazowania – Katedra Radiologii,
- Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych,
- Oddziału Dializy Otrzewnowej i Hemodializy,

- Klinika Chorób Wewnętrznych, Chorób Tkanki Łącznej,
- Klinika Geriatrii,
- Kliniczne Centrum Kardiologii,
- Oddział Intensywnej Terapii,
- Klinika Neurologii,
- Klinika Endokrynologii i Chorób Wewnętrznych,
- Administracja Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego.

Wynagrodzenie Wykonawcy jest ryczałtowe i wynosi netto łącznie 152 457 714,96 zł, w tym:

150 610 109,35 (+ 23% VAT) z tytułu zrealizowania robót budowlanych i obowiązków dodatkowych,

1 847 605,61 (+ 8% VAT) z tytułu zrealizowania dostaw. ■



Kalejdoskop 100 lat

W stulecie odzyskania niepodległości

Rok 2018 w całym kraju upływa pod znakiem obchodów stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Gdański Uniwersytet Medyczny chce potraktować to wydarzenie jako przyczynek do pokazania zmian, jakie na przestrzeni ostatnich 100 lat nastąpiły w polskiej nauce, z uwzględnieniem obszarów nam szczególnie bliskich – szeroko pojętej historii medycyny i farmacji. W bieżącym miesiącu inaugurujemy nowy cykl pt. *Kalejdoskop 100 lat*, który będzie przybliżał kluczowe wydarzenia, osiągnięcia i postaci z historii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Prezentacja przybliży uroczystość pierwszej inauguracji roku akademickiego w ówczesnej Akademii Lekarskiej w Gdańsku, która odbyła się 2 lutego 1946 r. Wzbogacona jest o materiały archiwalne – film, pamiątkowe dokumenty i zdjęcia, doskonale ilustrujące tamte wydarzenia.

Przypominamy również o warsztatach Chóru GUMed, przygotowujących do wspólnego odśpiewania w plenerze *Mazurka Dąbrowskiego* pod przewodnictwem maestro Jerzego Szarafińskiego przez zespół składający się z co najmniej 100 osób. Kolejne próby odbędą się 5 i 19 kwietnia.

Koordinatorami działań związanych ze stuleciem odzyskania przez Polskę niepodległości w naszej Uczelni są Marek Bukowski z Muzeum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Joanna Śliwińska, rzecznik prasowy GUMed przy udziale m.in. Biblioteki Głównej, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Archiwum, Sekcji Informacji i Promocji oraz Chóru GUMed.

Joanna Śliwińska,
Marek Bukowski



Immatrykulacja studentów I roku – 4 lutego 1946 r.



- Legitymacja studencka Włodzimierza Sobienieckiego.
- Widoczna wyraźna data immatrykulacji – 4 lutego 1946 r.
- Ze zbiorów Muzeum GUMed.

Pięćdziesiąt trombektomii mechanicznych w UCK

Trombektomia mechaniczna daje szansę na powrót do sprawności chorym po najcięższych udarach. UCK jest niezmiennie jedynym centrum w Polsce północnej zapewniającym dostęp do tej metody 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu.

Klinika Neurologii Dorosłych i Zakład Radiologii rozpoczęły leczenie udarów niedokrwiennych mózgu metodą trombektomii mechanicznej w 2015 r., jako jeden z pierwszych ośrodków w kraju. Do tej pory, mimo braku refundacji przez Pomorski Wojewódzki Oddział NFZ, w ośrodku prze-

prowadzono już 50 zabiegów trombektomii mechanicznej, w tym u pacjentów skierowanych przez inne oddziały udarowe Pomorza.

Zabieg trombektomii mechanicznej polega na, zgodnie z nazwą, mechanicznym usunięciu skrzepliny ze światła naczynia. Kwalifikują się do niego chorzy z najcięższymi udarami – spowodowanymi ostrą niedrożnością największych tętnic domózgowych i mózgowych. W tej grupie pacjentów, do czasu wprowadzenia trombektomii, rokowanie było w zdecydowanej większości niekorzystne nawet w przypadku zastosowania tzw. leczenia trombolitycznego (stosowanego w celu „rozpuszczenia” skrzepliny).

Wyniki największych jak do tej pory badań światowych wskazują, że poszerzenie panelu terapeutycznego o trombektomię mechaniczną może pozwolić na uzyskanie dobrego rokowania (co oznacza powrót do samodzielności) u ponad połowy leczonych. Efekty kliniczne takiego postępowania w UCK wypadają jeszcze korzystniej dla chorych:

– Szansa na uzyskanie samodzielności w grupie pacjentów z tak rozległymi udarami mózgu leczonych w naszej Klinice wynosi w tej chwili ponad 60% – mówi prof. Bartosz Karaszewski, kierownik Katedry Neurologii GUMed, ordynator Kliniki Neurologii Dorosłych UCK.

Udar mózgu jest trzecią co do częstości przyczyną śmierci dorosłych, a także najczęstszą przyczyną ich trwałego kalectwa. W Polsce choroba dotyka ok. 80 tys. osób rocznie. Najczęstsze pierwsze symptomy udaru to nagle pojawiające się: drętwienie lub osłabienie mięśni jednej strony ciała i asymetria twarzy (opadający kącik ust po jednej stronie), trudności z mówieniem i rozumieniem mowy, zaburzenia widzenia, zawroty głowy i zaburzenia równowagi, szczególnie silny ból głowy. Objawy mogą występować łącznie lub każdy z osobna.

Chory z podejrzeniem udaru mózgu musi jak najszybciej trafić do szpitala dysponującego odpowiednim zapleczem – to jest posiadającego w strukturze oddział udarowy. Standardowo leczenie trombolityczne stosuje się do 4,5 godziny, a mechaniczne (trombektomię) do 6 godzin od wystąpienia pierwszych objawów, chociaż w rzadkich sytuacjach klinicznych każde z nich można wdrożyć także później. Jednak im szybciej terapię się rozpocznie, tym większa jest szansa na uniknięcie rozległego trwałego deficytu neurologicznego i na powrót sprawności.

Koordynatorem systemu leczenia udarów mózgu w ośrodku jest prof. Bartosz Karaszewski (na zdjęciu obok), ordynator Kliniki Neurologii Dorosłych UCK. Część zabiegowa realizowana jest w pracowni naczyniowej Zakładu Radiologii UCK. Zespół lekarzy wykonujących trombektomię mechaniczną liczy w tej chwili 4 lekarzy. ■



fot. Sylwia Mierzewska/UCK

Konferencja *Żywnie w chorobach autoimmunizacyjnych*

Zaprezentowanie mechanizmów patofizjologicznych stojących za wybranymi chorobami autoimmunizacyjnymi w celu przybliżenia możliwości i znaczenia interwencji dietetycznych w chorobach autoimmunizacyjnych – taki był motyw przewodni III edycji konferencji *Żywnie w chorobach autoimmunizacyjnych. Między koncepcjami patofizjologicznymi a Evidence-Based Nutrition*. Wydarzenie odbyło się 17 marca br. w Atheneum Gedanense Novum.

Konferencja spotkała się z ogromnym zainteresowaniem. Uczestniczyło w niej blisko 300 dietetyków, lekarzy, farmaceutów i studentów. Aktywnymi uczestnikami byli nie tylko

zaproszeni wykładowcy, ale także uczestnicy konkursu na najlepsze wystąpienie w sesji ustnej i plakatowej. Komisja w składzie: **prof. Ewa Bryl** (Zakład Patologii i Reumatologii Doświadczalnej), **prof. Jacek Witkowski** (Katedra i Zakład Fizjopatologii) oraz **dr hab. Zdzisław Kochan** (Zakład Biochemii Żywnienia) wybrała dwoje laureatów. Nagrodzeni zostali **mgr farm. Adrian Szewczyk** (najlepsze wystąpienie ustne) oraz **mgr Natalia Szupryczyńska** (najlepszy plakat).

Konferencja została zorganizowana przez mgr Annę Wojdę, doktorantkę Zakładu Biochemii Żywnienia przy Katedrze Żywnienia Klinicznego GUMed i lek. Jakuba Ruszkowskiego, doktoranta Katedry i Zakładu Fizjopatologii GUMed. ■



Oferta dla start-upów w ramach inicjatywy Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii

Gdański Uniwersytet Medyczny, jako pierwsza instytucja na Pomorzu, a druga w kraju stanowi regionalny ośrodek koordynacji inicjatywy Regional Innovation Scheme (RIS) w ramach programu EIT Health Hub wspierającego innowacje w zakresie zdrowego życia i aktywnego starzenia się społeczeństwa. Uniwersytet Gdański oraz Centrum Innowacji Medycznych Sp. z o.o. spółka celowa GUMed przekazały listy intencyjne potwierdzające naszą współpracę w zakresie wspierania innowacyjnych projektów. W zakresie programu EIT Health Hub Gdański Uniwersytet Medyczny oferuje wsparcie zainteresowanym start-upom działającym w obszarze life science w ramach programów akceleracyjnych InnoStars Awards (dla początkujących start-upów posiadających gotowy prototyp) oraz European Health Catapult i i InnoStars Awards (dla start-upów i małych przedsiębiorstw dysponujących produktem gotowym do zwiększenia skali produkcji).

Nabór do konkursów European Health Catapult i i InnoStars Awards upływa pod koniec kwietnia br.

Zapraszamy wszystkie zainteresowane start-upy do kontaktu z Centrum Transferu Technologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego celem rozpoczęcia wspólnych działań (email – naukaibiznes@gumed.edu.pl, Facebook – Centrum Transferu Technologii, tel. 58 349 10 09).

Dodatkowe informacje:

<https://www.eithealth.eu>, <https://www.europeanhealthcatapult.eu>, <https://naukaibiznes.gumed.edu.pl/45887.html>, <http://www.rynekzdrowia.pl/Nauka/Gdanski-Uniwersytet-Medyczny-zaprasza-start-upy,182421,9.html>.

Pieniądze na projekty naszych naukowców

Naukowcy GUMed znaleźli się wśród laureatów konkursów SONATA 13 oraz HARMONIA 9 Narodowego Centrum Nauki. Łączna kwota finansowania projektów wyniesie ponad 2,2 mln zł.

W ramach konkursu SONATA 13 na projekty badawcze realizowane przez osoby posiadające stopień naukowy doktora uzyskany w okresie od 2 do 7 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem do NCN przyznano finansowanie dla projektu **dr Natalii Bednarz-Knoll**. Projekt pt. *Molekularna i kliniczna charakterystyka fenotypów keratynowych w raku gruczołu krokowego* będzie realizowany w Zakładzie Biologii Komórki w Międzyuczelnianym Wydziale Biotechnologii UG i GUMed. Kwota finansowania wyniesie ponad 1,5 mln zł, co jest najwyższym dofinansowaniem na realizację grantu w konkursie SONATA dla naukowca z GUMed. Celem projektu jest ocena wybranych keratyn oraz określenie fenotypów opartych na ich obecności w guzach pierwotnych, komórkach nowotworowych krążących we krwi (ang. CTC, circulating tumor cell) oraz przerzutach pobranych od chorych z rakiem gruczołu krokowego. W ramach projektu zostanie zbadane znaczenie biologiczne fenotypów keratynowych oraz ich związek z postępem choroby nowotworowej. Projekt przyczyni się do poszerzenia wiedzy na temat roli keratyn w stratyfikacji raka gruczołu krokowego, lepszego zrozumienia biologii i progresji tego typu nowotworu, a także poprawy wykrywalności CTC we krwi.

W ramach konkursu HARMONIA 9 na projekty badawcze realizowane w ramach współpracy międzynarodowej wyróżniono **dr hab. Iwonę Inkielewicz-Stępnia**k z Katedry i Zakładu Chemii Medycznej GUMed. Projekt pt. *Działanie przeciwzkrzepowe i przeciwdrobnoustrojowe funkcjonalizowanych nanocząstek srebra w badaniach in vitro, ex vivo i na*

modelu zwierzęcym został sklasyfikowany na wysokim 4 miejscu listy rankingowej. Dofinansowanie dla tego projektu wyniesie ponad 740 tys. zł. Będzie realizowany przy współpracy z Trinity College w Dublinie oraz Uniwersytetem Saskatchewan w Kanadzie. Celem badań jest określenie interakcji pomiędzy nanocząstkami srebra (AgNPs) i układem hemostazy w zależności od ich funkcjonalizacji i właściwości fizykochemicznych w aspekcie działania przeciwzkrzepowego i fibrynolitycznego oraz określenie ich aktywności przeciwbakteryjnej łącząc eksperymenty *in vitro*, *ex vivo* i na zwierzęcym modelu zakrzepicy żyłnej. Realizacja projektu pozwoli ocenić możliwości wykorzystania wyselekcjonowanych, funkcjonalizowanych AgNPs do powlekania powierzchni cewników w celu zmniejszenia ryzyka powikłań zakrzepowych i zakażeń bakteryjnych towarzyszących ich wprowadzeniu do żyły.

Naukowcy z GUMed, jako partnerzy w konsorcjum, będą uczestniczyć w realizacji projektu **dr Katarzyny Smolarz** z Uniwersytetu Gdańskiego pt. *Zakaźna neoplazja? Rola horyzontalnego transferu komórek nowotworowych w etiologii neoplazji u małży z Zatoki Gdańskiej*. Kierownikiem zadań przeznaczonych do realizacji przez GUMed będzie **dr Anna Hallmann** z Katedry i Zakładu Biochemii Farmaceutycznej. Celem projektu jest określenie etiologii zakaźnej neoplazji u małży z Zatoki Gdańskiej oraz zbadanie transmisji międzygatunkowej – z wykorzystaniem rogowca bałtyckiego, omułka jadalnego jak również małgwi piaszkołaza jako gatunków modelowych. Uzyskane wyniki przyczynią się do poznania roli transferu komórek nowotworowych w etiologii neoplazji bałtyckich gatunków małży oraz pozwolą ocenić czy częstotliwość występowania tego nowotworu jest związana z zanieczyszczeniem Zatoki Gdańskiej. ■

Dr Aleksandra Markiewicz w Radzie Młodych Naukowców VI kadencji

Zarządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 1 marca 2018 r. powołany został nowy skład zespołu doradczego – Rady Młodych Naukowców. Członkiem Rady została dr Aleksandra Markiewicz z Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG i GUMed.

Głównym zadaniem Rady Młodych Naukowców jest promowanie rozwiązań i mechanizmów wspierających rozwój kariery młodych badaczy w Polsce. ■

III Pomorska Konferencja na rzecz Osób z Zespołem Downa „Ja też jestem”

Osoby z zespołem Downa są pośród nas coraz bardziej widoczne. Nie tylko na ulicach i w placówkach edukacji, ale także w wielu miejscach publicznych i zakładach, gdzie podejmują pracę. Od kilku lat na Pomorzu niezwykle sprawnie działa Stowarzyszenie „Ja Też” (przewodnicząca Zarządu Małgorzata Bulczak), założone przez młode matki dzieci z zespołem Downa. To właśnie one stały się inicjatorkami III Pomorskiej Konferencji na rzecz osób z zespołem Downa „Ja też jestem”, która w sposób nowoczesny i wielodyscyplinarny poruszyła najistotniejsze dla tej grupy pacjentów tematy. Pracownicy Zakładu Pielęgniarstwa Ogólnego wraz z Kliniką Pediatrii, Hematologii i Onkologii służyli jak zwykle swoim doświadczeniem w organizowaniu kolejnej edycji Konferencji, która jest znacznym wyzwaniem logistycznym.

W Konferencji, która odbyła się w Sobieszewie w dniach 3-4 marca br., udział wzięło około 250 osób, dzieci z rodzinami, terapeutów, lekarzy oraz grupa studentów GUMed i UG. W trakcie spotkania przedstawiono najnowszą wiedzę z zakresu terapii zespołu Downa, jak również zajmowano się wypracowaniem modelu wielospecjalistycznej opieki nad chorymi z tym zespołem oraz ich rodzinami, uwzględniającym także nowoczesne modele edukacyjne. Równolegle toczyła się sesja główna, warsztaty dla rodziców i terapeutów oraz konsultacje lekarskie prowadzone przez pracowników

Uczelni. Gościem specjalnym Konferencji był prof. Lucjusz Jakubowski, przewodniczący Polskiego Towarzystwa Genetyki Człowieka, który wspaniale podsumował swoje 40 lat z zespołem Downa. Bardzo interesujące i praktyczne wykłady wygłosili lekarze zatrudnieni w GUMed: dr hab. Maria Mazurkiewicz-Beldzińska, dr Beata Sztangierska, dr Anna Kłowska i dr hab. Jolanta Wierzbę. Przybyła również niezawodne przyjaciółki kolejnych edycji Konferencji: prof. Barbara Gumkowska-Kamińska oraz mgr Ewa Kamińska z Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

W obradach wzięli licznie udział studenci, bez których pomocy i zaangażowania sukces Konferencji nie byłby możliwy. Studenci kierunku pielęgniarstwo Wydziału Nauk o Zdrowiu (38 osób), pielęgniarstwo English Division (3 osoby), 1 student Wydziału Lekarskiego, w tym studenci zrzeszeni w Kole Naukowym Pielęgniarstwa Pediatrycznego przejęli dwudniową opiekę nad dziećmi chorymi oraz ich rodzeństwem, co umożliwiło rodzicom udział w wykładach i konsultacjach. Studenci w miarę możliwości brali także udział w wykładach oraz konsultacjach. Opiekę nad nimi sprawowały: mgr Aneta Kołodziejska i dr Anna Stefanowicz z Zakładu Pielęgniarstwa Ogólnego.

dr hab. Jolanta Wierzbę,
Zakład Pielęgniarstwa Ogólnego



Jak zaczynaliśmy współpracę międzynarodową w AMG

20 lat minęło. Tyle się działo. Jak to się stało?

Prehistoria. Jakie były początki?

Zmiany polityczne, jakie dokonały się w Polsce w 1989 r., umożliwiły uczelniom podjęcie szerszej akademickiej współpracy międzynarodowej. Polska aspirowała do członkostwa w Unii Europejskiej, która wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom rozpoczęła finansowanie przedakcesyjnych programów pomocowych. Program TEMPUS (*Trans European Mobility Scheme for University Studies*) został w tym celu powołany przez Wspólnotę Europejską w 1990 r. Już w roku akademickim 1990/91 Polska była krajem uprawnionym do aplikowania do tego Programu¹.

Początkowo uczestniczyliśmy jako partnerzy w projektach koordynowanych przez uniwersytety zachodnioeuropejskie (JEP, czyli *Joint European Project*). Dzięki temu zdobywaliśmy doświadczenie, unowocześniało się nasze wyposażenie w aparaturę, a wielu studentów i pracowników miało możliwość odbycia staży szkoleniowych w zachodnich uniwersytetach. Będąc prorektorem AMG i pełniąc rolę lokalnego koordynatora w środowisku gdańskim mogłem nabyć doświadczenia organizacyjnego, które umożliwiło mi później jako dziekanowi Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG-AMG, z sukcesem przygotować i zrealizować projekt *Creation and development of a novel Faculty of Biotechnology* (S-JEP 07191). W tym projekcie inicjatywa i koordynacja programu spoczywała na Akademii Medycznej w Gdańsku, która po raz pierwszy wystąpiła w roli koordynatora i kontraktora.



Dr inż. Genowefa Kwidzińska-Bendykowska

Pierwszym projektem, w którym AMG uczestniczyła jako partner w latach 1991-1993 była realizacja programu edukacyjnego TEMPUS JEP 2416 pt. *Nauczanie biochemii klinicznej w Polsce*. Partnerami były jednostki: Zakład Patobiochemii Uniwersytetu w Glasgow (koordynator i kontraktor dr M. Dominiczak), Laboratorium Biochemii Klinicznej w Trinity College Uniwersytetu w Dublinie (lokalny koordynator dr C. Love) oraz Katedra Biochemii Klinicznej Akademii Medycznej w Gdańsku (lokalni koordynatorzy dr Z. Jakubowski i prof. A. Hoppe). Na realizację projektu przyznano budżet w wysokości 171 000 Ecu, z tej kwoty 100 000 ECU było przeznaczone dla part-

nera polskiego. W ramach tego projektu przygotowano m.in. podręcznik *Biochemia kliniczna* pod redakcją S. Angielskiego i M. Dominiczaka².

Klinika Radioterapii AMG była od roku 1991 uczestnikiem projektu ESTRO (JEP 1741), którego koordynatorem było European Society for Therapeutic Radiology and Oncology. W projekcie realizowano trzymiesięczne szkolenia personelu oraz udział w kursach szkoleniowych i kongresach. W roku akademickim 1992/93 szkoleniowe staże 3-miesięczne odbyło 3 pracowników AMG, a 7 innych osób wyjechało na kursy szkoleniowe i konferencje³.

W roku akademickim 1992/1993 nasza Uczelnia (Zakład Medycyny Nuklearnej AMG) zaczęła uczestniczyć w programie o nazwie Mobility JEP 4733 „Medi-CAMPUS”. Koordynatorem projektu był Wydział Medycyny i Chirurgii Uniwersy-

² Dr Z. Jakubowski, *Sprawozdanie z realizacji Programu TEMPUS JEP-2416*, Gazeta AMG, nr 9/1993, s. 14-15.

³ G. Bendykowska, *Program TEMPUS II – ogólne zasady i wprowadzone zmiany*, Gazeta AMG, nr 12/1993, s. 18-19.

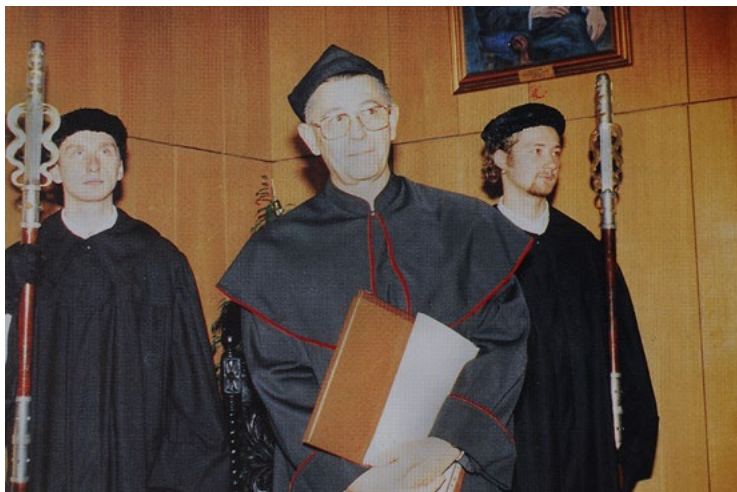
¹ W. Makarewicz, *Program TEMPUS w AMG*, Gazeta AMG, nr 3/1992, s. 1-3.

tetu w Neapolu, a partnerami: Wydział Medycyny Uniwersytetu Katolickiego Louvain w Brukseli i Wydział Lekarski Uniwersytetu Comenius'a w Bratysławie. W ramach tego programu wyjechało na sześciomiesięczne studia 7 studentów AMG (IV roku) do Neapolu, a w Brukseli na sześciomiesięcznym stażu przebywał jeden pracownik naukowy prowadząc badanie do swego doktoratu⁴.

W wyniku wcześniejszych kontaktów w latach 1987-1989 uczelni Wybrzeża z Uniwersytetem w Ankonie (Włochy), z inicjatywy ówczesnego rektora tej uczelni prof. Paolo Bruniego zatwierdzony został projekt TEMPUS *Formation of Advanced Spectroscopists in Biology, Medicine and Chemistry for Academic and Industrial Needs* (JEP 1001). Koordynatorem i kontraktorem tego projektu była uczelnia włoska – Università degli Studi di Ancona (prof. P. Bruni), a partnerami: Université de Provence, Aix Marseille (prof. P. Tordo), Universität-Gesamthochschule Duisburg (prof. Dietrich Döpp), Akademia Medyczna w Gdańsku (prof. W. Makarewicz – koordynator lokalny), Uniwersytet Gdański (prof. M. Żylicz), Politechnika Gdańska (prof. E. Borowski i prof. Janusz Rachoń), Akademia Wychowania Fizycznego im. J. Śniadeckiego w Gdańsku (prof. J. Popinigis). Budżet projektu na lata 1990-1993 wynosił 439 000 ECU⁵. Realizując ten projekt zakupiono m.in. za 30 000 ECU komputer dla powstającej Trójmiejskiej Akademickiej Sieci Komputerowej (TASK) oraz element składowy spektrometru NMR za 70 000 ECU, co dało początek tworzonemu Laboratorium NMR w Politechnice Gdańskiej.

Dla powstałego w 1993 r. Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego i Akademii Medycznej w Gdańsku niezmiernie ważnym wydarzeniem było otrzymanie na lata 1994-1997 grantu w ramach Projektu TEMPUS pt. *Creation and development of a novel Faculty of Biotechnology* (S-JEP 07191). Koordynacja programu spoczywała na Akademii Medycznej w Gdańsku, która po raz pierwszy wystąpiła też w roli kontraktora. Partnerami były uczelnie: Uniwersytet Gdański (PL), University of Bradford (UK), University of Oxford (UK), Universität Bremen (Niemcy), Institut National des Sciences Appliquées de Lyon (Francja). Koordynatorem projektu był prof. Wiesław Makarewicz, a przyznany na jego realizację budżet wynosił 473 000 ECU⁶.

Do momentu powstania w 1997 r. uczelnianego Biura Współpracy z Zagranicą w administracji Uczelni był zupełny brak systemowego wsparcia dla rozwijających się kontaktów zagranicznych. Pamiętam doskonale panikę wśród personelu dziekanatów i rektoratu, jaką wywoływała przychodząca korespondencja w języku angielskim. Dlatego ogromne znaczenie miało uczestniczenie w opisanych powyżej projektach TEMPUS. Dzięki tym projektom wielu młodych pracowników akademickich (i studentów) odbyło staże w za-



Prof. Paolo Bruni z Uniwersytetu w Ankonie otrzymuje doktorat honoris causa Akademii Medycznej w Gdańsku, 1994 r.

chodnioeuropejskich uniwersytetach, upowszechniła się znajomość języków obcych, zakupiono wiele urządzeń naukowo-badawczych i sprzętu komputerowego. Obsługa administracyjna tych działań stała się z biegiem czasu niezbędna i pierwszą jaskółką było utworzenie, dedykowanego obsłudze kontaktów zagranicznych, jednoosobowego stanowiska pracy w Dziale Nauki, na które zatrudniono na 3/4 etatu od 1 października 1991 r. dr inż. Genowefę Kwidzińską-Bendykowską. Tak to się zaczęło!

prof. Wiesław Makarewicz



Uczestnicy konferencji poświęconej Problem-Based Learning (PBL) w Gdańsku, kwiecień 2000 r. Od lewej: prof. Wiesław Makarewicz, prof. Leo Bossaert (Antwerpia), prof. Iain Percy-Robb (Glasgow)

⁴ G. Bendykowska, ibidem.

⁵ W. Makarewicz, *Sprawozdanie z realizacji TEMPUS Joint European Project (JEP 1001/90-93)*, Gazeta AMG, nr 3/1994, s. 15-16.

⁶ W. Makarewicz, *Przemówienie Dziękana Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG-AMG*, Gazeta AMG, nr 11/1994, s. 6-7.

Dzieje Działu Współpracy z Zagranicą AMG

Dział Współpracy z Zagranicą został powołany do życia 15 kwietnia 1997 r. Zarządzeniem Rektora 5/97 z dnia 14.04.1997 r., którą to funkcję sprawował wówczas prof. Zdzisław Wajda. Do zadań Działu miała należeć obsługa administracyjna współpracy z zagranicą, zbieranie informacji, nawiązywanie kontaktów i pomoc w realizacji wyjazdów studentów na studia i staże za granicę. Dział otrzymał trzy etaty i zajął dwa pomieszczenia na parterze budynku Rektoratu po dawnym barze dla pracowników. Ja objęłam stanowisko kierownika z dniem 15 lipca. Przed powstaniem Działu sprawami „zagranicznymi”, głównie korespondencją zajmowała się przez kilka lat dr inż. Genowefa Kwidzińska-Bendykowska, zatrudniona w Dziale Nauki od 1991 r. Z chwilą powołania Działu Współpracy z Zagranicą, dr inż. Genowefa Kwidzińska-Bendykowska zakończyła z dniem 30 czerwca 1997 r. zatrudnienie w Uczelni¹.

Po kilku miesiącach funkcjonowania Działu 15 listopada 1997 r. złożyliśmy pierwszy wniosek o Kontrakt Uczelniany, będący kluczowym elementem i warunkiem przystąpienia Uczelni do programu ERASMUS. Złożenie wniosku było poprzedzone podpisaniem 11 umów bilateralnych z zagranicznymi uniwersytetami, dotyczącymi wymiany nauczycieli i studentów oraz jednej umowy na zorganizowanie wizyty przygotowawczej, mającej na celu doprecyzowanie zakresu i form przyszłej współpracy.

Ponadto zadeklarowaliśmy gotowość wdrożenia Europejskiego Systemu Transferu Punktów (ECTS). Powstał również, wymagany przez Komisję Europejską dokument *European Policy Statement*, precyzujący politykę europejską naszej Uczelni, którego autorem był prof. Wiesław Makarewicz. Oba dokumenty zatwierdził Senat, a Komisja Europejska przyznała nam nasz pierwszy Kontrakt Uczelniany, który opiewał na kwotę 40 880 ECU, co oznaczało zgodę i finansowanie wyjazdu 21 naszych studentów łącznie na 112 miesięcy w celu odbycia części studiów w uniwersytetach partnerskich.

Jednocześnie prof. Wiesław Makarewicz został powołany na stanowisko koordynatora uczelnianego programu ERASMUS, jego zastępcą został dr Jacek Kaczmarek, a koordynatorami wydziałowymi: na Wydziale Lekarskim prof. Janusz Moryś, na Wydziale Farmaceutycznym prof. Franciszek Sączewski, na Międzyuczelnianym Wydziale Biotechnologii dr hab. Jacek Bigda, koordynatorem ds. wdrożenia ECTS prof. Janusz Limon.

W pierwszym roku funkcjonowania Działu Uczelnia współpracowała z 92 uczelniami za granicą. Podpisano 13 nowych umów, w tym 12 w ramach programu Erasmus. Warto wspomnieć, że w tym czasie realizowane były trzy projekty typu JEP finansowane z funduszy przedakcesyjnych (program TEMPUS) i że pokłosiem jednego z nich było przygotowanie pakietu ECTS opracowanego przez prof. Janusza Limona na

bazie współpracy z Uniwersytetem w Perugii. Realizowany projekt dotyczył wymiany studentów i wspólnych działań w zakresie biomedycyny.

Nie spoczywając na laurach w tym samym roku złożyliśmy nasz własny wniosek i otrzymaliśmy dofinansowanie z programu TEMPUS na realizację 2-letniego projektu pt. *Development of International Relations Offices at three Polish Universities* na lata 1999-2000 z finansowaniem w wysokości 205 tys. euro. Partnerami w tym projekcie były Uniwersytety w Dusseldorfie (Niemcy), Linköping (Szwecja), Salford (UK), Turku (Finlandia) i Perugii (Włochy). Kontraktorem była nasza Uczelnia, a koordynatorem projektu został dr Jacek Kaczmarek. Do udziału w projekcie zaprosiliśmy jeszcze dwie polskie uczelnie: Wyższą Szkołę Morską w Gdyni oraz Akademię Medyczną we Wrocławiu. Przez dwa lata realizowaliśmy warsztaty i wyjazdy szkoleniowe, kursy językowe i komputerowe, powołaliśmy grupę studentów pomagających w obsłudze studentów zagranicznych (*Student Peer Program*), wydaliśmy pierwszy *Guide for Incoming Students*, zorganizowaliśmy pierwszy *Orientation Week*, który w kolejnych latach został zaadoptowany na użytek powstałego English Division na Wydziale Lekarskim, wyposażyliśmy biuro i wreszcie wydaliśmy informator: *Internationalisation of a University and the Role of International Relations Offices* – czyli jak stworzyć dobrze funkcjonujący dział współpracy z zagranicą. W lutym 2001 r. zorganizowaliśmy konferencję z udziałem



Institucje partnerskie projektu TEMPUS JEP-13119-98: Development of International Relations Offices at three Polish Universities (1999-2000)

¹ Teczka osobowa dr G. Kwidzińskiej-Bendykowskiej sygn. 2018/4 w Archiwum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

90 osób z kraju i zagranicy na temat umiędzynarodowienia uczelni i roli biura współpracy w tym procesie.

W kwietniu 2000 r., pełniący wówczas funkcję rektora prof. Wiesław Makarewicz, zorganizował konferencję i warsztaty poświęcone metodom i programom nauczania medycyny ze szczególnym naciskiem na nauczanie problemowe oraz aspekty metodyczno-psychologiczne nauczania i uczenia się. Podczas tej konferencji swoimi doświadczeniami w modernizacji dydaktyki i programu kształcenia przeddyplomowego podzielili się goście z zagranicy: prof. Leo Bossaert z Antwerpii, Marek Dominiczak i Iain Percy-Robb z Glasgow oraz Kaija Hartiala z Turku.

W maju 2001 r. zatrudniono w Zakładzie Chemii Medycznej prof. Takashi Wakabayashi z Uniwersytetu w Nagoya, wcześniej współpracującego naukowo z prof. Michałem Woźniakiem. Dzięki temu byliśmy jedną z dwóch polskich uczelni biorących udział w programie NUPACE wspierającym wymianę doktorantów i studentów oraz wspólne badania naukowe. Warto w tym miejscu wspomnieć o dużym zaangażowaniu Działu Współpracy z Zagranicą w latach 2001-2003 w inicjatywę organizacji filii AMG w Aszkelonie (Izrael). Były z tym związane liczne przygotowania i dwustronne wizyty, jakkolwiek ostatecznie inicjatywa ta upadła, mimo uzyskania zezwoleń polskich ministerstw nauki i zdrowia, gdyż strona izraelska nie uzyskała wymaganego zezwolenia od swojego rządu.

Trudno chociażby wymienić wszystkie nazwy programów, z których finansowane były realizowane w Uczelni projekty badawcze i wymiany naukowej. Były to między innymi: INCO-COPERNICUS, BIOMED, NATO, COST, PECO, WORLD AID FOUNDATION, PHARE-SCI-TECH, MAYO FOUNDATION, THE ROYAL SWEDISH ACADEMY OF SCIENCES, TEMPUS, CEEPUS, LEONARDO DA VINCI, 5, 6, 7 PROGRAM RAMOWY, ERASMUS i ogólnie rzecz ujmując, stara i teraz nowa perspektywa FUNDUSZY STRUKTURALNYCH UE.

Jednym z ważniejszych projektów był TEMPUS JEP-07191-94 pt. *Creation and Development of Novel Faculty of Biotechnology* na utworzenie nowego wydziału, który w tej chwili jest najlepszym wydziałem biotechnologii w Polsce.

Kolejnym bardzo ważnym, koordynowanym przez nasz Dział projektem realizowanym wspólnie z Uniwersytetem Gdańskim był projekt pt. *Centrum Doskonałości w dziedzinie biobezpieczeństwa i biomedycyny molekularnej BioMoBiL* finansowany z 5 Programu Ramowego UE. Projekt był realizowany w latach 2003-2006 z dofinansowaniem w wysokości 463 tys. euro z KE i 1,3 mln zł z MNiSW. Koordynatorem tego projektu był prof. Jacek Bigda.

Przez te lata pomogliśmy zorganizować wiele konferencji międzynarodowych, w tym w czerwcu 2002 r. doroczną konferencję Stowarzyszenia EHMA pt. *Managing the pressures: health, quality and money*, która jest organizacją skupiającą menadżerów zarządzających służbą zdrowia w krajach Unii Europejskiej. Była ona ważnym forum wymiany doświadczeń i wiedzy, wzięło w niej udział 300 menadżerów. Przewodniczącym komitetu honorowego był były minister zdrowia, senator Marek Balicki. Organizowaliśmy bale kar-

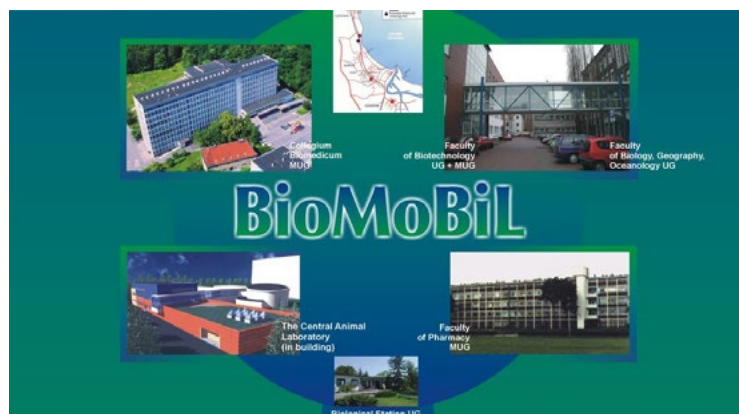


Na dziedzińcu Uniwersytetu w Perugii (Włochy) podczas wizyty monitorującej w 2000 r.; siedzą od lewej: prof. Jerzy Lisowski – rektor Akademii Morskiej w Gdyni, Ewa Kiszka, Jadwiga Sroga, prof. Zdzisław Bereznowski. Stoją od lewej: dr Jacek Kaczmarek, prof. Wiesław Makarewicz, prof. Janusz Moryś

nawałowe (8), koncerty noworoczne, pikniki poinauguracyjne i integracyjne, wspieraliśmy takie inicjatywy jak: Letnie Szkoły Biotechnologii, Medykalia, Studenckie Konferencje Naukowe i wiele innych.

Przez minione lata Dział Współpracy z Zagranicą powiększył się do rozmiarów 3 sekcji o zupełnie różnych funkcjach: a/ informacji i promocji; b/ współpracy z zagranicą oraz c/ projektów rozwojowych. Po wielu latach Sekcja Projektów Rozwojowych została niedawno wchłonięta przez powstałe w 2017 r. uczelniane Biuro Projektów, w związku z czym ten zakres pracy nie należy już do zadań Działu.

Patrząc wstecz, widać wyraźnie jak rosły nasze kompetencje i aktywność na polu międzynarodowym. Przyczyniło się to znacząco do tego, że poczynając od roku akademickiego 2002/2003 mogliśmy uruchomić studia lekarskie w języku angielskim dla obcokrajowców. Zaczynaliśmy wtedy od 16 studentów na Wydziale Lekarskim, a po 15 latach w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym studiuje ogółem 986 obcokrajowców (19% wszystkich studentów), w tym 887 na pełnych studiach, 99 w ramach wymiany i kursu przygotowawczego PREMED.



Centrum Doskonałości w Dziedzinie Biobezpieczeństwa i Biomedycyny Molekularnej [BioMoBiL]

Umieźdzynarodowienie jest siłą napędową rozwoju szkolnictwa wyższego na świecie. Działania w tym zakresie są priorytetem również Polsce, co znajduje odzwierciedlenie między innymi w zwiększającej się liczbie studentów z zagranicy, programów studiów prowadzonych w językach obcych, projektów naukowych realizowanych we współpracy z naukowcami z zagranicy. Dlatego tak aktualne i ważne jest dzielenie się doświadczeniami, omawianie kwestii dotyczących umieźdzynarodowienia polskiego szkolnictwa wyższego, rozwoju mobilności studentów i pracowników naukowych, promocji Polski, uczelni, miast i regionów.

Budowanie wizerunku uczelni (kraju, miasta, regionu) musi być spójne, skoordynowane i konsekwentne, a komunikacja aktywna, budująca relacje oraz uwzględniająca zwyczaje, różnice kulturowe i upodobania naszych przyszłych i obecnych studentów. Wniosek jest prosty. Umieźdzynarodowienie stało się normą. Nie stać nas na zaniechanie tych działań. Bowiem jak podkreśla Maurits van Rooijen – *jeśli nie zademonstrujesz pewnych unikalnych i fascynujących działań, masz małą szansę na sukces.*

mgr Ewa Kiszka,
kierownik Działu Współpracy z Zagranicą,
Promocji i Projektów Rozwojowych

Spotkanie z hematologiem w Radiu Gdańsk

Dr Andrzej Mital z Katedry i Kliniki Hematologii i Transplantologii GUMed był gościem kolejnego spotkania z cyklu *Bądź zdrow bez kolejki*, które odbyło się w 12 marca br. w Radiu Gdańsk. Na co dzień pracuje w Klinice Hematologii i Transplantologii UCK w Gdańsku, która jest jedynym w północnej Polsce ośrodkiem oferującym pełny zakres świadczeń w dziedzinie hematologii i transplantacji komórek krwiotwórczych. Doktor Mital przyjmuje pacjentów w przyklinicznych poradniach: hematologicznej i zaburzeń hemostazy, które zapewniają specjalistyczną diagnostykę i leczenie pacjentom z chorobami hematologicznymi, w tym o podłożu onkologicznym. Podczas spotkania specjalista z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego opowiedział m.in. o najczęstszych chorobach układu krwiotwórczego, takich jak niedokrwistości, małopłytkowość czy zaburzenia krzepnięcia krwi. Rozmowa dotyczyła również ogólnego badania

krwi, z omówieniem poszczególnych parametrów. Ponadto słuchacze mogli się dowiedzieć, czy choroby hematologiczne są dziedziczne i które schorzenia hematologiczne stanowią zagrożenie dla życia pacjenta.

Bądź zdrow bez kolejki to autorski projekt Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Radia Gdańsk rozpoczęty w 2017 r. W ramach współpracy naukowcy GUMed różnych specjalności spotykają się ze słuchaczami. Fachową wiedzę i poradami dzielili się już ortopedzi, fizjoterapeuci, kardiolodzy, lekarze stomatolodzy, endokrynolodzy, immunolodzy, diabetolodzy, gastroenterolodzy i specjaliści z Wydziału Farmaceutycznego. Koordynatorami projektu są dziennikarki radiowe – Joanna Matuszewska i Joanna Stankiewicz oraz Joanna Śliwińska, rzecznik prasowy GUMed.

Joanna Śliwińska,
rzecznik prasowy



TAJEMNICE Z MUZEALNEJ PÓŁKI

Nie można dwa razy wejść do tej samej rzeki, bo wchodzący, jak i rzeka nie są takie same jak w przeszłości. Nawet tej najbliższej. Tomek Lipiński śpiewał przed laty *to co wczoraj było postępowe / dzisiaj jest wsteczne / to co wczoraj było wywrotowe / dziś jest bezpieczne*. Muzeum gromadzi i udostępnia to, co odpływa wraz z nurtem rzeki czasu. Poprzez obcowanie z obiektami, umożliwia swoisty powrót do przeszłości. Tak jakby pozwolić na zanurzenie najmniejszego palca w meandrującej rzece czasu.

Przeglądanie magazynów i zaglądanie do pudeł pozwalają dostrzec pozornie nieistotne drobiazgi. Przedmioty doskonale znane, ale ku zaskoczeniu dawno niewidziane. Z ulic zniknęły budki telefoniczne, coraz mniej jest też skrzynek pocztowych, a przecież wydaje się nam, że wciąż można je znaleźć na ścianie budynku nieopodal. Zanikł również zwyczaj wysyłania pocztówek i pisania listów. Nawet urzędy coraz chętniej korzystają z korespondencji elektronicznej. W Muzeum GUMed znajduje się zbiór kilkunastu kopert adresowanych do pracowników Uczelni lub samego Muzeum. Stanowią załączek kolekcji

filatelistycznej. Ilustrują dzieje naszej Uczelni oraz historie związane z nadawcami listów.

Koperta nadana 1 sierpnia 1966 r. we Frankfurcie nad Menem adresowana do dr. Czesława Barana, pracującego wówczas w Zakładzie Fizjologii Akademii Medycznej w Gdańsku, w przyszłości profesora, organizatora i kierownika Zakładu Organizacji Ochrony Zdrowia (1977 r.) i Instytutu Medycyny Społecznej (1978 r.).

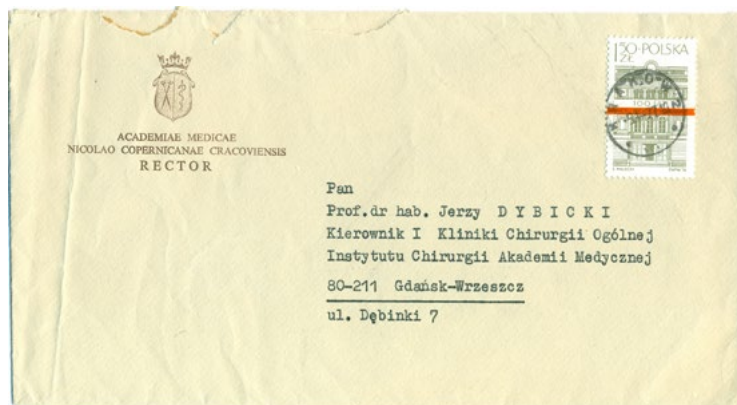
Okolicznościowa kartka pocztowa emitowana przez Poczta Polską z okazji Jubileuszu 50-lecia Akademii Lekarskiej w Gdańsku wraz ze specjalnym datownikiem 8 października 1995 r. – filatelistyczna perełka!

Koperta adresowana do prof. dr. hab. Jerzego Dybickiego, kierownika I Kliniki Chirurgii Ogólnej Instytutu Chirurgii AMG. Nadawcą listu był rektor Akademii Medycznej im. Mikołaja Kopernika w Krakowie. Niewyraźny stempel pocztowy na znaczku pochodzi najprawdopodobniej z 1991 r. Ponadto z informacji na kopercie wynika, że korespondencja pochodzi sprzed 12 maja 1993 r., kiedy krakowska uczelnia stała się na powrót częścią Uniwersytetu Jagiellońskiego jako Collegium Medicum.

W przyszłości planowana jest wystawa prezentująca znajdujące się w naszych zbiorach koperty i kartki pocztowe.

Swoją drogą, czy ktoś zachował w jakiegokolwiek formie pierwsze wysłane i odebrane e-maile?

dr Marek Bukowski,
Muzem GUMed



Każdego ósmego dnia miesiąca na stronie internetowej www.gumed.edu.pl prezentowany jest wybrany obiekt z kolekcji Muzeum GUMed. Wszystkie eksponaty zostaną zaprezentowane podczas specjalnej wystawy jesienią 2018 r.

Klauzula sumienia. Co to jest?

W czasie spotkań poświęconych mojej monografii pt. *Biegański, Kramsztyk i inni. O nowej etyce lekarskiej w XIX-wiecznej Warszawie* ze zdumieniem stwierdziłem, że niektórzy obecni, zupełnie nie interesując się książką, podnosili temat tak zwanej klauzuli sumienia w procedurach aborcyjnych (klauzula = warunek, zastrzeżenie). Przyszli po to, żeby dyskutować tylko o tym, a raczej, aby przypieczętować swój pogląd, że klauzula sumienia powinna być zakazana, ponieważ zagraża wolności kobiet.

Przeraziło mnie to, tym bardziej że wśród dyskutantów byli lekarze i to niekoniecznie ginekolodzy. Ludzie ci, zawierając mediom, uznali, że klauzula sumienia jest pojęciem (i zarazem terminem) ściśle związanym z aborcją i z niczym więcej. Kiedy usiłowałem tłumaczyć, że absolutnie tak nie jest, twierdzili, że wykręcam się od odpowiedzi co do problemu wolności aborcyjnej.

A prawda jest następująca. Klauzula sumienia naprawdę nie dotyczy wyłącznie przerywania ciąży. Zagadnienie to rozciąga się na CAŁOŚĆ działalności diagnostycznej, profilaktycznej i terapeutycznej lekarza. Jeśli ktoś tego nie pojmuje i zawęża znaczenie tego terminu do problematyki usuwania żywych płodów, czyni medycynie wielką krzywdę. Usuwa bowiem z pola widzenia czynnik, który decyduje o słuszności i powodzeniu każdego działania lekarskiego. Każ-de-go.

Decyzje co do postępowania lekarskiego są podejmowane przez lekarza w czterech strefach szczegółowych i jednej zbiorczej. W strefach szczegółowych są to: 1) zasady wynikające z wiedzy medycznej i osobistego doświadczenia lekarskiego, 2) zasady wynikające z przepisów prawa, 3) zasady wynikające z treści norm zawodowej etyki lekarskiej wraz z przysięgą lekarską i 4) zasady pochodzące z postawy moralnej danego lekarza (to nie to samo co etyka). W strefie 5) zbiorczej dokonuje się synteza poprzednich i rachunek „za i przeciw” z uwzględnieniem wszelkich poznanych przez lekarza okoliczności i interpretacji związanych z osobą pacjenta i jego sytuacją.

Trzeba pamiętać, że działanie lekarskie jest z założenia „osobliwe”, to znaczy zawsze wiąże się z konkretnym obiektem, którego dotyczy i z żadnym innym: z osobą, zwierzęciem, rzeczą, czasem środowiskiem. Ma związek z takimi pojęciami jak przynależność społeczna, państwowa, narodowa, religijna, językowa, polityczna (sic!) etc.; jak systemy typu zawód, służba, rodzina, miejsce zamieszkania etc.; cechami osobowymi takimi jak wiek, tryb życia, wykształcenie, nałogi, choroby dawne i obecne, stan psychiczny, seks etc.

Jak widać sprawy się komplikują, a to w tym sensie, że danych, które lekarz musi uwzględniać w niebywale krótkim czasie, jest znacznie więcej, niż sobie wyobraża nawet on sam. Po prostu lekarz nigdy tego w ten sposób nie postrzega, choć z całego wachlarza bez przerwy korzysta. Definiowanie medyczne (wynikające z wiedzy), a potem myślenie okołomedyczne (w interesie pacjenta) i następnie decydo-



wanie (o postępowaniu z pacjentem) musi wykonać dokładnie tak jak w mechanizmie typowego definiowania, co prowadzi m.in. do ustalenia rozpoznania i schematu terapeutycznego. Inni na decyzje mają godziny, dni, a nawet lata. Lekarz nie, lekarz jest pod ścianą i musi teraz. Dlatego mało który zajmuje się teoretyzowaniem decydowania, a niektórzy, zwłaszcza początkujący, bywają nawet przekonani, że działają spontanicznie i bez planu. Ale to nieprawda. Lekarze (z pewnymi niechlubnymi wyjątkami) działają prakseologicznie, to jest właśnie planowo i z zachowaniem niezachwianych reguł logiki, na zimno, bez specjalnych emocji, pamiętając o czynnikach regulujących skuteczność myślenia, ale z uczuciem, jako opiekunowie spolegliwi, tj. zgodnie z definicją Tadeusza Kotarbińskiego tak, że można na nich polegać.

Jednym z najważniejszych regulatorów postępowania lekarskiego jest wspomniana klauzula sumienia, czynnik ostateczny, przeważający szalę decyzji. Jest to zawarty w postawie lekarza składnik intelektualno-moralny, który pozwala porządkować i scalać wnioski występujące w opisanych strefach. Nie ma tu ani magii, ani dowolności. Klauzula sumienia to myślenie powiązane z etyką, wynikające z sumarycznej oceny tego, co dla pacjenta dobre, a co złe i domykające proces decyzyjny.

Tylko tyle i aż tyle. Nieraz ani wiedza, ani ocena sytuacji, ani żaden inny argument nie są wystarczające, aby decyzja była stuprocentowo słuszna. Dopełnia ją dopiero mechanizm

sumienności. Margines niepewności może być wąski, a nawet niezauważalny (wtedy sumienie może spać), albo szeroki (wówczas klauzula sumienia musi stać się wyraźna). Można z pewnym uproszczeniem powiedzieć, że klauzula sumienia realizuje się dla postronnych i samego pacjenta jako swoista intuicja lekarska, zwana czasem także sztuką lekarską. Jest to jednak zawsze realny proces myślowy i nie sprowadza się do uwzględniania przekonań, ale do wiedzy,

w tym samowiedzy lekarza i wiedzy o obowiązujących normach moralnych.

Zawężanie funkcji klauzuli sumienia tylko do problematyki aborcji coraz jawniej prowadzi do sytuacji, w której żaden pacjent w żadnej chorobie nie będzie mógł liczyć na poprawność, skuteczność czy słuszność decyzji lekarskich.

Piotr Müldner-Nieckowski

Przedruk z *Forum Akademickiego*, 2017, nr 12, s. 72
za zgodą redakcji.

Portugalscy studenci z wizytą na Wydziale Farmaceutycznym

Trzynastu studentów z Uniwersytetu w Lizbonie odwiedziło w dniach 5-9 marca br. Wydział Farmaceutyczny. Wizyta związana była z projektem EPSA Twinnet Project – wspierającym mobilność studencką programem wymiany koordynowanym przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Farmacji. Była to rewizyta, ponieważ we wrześniu 2017 r. nasi studenci odwiedzili stolicę Portugalii.

Zasadniczym celem projektu jest zwiększenie mobilności studentów farmacji z różnych państw europejskich, co pozwoli im poznać zarówno różne systemy kształcenia i organizacji studiów, jak i sposoby funkcjonowania farmaceuty w systemach ochrony zdrowia. Jednocześnie jest to doskonała metoda promocji uczelni biorących udział w programie.

Podczas swojego pobytu Portugalczycy odwiedzili Wydział Farmaceutyczny, wzięli udział w zajęciach zorganizowanych przez Katedrę i Zakład Technologii Postaci Leku, Katedrę i Zakład Farmakognozji oraz Katedrę i Zakład Chemii Nieorganicznej. Mieli również okazję zobaczyć aptekę szpitalną w Uczelnianym Centrum Klinicznym oraz uczestniczyli w warsztatach przygotowanych przez Akademickie Centrum Karier.



Czas poza zajęciami na Uczelni wypełniony został przez interesujący program socjalny oraz integrację z gdańskimi studentami. Była to dla nich doskonała okazja do bliższego poznania Gdańska oraz zimowych odwiedzin plaży.

Za organizację wizyty ze strony GUMedU odpowiadało Polskie Towarzystwo Studentów Farmacji Oddział w Gdańsku oraz Wydziałowa Rada Samorządu Wydziału Farmaceutycznego z OML. ■



Oby tym razem się udało

Rezydent to słowo, które stało się jednym z najbardziej popularnych określeń używanych powszechnie w ostatnim okresie. Ale przecież rezydent to nie tylko słowo, to konkretny człowiek, który chce zdobyć specjalizację w określonej dziedzinie medycyny. Jednocześnie ucząc się i szkoląc, ciężko pracuje, będąc jednym z ważnych elementów systemu ochrony zdrowia.

Trzeba było jednak dopiero protestu rezydentów, aby społeczeństwo dowiedziało się o ich istnieniu i roli jaką spełniają w głównej mierze w lecznictwie szpitalnym. Jak pamiętamy początkowo był to protest głodowy, a potem bardziej skuteczny okazał się pomysł wymawiania klauzuli *opt-out*. I dopiero wprowadzenie w życie tego postanowienia przez wielu lekarzy rezydentów, a w ślad za nimi także lekarzy specjalistów zachwiało funkcjonowaniem wielu szpitali w naszym kraju. Warto w tym miejscu wyjaśnić, czym jest tajemnicza klauzula *opt-out*. Zgodnie bowiem z przepisami dotyczącymi czasu pracy lekarz nie powinien pracować dłużej niż 48 godzin w tygodniu. Natomiast dobrowolne podpisanie klauzuli *opt-out* znosiło tę barierę i umożliwiało pracodawcom korzystanie z usług swoich lekarzy praktycznie bez ograniczeń. Jednocześnie zwalniało ich od odpowiedzialności za wszelkie niepożądane skutki wydłużania czasu pracy. Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi przez Naczelną Radę Lekarską okazało się, że średni czas pracy lekarza w naszym kraju to 60 godzin tygodniowo. Natomiast kilkanaście procent doktorów pracuje 100 i więcej godzin w tygodniu. Sama klauzula *opt-out* w momencie jej wprowadzania przed kilkunastu laty miała być rozwiązaniem tymczasowym do czasu opracowania zmian systemowych pozwalających na odpowiednią organizację pracy w oddziałach szpitalnych, a w szczególności stabilnych grafików dyżurowych. Wiadomo jednak, że nie ma to jak rozwiązania prowizoryczne, które siłą rzeczy wchodzą do stałego obiegu. Tak też było i w tym przypadku, i dobrowolna z założenia klauzula stała się praktycznie obowiązkowa dla osób podejmujących zatrudnienie w ramach umowy o pracę. Oczywiście z formalnego punktu widzenia wszystko było w porządku a to, że gdzieś tam doktor zmarł z przepracowania po 5 dobach spędzonych w pracy no to trudno. Przecież w końcu sam tego chciał, bo podpisując klauzulę *opt-out* brał wszelką odpowiedzialność na siebie. Drugą formą unikania odpowiedzialności pracodawcy za zgodny z normami czas zatrudnienia lekarzy są kontrakty. Zamieszanie wprowadzone wymawianiem przez lekarzy klauzuli *opt-out* uwidoczniło w wyraźny sposób niedobory kadrowe w większości polskich szpitali. Wbrew zapewnieniom ministra Radziwiłła kolejne oddziały szpitalne zawieszały lub znacząco ograniczały swoją działalność. Wszystko to doprowadziło do pierwszego sukcesu braci rezydentów, którym stało się odwołanie zadufanego w swoją nieomyślność ministra. Nowo powołany na to stanowisko prof. Łukasz Szumowski szybko doprowadził do wszczęcia rozmów z reprezentacją Porozumienia

Rezydentów. Łącznie po miesiącu rządów nowego ministra podpisane zostało porozumienie, którego głównym założeniem jest wzrost nakładów na ochronę zdrowia do poziomu 6% PKB na początku 2024 r. Na zakończenie rozmów sam profesor Szumowski stwierdził *Po długich i ciężkich rozmowach udało nam się wypracować kompromis. To ważna informacja dla pacjentów. Usprawnienie systemu opieki zdrowotnej jest priorytetem zarówno dla mnie, jak i dla całego rządu. Dzięki temu, że przedstawiłem pakiet konkretnych rozwiązań, była możliwa konstruktywna rozmowa i wypracowanie porozumienia.* Minister potwierdził także, iż *lekarze specjaliści otrzymają godziwe wynagrodzenie za pracę w jednej placówce.* Ogółem treści porozumienia zawarte zostały w postaci tak zwanego pakietu Szumowskiego. Poniżej przedstawiam główne założenia tego dokumentu:

- Zwiększenie corocznego wzrostu nakładów i szybsze osiągnięcie poziomu 6 proc. PKB na ochronę zdrowia już w 2024 r.
- Godziwa płaca dla lekarzy specjalistów za pracę w swoim szpitalu.
- Wyższe wynagrodzenie dla lekarzy rezydentów w zamian za zobowiązanie do pracy w Polsce po zakończeniu specjalizacji.
- Odbiurokratyzowanie systemu, wprowadzenie stanowisk sekretarek medycznych.
- Przeciwdziałanie problemowi braku pielęgniarek i lekarzy (reforma systemu kształcenia, zwiększenie liczby miejsc na studiach, promocja zawodu pielęgniarki).

Rezydenci zwracali jednocześnie uwagę na fakt, iż zmiana nie uległ ton, w którym były prowadzone rozmowy. Obie strony odnosiły się bowiem do siebie po partnersku i z odpowiednim poszanowaniem, a także ze zrozumieniem kolejnych przemyśleń i wynikających z nich postulatów. Porozumienie to stanowi niewątpliwie rozwiązanie kompromisowe, albowiem siadając do rozmów obie strony nie do końca takie właśnie rozwiązania miały na myśli. Ale jak mawiał znany mędrzec żydowski Abba Eban na tym właśnie polega konsensus, że umawiające się strony podpisują się pod stwierdzeniami, których same wewnętrznie nie do końca akceptują. Bardzo ważnym aspektem całej tej małej rewolucji jest bez wątpienia wzrost świadomości w społeczeństwie o sytuacji finansowej i kadrowej w systemie ochrony zdrowia. Jednocześnie trzeba wspomnieć, że reprezentanci Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Lekarzy zapelowali do tych swoich koleżanek i kolegów, którzy czują się na siłach, by powrócili do pracy w wymiarze większym

niż 48 godzin tygodniowo. Zgodnie z informacjami pochodzącymi z początku marca około 10% lekarzy zdecydowało się powrócić do warunków przewidywanych przez klauzulę *opt-out*. Natomiast obydwie umawiające się strony uznały, że zawarte porozumienie stanowić powinno dobrą podstawę do przystąpienia do zmian systemowych w ochronie zdrowia. No bo tak prawdę mówiąc to nadal nie wiemy, czy będzie istniał NFZ, którego rozwiązanie zapowiadał poprzedni minister. A jeśli go nie będzie to kto będzie płatnikiem gromadzącym fundusze i rozliczającym świadczenia zdrowotne. Tak czy inaczej dobrze, że przynajmniej wiadomo, że fundusze na ochronę zdrowia będą coraz wyższe. A wiadomo, że pieniądze będą potrzebne, bo poza podjęciem zobowiązań wobec rezydentów oraz lekarzy specjalistów trzeba będzie pamiętać o pozostałych chętnych do uszczknięcia tego tortu. Już zaczynają o sobie przypominać lekarze rodzinni, no bo o nich siłą rzeczy nie było mowy w porozumieniu. No a pozostałe zawody medyczne, takie jak pielęgniarki, położne czy ratownicy? W opinii wyrażonej na łamach trzeciego tegorocznego numeru *Pulsu Medycyny* przewodnicząca Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych Krystyna Ptak mówi między innymi *Bez sekretarek medycznych ochrona zdrowia będzie istniała, ale bez pielęgniarek – nigdy*. Dalej stwierdza *Po podpisaniu porozumienia z rezydentami, w obszarze naszego zainteresowania są działania, jakie podejmie Minister Zdrowia, aby przeciwdziałać rosnącej skokowo dysproporcji pomiędzy wynagrodzeniem lekarzy (specjalistów i rezydentów) a poziomem płac pozostałych pracowników medycznych, w tym pielęgniarek i położnych*. Widać zatem wyraźnie, że zaczęły się kolejne

przysłowiowe schody. Można jedynie mieć nadzieję, że nowemu ministrowi nie zabraknie sił i determinacji, aby dobrze rozegrać tę partię szachów. Trzeba jednocześnie pamiętać, że przy tych wszystkich ruchach nie można zapomnieć, że w centrum przeprowadzonych zmian musi znajdować się pacjent. No bo to w końcu pacjent czeka w kolejce do specjalisty, do zabiegu operacyjnego czy też wręcz na łóżko szpitalne. A jeśli już dostanie się w krąg działań pracowników ochrony zdrowia musi być traktowany z odpowiednim zrozumieniem, szacunkiem i empatią. Musi tak się dziać niezależnie od tego czy czujemy się wystarczająco docenieni zarówno w sensie finansowym jak też po prostu często ludzkim przez swojego pracodawcę. Przecież do tego zobowiązywaliśmy się kończąc studia medyczne i składając symboliczną przysięgę Hipokratesa. Spróbujmy zatem wszyscy włączyć się w reformowanie systemu ochrony zdrowia pamiętając o hasle *Salus aegroti suprema lex*. Uczynimy tak nawet jeśli nie jesteśmy fanami obecnej ekipy rządzącej, biorąc pod uwagę, iż zdrowie to problem, który powinien być traktowany ponad wszelkimi podziałami politycznymi. Apel ten kieruję do wszystkich medyków i paramedyków, wierząc jednocześnie w głębokie poparcie naszych pacjentów, którzy z uznaniem i jednocześnie głęboką ulgą przyjęli wiadomości o omawianym porozumieniu.

prof. Bolesław Rutkowski

Materiał mojego autorstwa o podobnej treści ukaże się jako *List znad morza* w czasopiśmie dla pacjentów *Dializa i Ty*.

Prace AOTMiT nad realną wyceną zabiegów cytoredukcyjnych i HIPEC w leczeniu chorych z pierwotnymi i wtórnymi nowotworami otrzewnej

Dr hab. Tomasz Jastrzębski, prof. nadzw. z Katedry i Kliniki Chirurgii Onkologicznej został powołany przez Agencję Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji (AOTMiT) do grona ekspertów mających za zadanie opracowanie procedur JGP w zakresie dootrzewnowej chemioterapii perfuzyjnej w hipertermii (HIPEC) w leczeniu pierwotnych i wtórnych nowotworów otrzewnej. Prace mają zostać zakończone do lipca br. Prace nad realną wyceną zabiegów cytoredukcyjnych i HIPEC zostały zapoczątkowane 6 lat temu przez prof. T. Jastrzębskiego. Ich zakończenie pozwoli na włączenie tego typu zabiegów do arsenału możliwości skutecznego leczenia chorych, z takimi nowotworami jak śluzak otrzewnej i międzybłoniak otrzewnej, ale także przerzutów do otrzewnej, takich nowotworów jak rak jelita grubego, rak jajnika i rak żołądka. Zabiegi cytoredukcyjne w połączeniu z dootrzewnową chemioterapią perfuzyjną w podwyższonej temperaturze (hipertermia) pozwalają u części chorych na uzyskanie 5-letnich przeżyć na poziomie nawet 50%. Zabiegi są trudne technicznie, czasochłonne (średni czas zabiegów wynosi 6-8 godzin), a przez to kosztowne. Refundacja procedury na poziomie realnych kosztów umożliwi leczenie chorych z przerzutami do otrzewnej w wielu ośrodkach w Polsce. ■



Janusz Legut, *Nie było letko być doktorem na Kaszëbach 1959-2014*, Gdańsk 2017, ISBN 978-83-938274-9-7, s. 222.

Nie było letko być doktorem na Kaszëbach 1959-2014

Dr Janusz Legut, absolwent Akademii Medycznej w Gdańsku z 1957 r. był jedynym z tego rocznika studiów, który został lekarzem na kaszubskiej wsi z własnego wyboru. W tamtych czasach, kiedy posiadanie samochodu, nawet dla lekarza, było bardzo utrudnione, oddalało go od udogodnień dużego miasta, a także łatwiejszego dostępu do dalszej edukacji, jego wybór wskazywał na judymowską motywację takiej decyzji. W Przodkowie koło Gdańska, gdzie pracował ponad 40 lat, także po przejściu na emeryturę – do dziś mówią o nim *Nasz Doktor*. Na wniosek mieszkańców tej wsi został laureatem nagrody im. Aleksandry Gabrysiak Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku za rok 1996. Dr Legut, jak pisze jedna z jego pacjentek był zawsze na każde wezwanie ... czy to w dzień, czy w nocy, wczesnym rankiem, o późnej porze wieczornej, w dni wolne, w niedziele i święta. Przyjmował pacjentów także po godzinach pracy. Często podczas śnieżnych zim, gdy nie można było inaczej dotrzeć do chorych, jeździł na wizyty na nartach albo po prostu szedł pieszo po śniegu, a teren naszej gminy jest dość rozległy. Dr Janusz Legut to wspaniały człowiek, wielkiego serca, wielki społecznik. Lekarz z powołania. Czego on nie dokonał w Przodkowie. Pośród niemałych trudności i oporów ze strony władz, a nawet samych mieszkańców, podejmował odważne działania. Zainicjował i zmobilizował mieszkańców do budowy wodociągów, kanalizacji i oczyszczalni ścieków, ośrodka zdrowia i z czasem jego rozbudowy oraz wyposażenia w nowoczesną aparaturę. Organizował także życie kulturalne. Z jego inicjatywy powstał Gminny Ośrodek Kultury. Propagował tzw. zdrowy styl życia, prowadził szkoły zdrowia. Był propagatorem sportu wśród młodzieży. Organizował zawody narciarskie i sam był fundatorem nagród. To tylko najważniejsze jego dokonania, nie licząc wielu mniejszych, choć istotnych inicjatyw.

Nie było letko... to książka, w której dr Janusz Legut opisał swoją służbę lekarską na wsi kaszubskiej, opowiedział o heroicznych wręcz zmaganiach z przeciwnościami, jakie trzeba było pokonać, by poprawić stan zdrowia powierzonych mu pacjentów.

Dr Janusz Legut to lekarz wielkiego formatu, godzien nie tylko wielkiego uznania i podziwu, ale także naśladowania. Jego powołanie lekarskie wpisuje się złotymi zgłoskami w poczet wielkich polskich lekarzy, takich jak Władysław Biegański, Tytus Chałubiński, Włodzimierz Fijałkowski.

prof. dr hab. Grażyna Świątecka,
internista kardiolog

Co nowego w European Association of Professors Emeriti

Przed kilkoma miesiącami przedstawiłem na łamach *Gazety AMG* kulisy powstania oraz cele działania European Association of Professors Emeriti (EAPE). Obecnie spieszę donieść, iż prezes Stowarzyszenia prof. Denis V. Cokkinos przesłał list powiadamiający o utworzeniu pierwszej grupy roboczej w ramach EAPE. Jest to Grupa Robocza dotycząca Kultury i Sztuki, a na jej czele stanął prof. Sherban Lupu z Bukaresztu, który jest znanym na całym świecie skrzypkiem. Informacja ta siłą rzeczy jest skierowana głównie do emerytowanych profesorów z wyższych uczelni artystycznych. Niemniej jednak gdyby ktoś z naszych emerytów chciał nawiązać kontakt z tą grupą lub dowiedzieć się bliżej o celach jej działalności to podaję poniżej adres elektroniczny profesora Lupu sherbanlupu@gmail.com.

prof. Bolesław Rutkowski

Atrakcyjna praktyka wakacyjna w Górnej Austrii



Możliwość poznania ciekawych ludzi

Pięciu studentów Wydziału Lekarskiego GUMed w sierpniu 2017 r. na zaproszenie Klubu Lions Wels-Pollheim miało możliwość odbycia praktyki w kompleksie szpitalnym Klinikum Wels-Grieskirchen. Jest to pełnoprofilowy wielospecjalistyczny szpital działający w systemie publicznej ochrony zdrowia, liczący 1227 łóżek w 30 oddziałach i instytutach. Zatrudnia 3500 osób w tym 490 lekarzy i 1600 pielęgniarek! Rocznie hospitalizowanych jest około 75000 pacjentów, udziela się porad ambulatoryjnych 240000 pacjentom, przeprowadza około 30000 operacji chirurgicznych i odbiera około 2300 porodów. Szpital zapewnia wszechstronne usługi szpitalne populacji około 300 000 mieszkańców, a jego roczny budżet wynosi ponad 300 mln euro. Szpital ten służy jako *teaching hospital* dla 4 uniwersytetów: w Wiedniu, Innsbrucku, Graz i uniwersytetu prywatnego Paracelsus Medical University w Salzburgu. Klinikum Wels-Grieskirchen to największy szpital w Górnej Austrii, ma dwie lokalizacje – 932 łóżka w 50 tys. mieście Wels i 220 łóżek w niedużym mieście Grieskirchen.

Uczestnikami praktyk byli studenci Wydziału Lekarskiego: **Magdalena Biernacka, Emilia Bleszyńska, Agnieszka Długońska, Arkadiusz Jankiewicz i Patrycja Wawrzycka.** Koszty pobytu studentów w Austrii sponsorowane były przez Lions Club Wels-Pollheim. Ze strony austriackiej inicjatorem i głównym organizatorem praktyk jest były dyrektor międzynarodowy Międzynarodowego Stowarzyszenia Klubów Lions Horst Kirchgatterer, prywatnie emerytowany dyrektor banku, którego syn jest lekarzem. Kształcenie to jedna z form praktycznej realizacji hasła „Służymy” (*We serve*), które przyświeca Klubom Lions na całym świecie.

Podobnie jak w latach poprzednich, nasi studenci wracali bardzo zadowoleni z tych praktyk, nie tylko pod względem zawodowym, ale też pod wielkim wrażeniem okazywanej gościnności i opieki ze strony gospodarzy. Świadczą o tym relacje dwóch studentek publikowane poniżej.

Praktyki w Wels były dla mnie bardzo cennym doświadczeniem. Miesiąc spędzony na oddziale Hematologii i Onkologii pozwolił mi nie tylko doskonalić swoje umiejętności językowe, ale także poznać sposób pracy i podejście do pacjenta austriackich lekarzy. Byłam zaskoczona, jak bardzo ważne są dla nich wartości „miękkie”, tak często bagatelizowane w ferworze pracy w naszej ojczyźnie. Jednocześnie czułam się dobrze przygotowana pod względem merytorycznym, co także pozwoliło mi na znalezienie swoich słabych i mocnych punktów w perspektywie przyszłego zawodu. Oprócz niewątpliwych wartości natury zawodowej mieliśmy także możliwość poznania ciekawych ludzi i spędzenia miło

czasu dzięki miejscowemu klubowi Lions. Pan Horst, jak również jego żona, zajmowali się nami bardzo troskliwie i pokazywali nam piękno okolicznej przyrody podczas wspólnych wycieczek. Bardzo dziękuję za tę możliwość i gorąco polecam te praktyki wszystkim młodszym koleżankom i kolegom.

Patrycja Wawrzycka

Czterotygodniowy pobyt w Wels oraz praktykę w jednym z największych szpitali w Austrii będę wspominać jako wyjątkową przygodę. Ze strony medycznej, miałam możliwość stać się członkiem zespołu oddziału hepatologii, a następnie pneumonologii, będąc zaangażowaną we wszystkie czynności, od sporządzania dokumentacji, poprzez obchody, po



Praktykantki z Gdańska i Pragi po wspólnym obiedzie na zakończenie praktyki z ordynatorami oddziałów, dyrektorem szpitala i przedstawicielami administracji



Studenci odbywający praktyki w Klinikum Wels-Grieskirchen, tradycyjnie zostali podjęci obiadem przez burmistrza Wels – dr. Andreasa Rabla (stoi w środku). Pierwszy z lewej – Horst Kirchgatterer



Na wycieczce w St. Wolfgang, nad przepięknymi jeziorami w okolicach Wels. Stoją od lewej: Agnieszka Długońska, Brigitte (żona Horsta), Patrycja Wawrzycka, Magda Biernacka, Vanda (z Pragi), Horst Kirchgatterer, Ludmila (z Pragi), Emilia Bleszyńska

procedury diagnostyczne i lecznicze. Codzienne pobieranie krwi wszystkim pacjentom z oddziału czy gazometrii tętniczej to świetne okazje do zbierania doświadczenia praktycznego. W czasie wolnym mogliśmy liczyć na opiekę członków klubu Lions, a przede wszystkim życzliwego Horsta Kirchgatterera. Czasami plan bywał napięty! Spotkanie z burmistrzem, wycieczka z przewodnikiem po mieście, dzień w domku letnim nad przepięknym jeziorem Attersee czy kolacja w eleganckiej restauracji – to tylko niektóre z atrakcji. Za otrzymane kieszonkowe samodzielnie zorganizowałyśmy wycieczki do Salzburga, Hallstatt i Linz. Pomimo trudności jakie na początku sprawiał dialekt austriacki, poleciłabym wyjazd z Klubem Lions wszystkim tym, którzy chcą zdobyć doświadczenie zawodowe, podszlifować swój niemiecki, a przede wszystkim zobaczyć kawałek pięknej Austrii.

Emilia Bleszyńska

Studentom, którzy w 2018 r. wyjadą do Austrii na praktykę, życzymy podobnie miłych wrażeń, jak też ciekawych obserwacji zawodowych.

oprac. prof. Wiesław Makarewicz

Sukces studentek z drużyny futsalu

Pierwsze Akademickie Mistrzostwa Polski Uczelni Medycznych w futsalu kobiet były bardzo udane dla naszych zawodniczek. W sportowych zmaganiach ekipa GUMed zajęła 3 miejsce. Najlepszym bramkarzem turnieju została studentka naszej Uczelni **Klaudia Lemczak** (studentka I roku, fizjoterapia). Fakt zdobycia miejsca na podium w ogólnopolskim turnieju cieszy tym bardziej, że sekcja piłki nożnej kobiet działa w GUMed dopiero od roku. Obecnie trenuje w niej 21 dziewczyn.

Skład brązowych medalistek Mistrzostw Polski: **Aleksandra Staśkiewicz** (stażystka) – kapitan drużyny, Klaudia

Lemczak (studentka I roku, fizjoterapia), **Hanna Olofsson** (studentka II roku, kierunek lekarski, English Division), **Beatrice Von Dardel** (studentka III roku, kierunek lekarski, English Division), **Diana Okrój** (studentka I roku, ratownictwo medyczne), **Zuzanna Witkowska** (studentka IV roku, kierunek lekarski), **Paulina Budzisz** (studentka II roku, kierunek lekarski), **Julia Surmacz** (studentka I roku, kierunek lekarski), **Karolina Lalik** (stażystka) i **Zelie Branjonneau** (studentka I roku, ratownictwo medyczne).

Dr Dariusz Łyżwiński, trener sekcji piłki nożnej kobiet i mężczyzn GUMed jest przekonany, że sukces dziewczyn jest wynikiem bardzo dobrych wyników sportowych męskiej piłki nożnej. – To właśnie zwycięskie mecze piłkarskie naszej męskiej drużyny przyciągały każdego roku coraz więcej zainteresowanych pań, które pytały o utworzenie sekcji dla kobiet – informuje dr Łyżwiński.

To nie pierwszy sukces piłkarzy z GUMed w studenckich zmaganiach. W roku akademickim 2014/2015 męska drużyna zdobyła Mistrzostwo Polski w piłce nożnej na trawie, w 2016/2017 zespół zajął 2 miejsce w Mistrzostwach Polski w futsalu mężczyzn, natomiast w 2017/2018 Mistrzostwo Polski w piłce nożnej na trawie ponownie trafiło do zespołu z GUMed.

Wszystkie zainteresowane studentki zapraszamy na treningi z futsalu. Szczegółowych informacji udziela trener drużyny dr Dariusz Łyżwiński (dariusz.lyzwinski@gumed.edu.pl). ■



KADRY GUMed

Tytuł profesora otrzymali:

- prof. dr hab. Maria Dudziak
- prof. dr hab. Rafał Dziadziuszko
- prof. dr hab. Marzena Wełnicka-Jaśkiewicz
- prof. dr hab. Katarzyna Zorena

Na stanowisku profesora zwyczajnego zatrudniono:

- prof. dr. hab. Jacka Bigdę
- prof. dr hab. Alicję Dębską-Ślizień
- prof. dr. hab. Michała Obuchowskiego

Na stanowisku profesora nadzwyczajnego zatrudniono:

- dr hab. Dorotę Bielińską-Wąż
- dr. hab. Miłosza Jaguszewskiego
- dr hab. Monikę Sakowicz-Burkiewicz

Jubileusz długoletniej pracy w GUMed obchodzą:

20 lat

- Mirosława Goździkiewicz

25 lat

- dr hab. Marta Chełmińska

30 lat

- dr Czesława Orlewska

35 lat

- Maria Adrian
- Jadwiga Pijewska

Pracę w Uczelni zakończyli:

- mgr farm. Marta Piskunowicz
- dr n. med. Joanna Szymczak

Zmiany w zakresie pełnienia funkcji kierowników jednostek organizacyjnych:

- Z dniem 1.03.2018 r. dr hab. Wioletcie Mędrzyckiej-Dąbrowskiej powierzono funkcję kierownika Zakładu Pielęgniarstwa Anestezjologicznego i Intensywnej Opieki. Dotychczas pełniła funkcję p.o. kierownika.
- Z dniem 1.03.2018 r. dr hab. Ricie Hansdorfer-Korzon powierzono funkcję kierownika Zakładu Fizjoterapii Katedry Rehabilitacji. Dotychczas pełniła funkcję p.o. kierownika.

NOWI DOKTORZY

Na Wydziale Lekarskim

Stopień doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie biologii medycznej uzyskała

dr n. med. Anna Monika LASS – adiunkt Zakładu Parazytologii Tropikalnej Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej WNoZ z OP i IMMiT GUMed, praca pt. *Badania nad występowaniem wybranych pasożytów oraz organizmów amfizoicznych stanowiących zagrożenie dla zdrowia człowieka w środowisku oraz żywności z wykorzystaniem metod biologii molekularnej*, Rada Wydziału Lekarskiego 15 marca 2018 r. nadała stopień doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie biologii medycznej – parazytologia.

Stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny uzyskali:

lek. Magdalena STOJEK – wykładowca Katedry i Kliniki Gastroenterologii i Hepatologii GUMed, praca pt. *Stężenie płytkopochodnego czynnika wzrostu BB, transformującego czynnika wzrostu beta-1, chemeryny i markerów włóknienia trzustki w surowicy chorych z przewlekłym zapaleniem trzustki*, promotor – dr hab. Krystian Adrych, prof. nadzw. GUMed, Rada Wydziału Lekarskiego 15 marca 2018 r. nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny,

lek. Beata Anna WAJDA – starszy asystent UCK, Klinika Alergologii Katedry Pneumonologii i Alergologii GUMed, praca pt. *Ocena wydolności oddechowej i jakości życia u chorych po usunięciu płuca z powodu niedrobnokomórkowego raka*, promotor – dr hab. Marta Chełmińska, Rada Wydziału Lekarskiego 15 marca 2018 r. nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny. ■



Alina Kuleszyna (1913-1994)

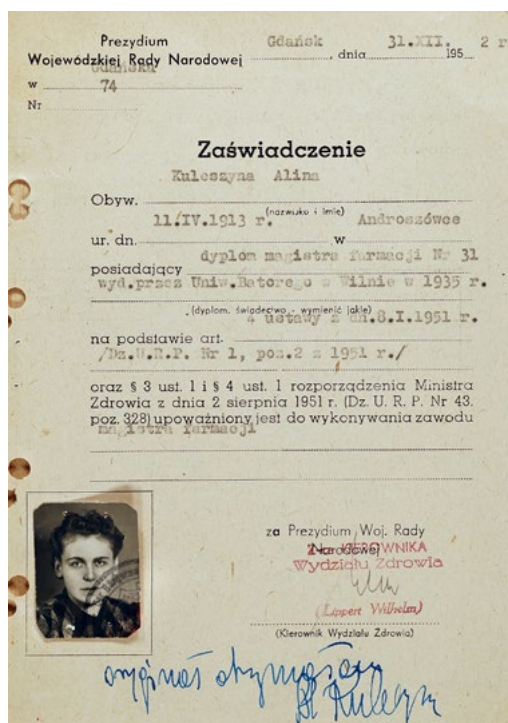
Alina Kuleszyna, córka Franciszka Kurowickiego i Antoniny z Tymińskich, urodziła się 11 kwietnia 1913 r. w Androszówce w pobliżu Kijowa. Podczas wojny polsko-bolszewickiej rodzina ewakuowała się z wycofującym się Wojskiem Polskim do Warszawy, skąd wkrótce przeniosła się do Baranowicz, gdzie ojciec Aliny został dyrektorem banku. W Baranowiczach uczęszczała do gimnazjum i w 1930 r. zdała maturę. W tym samym roku podjęła studia na Oddziale Farmaceutycznym Wydziału Lekarskiego USB w Wilnie. Ukończyła studia w 1935 r., otrzymując dyplom magistra farmacji. Bezpośrednio po studiach podjęła pracę jako asystentka w Aptece Mazowieckiej w Warszawie. Wróciła do Wilna i w latach 1936-1940 pracowała w Aptece Nałęcza w Wilnie przy ul. Jagiellońskiej 1, w latach 1941-1942 jako kierowniczka Apteki Państwowej nr 10 w Wilnie na ul. Tyzenhauzowskiej 1, a w latach 1942-1944 jako pultrantka w Aptece Państwowej nr 334 w Wilnie przy ul. Mickiewicza 33. Następnie w latach 1944-1945 w aptece Szpitala Czerwonego Krzyża w Wilnie. Pod koniec wojny w maju 1945 r., wraz z matką Antoniną Kurowicką, siostrą Ireną Krukowską i jej córką Joanną wyjechały na krótko



do Białegostoku, następnie dalej do Woli Grzybowskiej pod Warszawą. Wkrótce podjęła pracę w Aptece w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 67. Do Gdańska ścignęła Alinę w 1946 r. jej nieco starsza koleżanka ze studiów w Wilnie mgr Antonina Lewonowa. Mgr Alina Kuleszyna początkowo od 1 kwietnia 1946 r. objęła obowiązki zastępcy kierownika Apteki PSK-1 w organizującej się Akademii Lekarskiej w Gdańsku, a od maja 1965 r. stanowisko kierownika tej apteki. Równolegle była zatrudniona początkowo jako starszy asystent, a następnie jako adiunkt w Katedrze i Zakładzie Farmakognozji Wydziału Farmaceutycznego Akademii Lekarskiej w Gdańsku, którą organizował prof. Wacław Strażewicz.

Stopień naukowy doktora nauk farmaceutycznych uzyskała w 1950 r. na podstawie pracy *Wpływ światła słonecznego na zawartość alkaloidów w liściach Datura stramonium L. var. inermis Jacq.*, której promotorem był ówczesny kierownik Zakładu doc. J. Kołodziejki. W roku 1958 odbyła miesięczny staż szkoleniowy w Zakładzie Farmakognozji Uniwersytetu Genewskiego. Kierownictwo Apteki PSK-1 pełniła do 1 października 1974 r., kiedy to w związku z nabyciem praw emerytalnych przeszła na stanowisko starszego asystenta. Na tym stanowisku pracowała do 1983 r., następnie przeszła na emeryturę.

Była osobą o wysokich kompetencjach zawodowych i uznany autorytecie. Położyła ogromne zasługi dla organizacji



ZAKŁADY WYDZIAŁU FARMACEUTYCZNEGO

ZAKŁAD CHEMII FIZYCZNEJ

Kierownik: Stefan Minć, dr chemii i prof. nadzw. chemii na Politechnice Gdańskiej

ZAKŁAD CHEMII NIEORGANICZNEJ

Kierownik: Włodzimierz Rodziejewicz, mgr inż. chemik zast. prof. chemii nieorg. na Pol. Gd.

Adiunkt: vacat

Asystenci starsi: Franciszek Palewicz, mgr Romuald Szymulewicz, mgr

Asystenci młodszy: Barbara Stańczak, mgr, Jerzy Slepurski, mgr

ZAKŁAD BOTANIKI FARMACEUTYCZNEJ

Kierownik: Tadeusz Sulma, dr fil., docent U. J.

Adiunkt: vacat

Asystent starszy: Janina Szober, mgr

Asystent młodszy: Karolina Mianowska-Lublinerowa, mgr farm.

ZAKŁAD FARMAKOGNOZJI

Kierownik: Wacław Strażewicz, dr farm.

Adiunkt: Alina Kuleszyna, mgr farm.

Asystent starszy: Halina Bławat, mgr farm.

Asystent młodszy: vacat

Skład osobowy ALG 1947-48

i rozwoju apteki szpitalnej PSK-1 oraz dla nauczania młodzieży studenckiej, jak też podnoszenia kwalifikacji farmaceutów. Ministerstwo Zdrowia powołało ją w 1959 r. na zastępcę członka Wojewódzkiej Komisji Weryfikacyjnej dla farmaceutów, a w 1969 r. na Zastępcę Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej w Gdańsku. Władze AMG powierzyły jej w 1970 r. obowiązki Pełnomocnika ds. budowy Apteki Centralnej PSK Nr 1. W roku 1975 na zlecenie Ministerstwa Zdrowia prowadziła

w Gdańsku podyplomowe szkolenia farmaceutów z całego kraju z zakresu zagadnień przygotowywania leku jałowego.

Za pracę zawodową i społeczną została odznaczona Medalem 10-lecia Polski Ludowej (1955 r.), odznaką „Za wzorową Pracę w Służbie Zdrowia” (1962 r.), odznaką honorową „Zasłużony Ziemi Gdańskiej” (1966 r.) i odznaką honorową „Za zasługi dla Gdańska” (1974 r.). Zmarła 15 sierpnia 1994 r. i została pochowana na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku.

oprac. prof. W. Makarewicz

12 MINIATUR dla naszych naukowców

Zakończony pierwszy konkurs MINIATURA Narodowego Centrum Nauki na pojedyncze działania naukowe, służące realizacji badań podstawowych (tzw. małe granty) cieszył się ogromnym zainteresowaniem. W konkursie wzięli udział także naukowcy GUMed.

W okresie naboru wniosków w NCN złożono 21 małych grantów, natomiast finansowanie uzyskało 12, czyli niemal 60% zgłoszonych w konkursie ogółem. W ramach MINIATURY 1 do NCN wpłynęło łącznie 2120 wniosków, z czego do finansowania zostało zakwalifikowanych 828, co stanowi 39% zgłoszeń.

W MINIATURZE 1 nie przewidziano wynagrodzeń i stypendiów naukowych ani zakupu aparatury naukowo-badawczej. Możliwość finansowania posiadały wyłącznie działania obejmujące badania podstawowe, takie jak badania pilotażowe lub wstępne, wyjazdy badawcze i konferencyjne, staże, kwerendy czy konsultacje naukowe. Działania te były dofinansowywane kwotą od 5 do 50 tys. zł, a czas ich realizacji nie mógł przekroczyć 12 miesięcy.

W GUMed laureatami MINIATURY zostali:

dr hab. inż. Marzena Jamrógiewicz, Katedra i Zakład Chemii Fizycznej

- *Badanie możliwości hamowania przemian polimorficznych famotydyny*

dr Arkadiusz Szarmach, II Zakład Radiologii

- *Wpływ wysiłku fizycznego na zmiany funkcjonalne w mózgu u osób starszych*

dr hab. Paweł Jan Winklewski, Zakład Fizjologii Człowieka

- *Zastosowanie funkcjonalnego rezonansu magnetycznego do oceny skuteczności zabiegu udrożnienia tętnicy szyjnej*

dr inż. Agnieszka Sabisz, II Zakład Radiologii

- *Ocena wpływu wysiłku fizycznego na metabolizm mięśni uda z zastosowaniem spektroskopii fosforowej rezonansu magnetycznego*

dr Ewelina Dziurkowska, Katedra i Zakład Chemii Analitycznej

- *Nowa metoda równoczesnego oznaczania atypowych neuroleptyków oraz karbamazepiny wraz z ich aktywno-*

mi metabolitami w ślinie ludzkiej za pomocą UHPLC z detekcją DAD

dr Krzysztof Specjalski, Klinika Alergologii

- *Ocena ekspresji wybranych mikroRNA w czasie immunoterapii alergenowej jadem osy*

dr hab. Dagmara Hering, prof. wizytujący, Katedra Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii

- *Wpływ wrażliwości chemoreceptorów obwodowych i oksygenacji nerek na aktywność układu współczulnego u chorych z przewlekłą chorobą nerek (PChN)*

dr Andżelika Anna Borkowska, Zakład Bioenergetyki i Fizjologii Wysiłku Fizycznego

- *Zaburzenia metabolizmu żelaza wywołane tiolaktonem homocysteiny oraz glukozą w komórkach śródbłonna naczyniowego – rola insuliny*

dr Mariusz Siemiński, Klinika Neurologii Dorosłych

- *Ocena organizacji sieci mózgowych na podstawie tomografii rezonansu magnetycznego i uwarunkowań psychologicznych percepcji bólu przewlekłego u pacjentów z przewlekłym bólem w przebiegu zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego*

dr Jacek Jasiecki, Katedra i Zakład Mikrobiologii Farmaceutycznej

- *Wpływ oddziaływań białko – białko na stabilność enzymów w surowicy na przykładzie ludzkiej butyrylocholinoesterazy*

dr Eliza Wolska, Katedra i Zakład Farmacji Stosowanej

- *Identyfikacja oddziaływań substancji czynnej z lipidem i ocena zmian jej dystrybucji w liposferach pod wpływem procesu suszenia rozpyłowego*

dr Natalia Bednarz-Knoll, Katedra Biotechnologii Medycznej, Zakład Biologii Komórki

- *Badanie związku (nad)ekspresji EGFR z mikrośrodowiskiem guza w progresji raka gruczołu krokowego*

Otwarcie drugiej edycji konkursu MINIATURA planowane jest na kwiecień br. Zachęcamy do składania wniosków w MINIATURZE 2, zaraz po otwarciu ich naboru. Z przebiegu poprzedniego konkursu wynika bowiem, iż większe szanse na finansowanie uzyskały te działania naukowe, które złożone zostały w NCN we wcześniejszej fazie aplikowania. ■

Instytut Położnictwa i Chorób Kobięcych to nie tylko kliniki

Zlokalizowany w pewnym oddaleniu od centralnie położonych klinik przy ul. Dębinki, Instytut Położnictwa i Chorób Kobięcych był nie tylko szpitalem, ale również znaczącym ośrodkiem naukowym, chociaż nie zawsze było to zauważane w akademickim środowisku. Osiągnięcia naukowe klinik Instytutu zostały przedstawione już poprzednio. Brak jest natomiast pełniejszej informacji o innych jednostkach Instytutu, między innymi o Samodzielnej Pracowni Endokrynologii i Diagnostyki Laboratoryjnej przekształconej w 2001 r. w Zakład Ginekologii Endokrynologicznej.

Powołanie w 1977 r. przez rektora AMG prof. Zdzisława Brzozowskiego Samodzielnej Pracowni Endokrynologii i Diagnostyki Laboratoryjnej (SPEDL) był ważnym czynnikiem, stymulującym rozwój badań naukowych w Instytucie Położnictwa i Chorób Kobięcych AMG. SPEDL weszła w skład Samodzielnej Pracowni Patomorfologii i Diagnostyki Laboratoryjnej kierowanej przez docenta, a od 1981 r. profesora Henryka Kozłowskiego.

Na kierownika SPEDL powołany został, powracający ze stażu naukowego na Uniwersytecie w Ulm (Niemcy), stypendysta fundacji Aleksandra von Humboldta, dr Czesław Wójcikowski. W skład Pracowni poza kilkusobowym zespołem pracowników naukowo-dydaktycznych wchodziło duże laboratorium szpitalne, zatrudniające kilku asystentów, лаборantki oraz personel pomocniczy. W sumie zespół liczył prawie trzydzieści osób.

W krótkim czasie przeprowadzona została przebudowa i rozbudowa pomieszczeń laboratoryjnych i utworzono pracownię do badań radioimmunologicznych. Korzystając z różnych źródeł finansowania SPEDL została wyposażona w nowoczesny sprzęt, między innymi automatyczne liczniki promieniowania, ultrawirówki, aparat HPLC i inne systemy, stając się w tym czasie jedną z najlepiej wyposażonych jednostek w Polsce. Przyjętych zostało kilku młodych absolwentów AMG i Uniwersytetu Gdańskiego, którzy wdrożyli cały zakres oznaczeń hormonalnych tak, że tylko z zakresu endokrynologii w ciągu roku wykonywano około 80.000 badań nie tylko dla klinik naszej Uczelni, ale również na rzecz innych jednostek służby zdrowia całego województwa pomorskiego. Zreorganizowano także, czynne 24 godziny laboratorium dyżurne z mocno rozbudowaną serologią, szczególnie trudną ze względu na badania u noworodków i wcześniaków. Pracownia serologii przez około 30 lat prowadzona była przez mgr. Witolda Kośmickiego.

W zakresie dydaktyki studentów opracowany został program obejmujący wykłady, seminaria i ćwiczenia dotyczące endokrynologii ciąży i rozrodu.

Stworzona baza pozwoliła na podjęcie zróżnicowanych badań naukowych, których wyniki przedstawiane były na licznych sympozjach, krajowych i zagranicznych oraz publikowane w czasopismach naukowych zarówno polskich, jak i międzynarodowych.



Nawiązano szeroką współpracę z wiodącymi ośrodkami naukowymi w Europie i USA. Efektem tej współpracy były wyjazdy asystentów Pracowni na długoterminowe staże naukowe do Niemiec, Belgii, Danii, Wielkiej Brytanii i USA. Dziewięciu asystentów ukończyło doktoraty, dwóch habilitacje i dwóch uzyskało tytuły naukowe profesorów. Liczba oryginalnych prac przekroczyła 300. Kilku asystentów zrobiło specjalizację z zakresu ginekologii i położnictwa czy diagnostyki laboratoryjnej, pracując również na oddziałach klinicznych czy pełniąc dyżury.

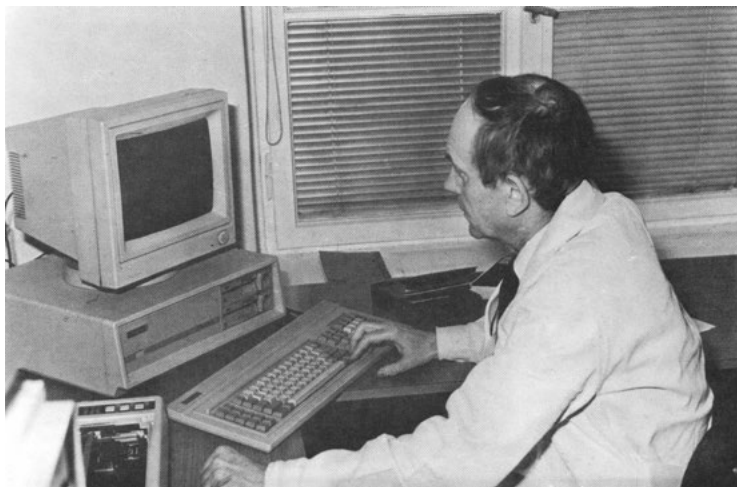
Głównymi kierunkami badań naukowych prowadzonych wspólnie z zespołami klinicznymi była endokrynologia rozrodu i hormonalny nadzór nad ciążą wysokiego ryzyka. Duża część tych badań dotyczyła ciąży powikłanej cukrzycą, która jest jednym z najczęstszych i najcięższych powikłań w ciąży. W tym okresie blisko 30% przypadków ciąży powikłanej cukrzycą kończyło się niepowodzeniem i stanowiło poważny problem kliniczny.

W oparciu o doświadczenia z pobytów w zagranicznych ośrodkach doc. Czesław Wójcikowski zorganizował regionalny ośrodek leczenia ciąży powikłanej cukrzycą, wyszkolił personel i wdrożył odpowiednie procedury. Rocznie ośrodek prowadził około 200 ciąż, a liczba śmiertelnych powikłań nie odbiegała od ciąży niepowikłanej. Działalność ośrodka wspierana była przed odpowiedni program MZiOŚ i wszystkie ciężarne prowadzone były w systemie intensywnej insulinoterapii, samokontroli i leczone były w pierwszych latach wysoko oczyszczonymi insulinami tzw. monokomponentnymi, a później insuliną ludzką. Ciężarne wyposażane były w glukometry lub pompy insulinowe i wynik leczenia był monitorowany okresowym pomiarem białek glikowanych. Cały ten system wyprzedzał standardowy sposób leczenia pozostałych chorych na cukrzycę w Polsce. Na bazie tego materiału powstało szereg publikacji i kilku lekarzy naszego Instytutu ukończyło doktoraty.

Przy znaczącym udziale zespołu naszego Instytutu zorganizowano w Polsce sieć kilku regionalnych ośrodków prowadzenia ciąży powikłanej cukrzycą. Na corocznych konferencjach każdy przypadek niepowodzenia był analizowany indywidualnie i wydawano odpowiednie zalecenia.

W badaniach nad niepłodnością i nowymi możliwościami leczenia prowadzonych przez dr. Krzysztofa Łukaszuka, obecnie uznanego profesora, rozwinięto technikę hodowli tkankowej. Po kilkutygodniowym szkoleniu w Hamburgu, w ośrodku o najwyższej wtedy skuteczności w Europie w uzyskiwaniu ciąży techniką zapłodnienia pozaustrojowego, dr Łukaszuk rozpoczął badania nad wdrożeniem tej metody leczenia niepłodności w naszym Instytucie.

Efektem programu realizowanego, we współpracy z klinikami Instytutu kierowanego wówczas przez prof. Janusza Emericha, który aktywnie wspierał podejmowane działania, były narodziny 14 października 2000 r. pierwszego w województwie pomorskim zdrowego noworodka poczętego w wyniku zapłodnienia pozaustrojowego. Sukces ten był rezultatem wieloletniej pracy zespołu Pracowni, ze znaczącym udziałem dr Joanny Liss i mgr Magdaleny Cybal. W krótkim z powodze-



niem przeprowadzono kolejne zabiegi i uzyskano jeszcze 4 ciąży, w tym jedną bliźniaczą. Dalsze leczenie metodą *in vitro* stało się niemożliwe ze względu na stanowisko dyrektora szpitala klinicznego. Tak też został wygaszony program leczenia niepłodności na terenie uniwersyteckiej kliniki jedynie skuteczną metodą w określonych przypadkach.

W konsekwencji, lider zespołu prof. dr hab. Krzysztof Łukaszuk zorganizował możliwość dalszego leczenia niepłodności techniką *in vitro* w prywatnej klinice Invicta.

W zakresie badań doświadczalnych prowadzono programy związane z funkcją i transplantacją wysp trzustki, aktywności biologicznej C-peptydu oraz diagnostyki HPV jako czynnika etiologicznego raka szyjki macicy.

We współpracy z Uniwersytetem w Giessen realizowano projekt pt. *Influence of pregnancy on survival of allogeneic isolated pancreatic islets* i był to efekt pobytu dr n. med. Wojciecha Arendarczyka na stypendium Alexandra von Humboldta w tym uniwersytecie. Dr Arendarczyk był już uznanym badaczem, miał bardzo dobre wyniki w zakresie transplantacji izolowanych wysp trzustki szczurom z cukrzycą doświadczalną i został powołany na członka International Pancreas and Islets Transplant Association. We współpracy z prof. Wojciechem Gacykiem z Kliniki Chirurgii rozpoczęto badania nad transplantacją izolowanych wysp trzustki chorym na cukrzycę.

Dalszymi dużymi międzynarodowymi projektami naukowymi były badania dr. Marka Gembali dotyczące mechanizmów regulacji wydzielania insuliny z wysp trzustki, a projekt pt. *Mechanisms of the control insulin release by glucose in absence of changes in a B cell membrane potential* realizowany był z Uniwersytetem w Brukseli. To także był efekt stażu naukowego dr. Marka Gembali w tym ośrodku. Ponadto dr Stella Chróścicka-Andrzejewska we współpracy z Uniwersytetem w Glasgow, gdzie przebywała na stażu naukowym w ramach programu Tempus, wykonywała badania w ramach projektu pt. *Advances glycosylation endproducts*. Dr Kazimierz Dominiak kontynuował badania dotyczące C-peptydu. Jednym z tych tematów, finansowanych przez ZPF Polfa Tarchomin, była specyficzna gatunkowo identyfikacja C-peptydu w preparatach insuliny. W tym czasie insulinę do leczenia chorych pozyskiwano poprzez ekstrakcję tego hormonu z trzustek

zwierzęcych. Nieznana była wówczas technologia wytwarzania insuliny i innych leków przez hodowlę odpowiednio zmodyfikowanych bakterii. Ze względu na to, że otrzymywane z rzeźni trzuskki wieprzowe były czasami zanieczyszczone trzuskami bydłowymi, producent insuliny musiał odpowiednio zmieniać proces produkcji, aby otrzymywać jednolity gatunkowo preparat. Sekwencja aminokwasów C-peptydu, polipeptydu powstającego podczas syntezy insuliny w wyspach trzustki, różniła się u tych gatunków, co pozwoliło na opracowanie metody radioimmunologicznego specyficznego oznaczania C-peptydu. Uzyskanie tak specyficznych gatunkowo przeciwciał, a wówczas nieznana była technologia produkcji przeciwciał monoklonalnych, świadczyło o wysokich umiejętnościach zespołu. Taka technologia była dostępna tylko nielicznym zespołom na świecie.

Badania nad aktywnością C-peptydu kontynuowane były również przez prof. Cz. Wójcikowskiego podczas kilku dalszych staży naukowych w Niemczech i USA. W 1997 r. prof. Wójcikowski uzyskał duży grant firmy Eli Lilly na badania biologicznej aktywności C-peptydu, które prowadził przez 15 miesięcy na Uniwersytecie Chicago, uznawanym za jeden z najlepszych uniwersytetów amerykańskich. Badania prowadzone były na zdrowych ochotnikach, którym podawano C-peptyd w dożylnym wlewie oceniając w różnych warunkach wpływ na funkcję trzustki i gospodarkę węglowodanową.

Dużym programem badań były prowadzone przez dr. K. Łukasza pionierskie badania metodą PCR wykrywania HPV jako czynnika etiologicznego raka szyjki macicy, które stały się podstawą jego pracy habilitacyjnej. Wyniki prac prowadzonych we współpracy z prof. J. Emerichem stały się podmiotem licznych publikacji w renomowanych czasopiśmie zagranicznych.

W 1994 r. prof. Czesław Wójcikowski został członkiem ministerialnego zespołu do spraw Narodowego Programu Zwalczenia Cukrzycy, odpowiadając za część związaną z cukrzycą w ciąży. W ramach tego programu wykonano badania u około 5.000 ciężarnych w różnych regionach Polski. W tym samym roku rektor prof. Zdzisław Wajda powołał Profesora na pełnomocnika Rektora ds. organizacji Regionalnego Centrum Diabetologicznego, które po gruntownym remoncie budynku przy ul. Dębinki, zostało otwarte w 1998 r.

W 1995 r. prof. Cz. Wójcikowski został wybrany na prezesa Zarządu Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego, drugiego co do wielkości lekarskiego towarzystwa w Polsce. Funkcję tę pełnił przez 6 lat. Jednocześnie asystenci Pracowni – dr Joanna Drużyńska i mgr Elżbieta Kusiak wybrane zostały na sekretarza i skarbnika Towarzystwa. Stworzyło to nowe możliwości dla rozwoju gdańskiej diabetologii, ale jednocześnie stanowiło dodatkowe obciążenia dla całego zespołu Pracowni. Wśród asystentów, których nazwiska zostały wymienione przy okazji innych programów, dodatkowe zadania przypadają dr med. Danucie Wojciechowskiej, mgr Joannie Wierzchowskiej i mgr Ewie Łebko.

W 1997 r. rozpoczęto realizację największego w Polsce projektu Screen Pol, dotyczący wczesnego rozpoznawania cukrzycy typu 2. Koordynatorem całego ogólnokrajowego

projektu był prof. Cz. Wójcikowski. W programie Screen Pol uczestniczyło 285 lekarzy pracujących w przychodniach całej Polski, którzy przebadali ponad 27.000 pacjentów. Wyniki tych badań były przedstawiane na kilku zjazdach polskich i zagranicznych, a także opublikowane w szeregu artykułów. Zespół SPEDL był organizatorem i współorganizatorem licznych zjazdów i sympozjów naukowych. Między innymi w 1991 r. zorganizowano III Zjazd Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego, a w 1993 r. pierwsze w tej części Europy międzynarodowe szkolenie dla lekarzy z zakresu cukrzycy pod auspicjami EASD. W EASD Postgraduate Course wykładowcami byli najwybitniejsi, światowej sławy profesorowie, autorytety z zakresu cukrzycy.

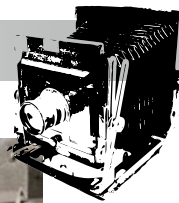
W 2001 r. Pracownia została przekształcona w Zakład Endokrynologii Ginekologicznej. Jego pracownicy są do dzisiaj członkami wielu towarzystw naukowych polskich i zagranicznych. Prof. dr hab. Czesław Wójcikowski, posiadający specjalizację z diagnostyki laboratoryjnej oraz ginekologii i położnictwa jest członkiem kilku polskich towarzystw naukowych, a także Amerykańskiego Towarzystwa Diabetologicznego (ADA) i Europejskiego Towarzystwa Badań nad Cukrzycą (EASD). Za osiągnięcia naukowe został wyróżniony nagrodą zespołową I stopnia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej, kilkunastoma nagrodami Rektora, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i co jest szczególnie cennym dla lekarza, w uznaniu zasług dla leczenia chorych na cukrzycę, został członkiem honorowym Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków i uhonorowany Krzyżem Kolumbów, prestiżowym wyróżnieniem PSD. W 1993 r. burmistrz miasta Indianapolis (USA) przyznał Profesorowi obywatelstwo honorowe tego miasta. Ponadto był redaktorem naczelnym i przewodniczącym rady naukowej kilku czasopism naukowych.

Profesor Krzysztof Łukaszyk, autor około 130 publikacji, jest obecnie kierownikiem Zakładu Pielęgniarstwa Położniczo-Ginekologicznego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, kierownikiem Klinik Leczenia Niepłodności INVICTA, członkiem Zarządu Polskiego Towarzystwa Medycyny Rozrodu i Embriologii (PTMR) a także w Sekcji Płodności i Niepłodności Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego (SPIN PTG), członkiem szeregu polskich i zagranicznych towarzystw naukowych w tym European Society of Human Reproduction and Embriology oraz American Society for Reproductive Medicine.

Inni pracownicy Zakładu Endokrynologii Ginekologicznej zajęli prominentne stanowiska w szeregu organizacjach związanych z przemysłem farmaceutycznym, zostało kierownikami laboratoriów szpitalnych czy jednostek badawczych.

Od 2002 r. po zawieszeniu przez Rektora AMG prof. Czesława Wójcikowskiego w funkcji kierownika, p.o. kierownika Zakładu została dr Danuta Wojciechowska. W 2006 r., po przejściu prof. Czesława Wójcikowskiego na emeryturę, w ramach przekształceń organizacyjnych Zakład Endokrynologii Ginekologicznej został zlikwidowany, a część laboratoryjna włączona do centralnego Laboratorium PSK 1. Obecnie i sam budynek przechodzi do historii.

prof. Czesław Wójcikowski



Grupa pracowników i studentów Akademii Medycznej w Gdańsku uczestnicząca w pochodzie pierwszomajowym w roku 1964

Pomimo iż uczestnictwo w pochodzie było w tych latach zalecane bądź wręcz obowiązkowe, na fotografii nie widać wielkich tłumów. Pamiętam, że trikiem pomagającym wzmocnić frekwencję braci studenckiej było potraktowanie udziału w pochodzie jako obowiązkowych zajęć w ramach Studium Wojskowego. Maszerowaliśmy wówczas w mundurach polowych, a nasze koleżanki w szytych na miarę mundurkach z oficerskiej gabardyny. Naszym naczelnym hasłem wykrzykiwanym podczas przejścia przed trybuną ludową było *Najpiękniejsze są dziewczyny w gdańskiej szkole medycyny*. Był to niewątpliwie wyraz dobrze zrozumianego patriotyzmu lokalnego.

oprac. prof. Bolesław Rutkowski

Zachęcamy Państwa do przeszukania swoich domowych i zakładowych archiwów zdjęciowych. Na pewno znajdzie się tam niejedna cenna perełka. Fotografie prosimy wysyłać wraz z komentarzem na adres gazeta@gumed.edu.pl.



rys. Alina Boguszewicz

La Citta Eterna, czyli po prostu Wieczne Miasto

Rozumiem, że wszyscy moi wierni Czytelnicy od razu rozpoznają, że chodzi o Rzym, znany także jako Roma czy też Rome. Oczywiście to piękne i ważne dla każdego cywilizowanego człowieka miasto miało kiedyś swój początek, który tradycyjnie datuje się na rok 753 przed Chrystusem, a za założyciela uważa się jednego z bliźniaków wykarmionych przez wilczycę – Romulusa. Jest to oczywiście data przyjęta arbitralnie, jako że badania archeologiczne prowadzone chociażby na Palatynie czy na terenie Forum Romanum wskazują na jeszcze wcześniejsze istnienie skupisk ludzkich w tym obszarze. Tak czy inaczej, patrząc z dzisiejszej perspektywy, jeśli to znakomite miasto nie jest wieczne to niewątpliwie jest odwieczne. Położona na siedmiu wzgórzach bywała w swojej historii stolicą królów pochodzących z plemion Sabinów i Etrusków, a następnie Republiki Rzymskiej rządzonej przez Senat i Konsulów. Potem przez wiele lat Rzym był stolicą Cesarstwa Rzymskiego przekraczającego granicami imperium Aleksandra Wielkiego. Następnie po rozpadzie Cesarstwa przyszedł okres utraty jego znaczenia jako stolicy imperium, ale szybko stał się Rzym stolicą Państwa Kościelnego, którym zawiadywali kolejni papieże. W okresie nowożytnym miasto to stało się na powrót stolicą Zjednoczonego Państwa Włoskiego, na którego czele stanął król Wiktor Emanuel II z rodu Sabaudzkiego, który uprzednio był królem Piemontu i Sardynii. Po drugiej wojnie światowej Włochy przekształciły się w republikę i tak to trwa do dzisiaj. To ekspresowe przypomnienie historii Rzymu i Włoch pomaga w zrozumieniu tego, co i gdzie można w tym mieście znaleźć ciekawego, ponieważ każda epoka pozostawiła na

nim swoje piętno. Z okresu starożytnego Rzymu pochodzą bowiem ruiny pałaców cesarskich oraz cały kompleks Forum Romanum czy też Koloseum oraz Cyrk Maksencjusza, a także katakumby. Te ostatnie związane ściśle z historią chrześcijaństwa, ponieważ właśnie w katakumbach ukrywali się pierwsi wyznawcy tej religii przed prześladowaniami zapoczątkowanymi przez Nerona. Prawdziwy rozkwit Rzymu to okres Odrodzenia, kiedy to właśnie papieże byli władcami Wiecznego Miasta i tworzyli w nim nie tylko stolicę państwa kościelnego, ale praktycznie centrum świata katolickiego. Z tego okresu pochodzi Bazylika św. Piotra, a także cała zabudowa późniejszego Państwa Watykańskiego. Wystarczy wspomnieć, że w owym czasie w Rzymie działali tak znakomici artyści jak: Fra Angelico, Perugino, Pinturicchio, Bramante, Botticelli, Rafaelo czy też Michał Anioł. Nie tylko w samym Watykanie, ale w wielu kościołach i pałacach Rzymu można znaleźć oznaki ich działalności. Po chwilowym zastoju spowodowanym wybuchem reformacji oraz złupieniem Rzymu przez wojska Karola V (Sacco Roma) nastał czas kontrreformacji i Złotego Baroku. Na zlecenie kolejnych papieży działali tu wtedy artyści tacy jak: Caravaggio, Bernini, Borromini czy Pietro da Cortona, a Rzym stał się centrum artystycznym i kulturalnym promieniującym na cały świat. Myślę, że osoby które miały okazję być w Rzymie przyznają mi rację, kiedy stwierdzę parafrazując znane powiedzenie *Zobaczyć Neapol i umrzeć*, że lepiej zapewne *Zobaczyć Rzym i żyć*. A piszę to na podstawie łącznie ośmiu wizyt, które miałem okazję złożyć w Wiecznym Mieście. Miały one miejsce w przeciągu ostatnich czterdziestu lat przy różnych okazjach. Były to zarówno wizyty prywatne połączone ze zwiedzaniem zabytków wspólnie z moją ukochaną Żoną lub też innymi członkami rodziny i przyjaciółmi, a także wizyty służbowe połączone z uczestnictwem w różnego typu zjazdach lub kongresach naukowych. Z tych prywatnych najlepiej pamiętam nasze blisko tygodniowe poznawanie Rzymu w roku 1977. Na zakończenie mojego półrocznego stażu naukowego w Parmie, o którym pisałem już w jednym z wcześniejszych opracowań, wybraliśmy się bowiem wówczas z Żoną na trzytygodniowe wojaże po Włoszech, z czego całe siedem dni przebywaliśmy w Wiecznym Mieście. Nasze zasoby finansowe nie były największe, stąd z polecenia księży Pallotynów znaleźliśmy lokum w mieszkaniu należącym do Światowego Stowarzyszenia Kombatantów Polskich. Co ciekawe, w mieszkaniu tym mieściła się również delegatura „Kultury Paryskiej”, no



Polska kaplica w podziemiach Bazyliki św. Piotra



Kościół św. Stanisława Męczennika

i dostęp do książek i wydawnictw, które wówczas były zakazane w naszym pięknym kraju. Warto wspomnieć, że moja czcigodna małżonka wpadła na pomysł, aby książki Herlinga-Grudzińskiego, Solżenicyna i wielu innych autorów zwanych wówczas dysydentami przemyścić w naszym bagażu do Polski, co spotkało się z moim żywiołowym poparciem. Odwiódł nas od tego pomysłu nasz gospodarz, który słusznie tłumaczył, iż odkrycie tej literatury przez służby celne mogłoby się stać początkiem końca mojej kariery naukowej. Należy bowiem pamiętać, że działo się to wszystko w roku 1977, czyli za czasów głębokiego PRL-u. Z tego miejsca pobytu wyruszyliśmy na piesze wędrowki po Rzymie, Watykanie i na zwiedzanie co znamienitszych muzeów, kościołów oraz innych zabytkowych budowli. Posługiwaliśmy się ofiarowanym nam przewodnikiem *Polak we Włoszech*, stąd mogliśmy zwracać uwagę na szereg poloników, które są warte zobaczenia w Rzymie. Po pierwsze w samym centrum w pobliżu Placu Weneckiego stoi kościół po wezwaniu Imienia Maryi, który został wybudowany przez Bractwo Najświętszej Marii Panny na pamiątkę zwycięstwa Jana III Sobieskiego pod Wiedniem 12 września 1683 r. Nie jest to jedyne miejsce, w którym uwieczniono tę wielką wiktoryę oręża polskiego. Przecież w jednym z najważniejszych kompleksów muzealnych na świecie, a mianowicie w Muzeach Watykańskich w jednej z sal nieopodal Łóż Rafała znajduje się obraz Jana Matejki zatytułowany *Zwycięstwo Sobieskiego pod Wiedniem*. Obraz ten został wręczony papieżowi Leonowi XIII przez delegację polską, w której brał udział także sam Jan Matejko w dwusetną rocznicę bitwy. Scena ta została uwieczniona na suficie Galerii Kandelabrow. W jednym



Plac i Katedra św. Piotra

z najstarszych kościołów w Rzymie pod wezwaniem Świętej Pudencjany pochowany jest kardynał Włodzimierz Czacki, który był nuncjuszem apostolskim w Paryżu, natomiast w pierwszym barokowym kościele Pana Jezusa znajduje się płyta grobowcowa biskupa wileńskiego – kardynała Jerzego Radziwiłła. Natomiast prawdziwym ośrodkiem życia religijnego Polaków w Rzymie jest kościół Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika. Został on pobudowany w miejscu nadanym przez papieża Grzegorza XIII dzięki funduszom i ofiarom Kardynała Hozjusza, królowej Anny Jagiellonki oraz króla Stefana Batorego. W kościele tym znajduje się wiele cennych polskich pamiątek, a zarówno w głównym, jak też w bocznym ołtarzu znajdują się obrazy polskich świętych (św. Stanisława, św. Kazimierza, św. Jacka oraz św. Jadwigi Śląskiej). Nie można też zapomnieć o polskich akcentach w podziemiach Bazyliki Świętego Piotra i o znajdującej się tam Kaplicy Polskiej pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej. Obok znajduje się zresztą Kaplica Litewska z wizerunkiem Matki Boskiej Ostrobramskiej, która jest bliska sercu każdego Kresowianka. Oczywiście obecnie największą polską pamiątkę w Bazylice stanowi grób naszego papieża – św. Jana Pawła II, który po kanonizacji został przeniesiony z podziemi do

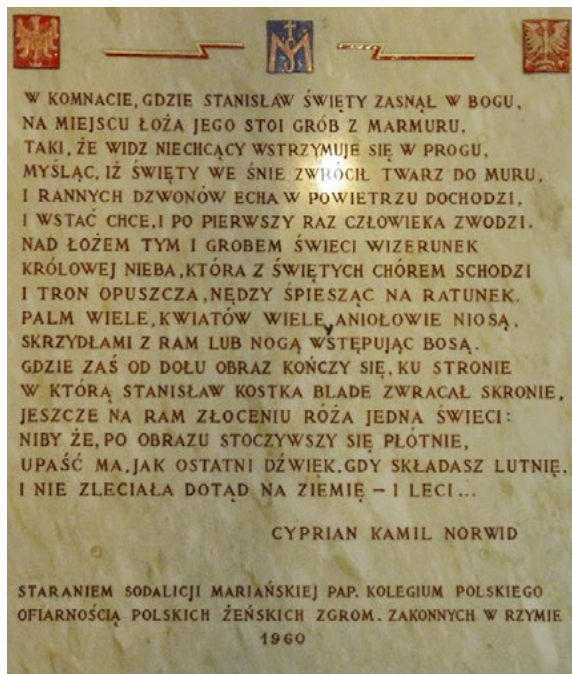


Caffè Greco – miejsce spotkań artystycznej elity z całej Europy



Pomnik nagrobny księcia Aleksandra Sobieskiego w kościele S. Maria della Conzezione

głównej części tej świątyni. Warto też wspomnieć o dwóch całkiem „cywilnych” polonikach związanych z osobą naszego wieszczę Adama Mickiewicza. Na Via Pozzetto 113



W klasztorze przylegającym do Kościoła św. Andrzeja na Kwirynale znajduje się cела św. Stanisława Kostki, w której w trakcie swojego pobytu w Rzymie modlił się Cyprian Kamil Norwid. Poeta swój pobyt uwiecznił w wierszu, który został wykuty w kamieniu i wmurowany w ścianę obok celi Świętego

znajduje się dom, w którym mieszkał on w czasie swego pobytu w Rzymie, a niedaleko od sławnych Schodów Hiszpańskich na Via Condottii znajduje się najstarsza kawiarnia Caffè Greco założona w 1700 r. Wśród wielu sławnych poetów, malarzy, pisarzy bywał tam także A. Mickiewicz, którego portret widnieje na jednej ze ścian. Mogę tylko skromnie dodać, że my też piliśmy tam doskonałe espresso, ale jak na razie naszych portretów jeszcze tam nie zawieszono. Pora, by zbliżając się do końca tych „rzymskich wakacji” wspomnieć o zdarzeniach związanych z jednym ze zjazdów naukowych, a mianowicie Światowym Kongresie Transplantacyjnym, który odbywał się w Rzymie w 2000 r. Sama ceremonia otwarcia tego Kongresu odbyła się w Bazylice św. Piotra, a przyjęcie powitalne w Ogrodach Watykańskich. Ale najwięcej wrażeń wszystkim uczestnikom przyniosło spotkanie z papieżem Janem Pawłem II, który wygłosił specjalne przesłanie do uczestników Kongresu. Padło wówczas wiele ważnych słów będących uwiarygodnieniem tego co robimy, my lekarze wielu specjalności zajmujących się transplantacją. Wśród moich wspomnień warto chociażby takie stwierdzenie jak *Każdy przeszczep narządu ma swoje źródło w decyzji o wielkiej wartości etycznej, decyzji, aby bezinteresownie ofiarować część własnego ciała z myślą o zdrowiu i dobru innego człowieka. Na tym właśnie polega szlachetność tego czynu, który jest autentycznym aktem miłości czy też Technika przeszczepów to wielki krok naprzód w dziejach nauki służącej człowiekowi (...). W coraz większej mierze technika przeszczepów jawi się jako skuteczna metoda realizacji podstawowego celu wszelkiej medycyny, którym jest służba ludzkiemu życiu.* Sądzę, że każdy kto przeczyta te słowa nie powinien mieć wątpliwości jakie jest stanowisko Kościoła katolickiego, wyrażone przez jednego z Jego największych autorytetów na temat przeszczepiania narządów. Nie należy zatem zwracać uwagi na opinie wyrażane przez niektórych „fałszywych proroków”, choćby okrywali się oni habitem bądź też togą profesorską.

Czas już kończyć, chociaż chciałoby się wspomnieć, że mieliśmy wraz z żoną okazję uczestniczyć w spotkaniach z trzema spośród siedmiu papieży, którzy władali Stolicą Piotrową za naszego życia. Byli to Paweł VI, Jan Paweł II (trzykrotnie) oraz Benedykt XVI. Nie tracimy też nadziei, że może przy najbliższej bytności w Rzymie uda się odwiedzić papieża Franciszka, a potem wpaść na „mangiare” do jednej z uroczych knajpek na Zatybrzu. Tego życzę także wszystkim Czytelnikom, bo Rzym naprawdę, jak wspominałem na wstępie, warto zobaczyć i żyć.

prof. Bolesław Rutkowski

IN MEMORIAM

Profesor dr hab. Stefan Smoczyński (1933-2018)

Spotkaliśmy się dzisiaj, by pożegnać śp. profesora Stefana Smoczyńskiego, wieloletniego kierownika Kliniki Chorób Psychiczych i Zaburzeń Nerwicowych ówczesnej Akademii Medycznej w Gdańsku, zatrudnionego w Uczelni w latach 1958-2003. Nie jest mi łatwo wypowiadać te słowa, gdyż chodzi o osobę, którą osobiście znałem i szanowałem. Profesor był niezwykle obowiązkowym człowiekiem, który dla wielu z nas stanowił wzór pracowitości i przyzwoitości. Żegnamy troskliwego lekarza, oddanego swoim pacjentom i utalentowanego nauczyciela akademickiego, ogromnie zaangażowanego w przygotowywanie młodej kadry do wykonywania niełatwego zawodu.



Tymi słowami rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Marcin Gruchała żegnał Zmarłego na oliwskim cmentarzu. Ten fragment mowy pożegnalnej oddaje niemal wszystko, co najważniejsze w życiu lekarza, nauczyciela akademickiego i naukowca, ale też człowieka. My, obcujący ze Zmarłym na co dzień przez całe dziesiątki lat, byliśmy beneficjentami Jego ogromnej życzliwości i tolerancji. Byliśmy też świadkami Jego zachowań, pełnych szacunku wobec wszystkich, których spotkał na swojej drodze zawodowej: współpracowników, pacjentów i studentów. Nie musiał dokonywać wyborów jak się zachować, ponieważ zasadniczą dewizą, jaką kierował się w swoim życiu, była przyzwoitość.

Pełniąc odpowiedzialne funkcje w naszej Uczelni, w czasach trudnych nie tylko dla Uczelni, ale też kraju, dawał tego dowody, postępując rozważnie i mądrze. W prezentowanym przez siebie stanowisku kierował się dobrem osoby, której ono dotyczyło, mając także na uwadze dobro całej społeczności. Był dobrym duchem gremiów decyzyjnych naszej *Alma Mater*. Wiele pracowników Uczelni Jego właściwą postawę wobec różnych trudnych sytuacji zachowało we wdzięcznej pamięci.

Profesor urodził się na Mazowszu, w rodzinie inteligenckiej, gdzie także spędził dzieciństwo wraz z rodzicami i rodzeństwem. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku, z którą związał się na całe życie. Bezpośrednio po ukończeniu studiów podjął pracę zawodową w Klinice Chorób Psychiczych, kierowaną przez profesora Tadeusza Bilikiewicza. W Klinice tej przeszedł wszystkie stopnie kariery zawodowej i naukowej. Zdobył specjalizację z zakresu psychiatrii, uzyskał stopień naukowy doktora nauk medycznych (1966 r.) na podstawie rozprawy pt. *Retrospekcja psychiatryczna w przypadkach guzów mózgu rozpoznanych dopiero na sekcji*, której promotorem był T. Bilikiewicz; stopień doktora habilitowanego (1971 r. na podstawie dorobku naukowego i pracy habilitacyjnej pt. *Badania kliniczne nad przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi u chorych z padaczką skroniową*. W roku 1983 nadano Profesorowi tytuł naukowy, a w 1995 r. powołano na stanowisko profesora zwyczajnego. W roku 1994 powierzono Mu kierownictwo ówczesnej I Kliniki Chorób Psychiczych, którą kierował do chwili przejścia na emeryturę (2003 r.).

Zainteresowania naukowe Profesora dotyczyły w głównej mierze organicznie uwarunkowanych zaburzeń psychicznych. Były one realizowane w cytowanych wyżej dokonaniach i wielu innych pracach,

a także w tematyce prac doktorskich, których Profesor był promotorem. Problematyce tej był wierny przez cały okres swojej aktywności naukowej, dlatego też można uważać, iż wraz z odejściem profesora Smoczyńskiego odszedł jeden z ostatnich już świadków życia i działalności profesora T. Bilikiewicza i bezpośrednich kontynuatorów jego dzieła.

Wyrazem uznania środowiska akademickiego naszej Uczelni i przychylności władz było powierzenie Profesorowi funkcji prodziekana Wydziału Lekarskiego (1972-1973), następnie dziekana tego Wydziału (1973-1975) oraz funkcji prorektora ds. dydaktyki w latach 1975-1981. Funkcje te traktował jako wyróżnienie za dostrzeganie Jego zaangażowania w nauczanie studentów. Za swoim mistrzem i nauczycielem uważał, że studenci są solą każdej uczelni wyższej. Prawdę tę wcielał w życie. Nie zdarzyło się bowiem, by kiedykolwiek odmówił udziału w zajęciach, nawet wówczas, gdy nie obejmowały one Jego powinności. Z równą troską i odpowiedzialnością traktował swoje obowiązki wynikające z tytułu pełnionej funkcji prorektora, czynnie uczestnicząc i inicjując różne przedsięwzięcia władz Uczelni, które m.in. służyły kształtowaniu właściwych postaw wśród społeczności studenckiej.

Snując wspomnienia o Profesorze, o Stefanie nie sposób pominąć roli Jego wiernej towarzyszk życia – żony Janeczki de domo Wróblewskiej (też psychiatrze). Jej udział w życiu Zmarłego oddał profesor Paweł Gałuszko – przyjaciel domu, który w toaście na cześć nowo mianowanego profesora proponował jednocześnie toast za Janeczkę. Z całą szczerością stwierdził, że gdyby nie żona, która nie tylko tego pragnęła, ale także gorąco i wytrwale wspomagała Stefana w drodze do tego zaszczytu, nie byłoby okazji do świętowania.

Ten wątek wspomnień skłania do wyrażenia podziękowań i trwałej pamięci obojga za przyjaźń, wiele lat wspólnej pracy, beztrudności i zabawy. Dzielił się jednak nie tylko radością, ale także okresy obustronnego zatroskania o zdrowie, bo i tego nie szczędził los. Te wspólne przeżycia utrwały przez kolejne lata więzi jakie nas łączyły.

Pisząc te słowa mamy świadomość, że być może są one zbyt osobiste, ale inne fakty z życia Zmarłego dostępne będą w archiwum Uczelni. Te zaś pragniemy zachować od zapomnienia.

prof. Zbigniew Nowicki, prof. Jadwiga Sadlak-Nowicka

Gutzeit Fryderyk (Fritz)

– lekarz czy oszust?

W trakcie kwerendy przeprowadzonej niedawno w aktach Izby Lekarskiej w Gdańsku natknąłem się na interesujące materiały dotyczące Fryderyka (Fritza) Gutzeita, Niemca, rzekomego lekarza, którego tożsamość i działalność były przez wiele powojennych lat przedmiotem zainteresowań i korespondencji gdańskich i centralnych władz służby zdrowia oraz władz administracyjnych. Chodzi tu o kilkadziesiąt stron luźnych dokumentów, listów, zaświadczeń itp. Według osobiście wypełnionego kwestionariusza, Fritz Gutzeit urodził się 15 października 1888 r. we wsi Kukers pow. Wehlau koło Królewca jako syn rolnika Fryderyka Gutzeita i Liny z d. Marks. 10 marca 1913 r. miał uzyskać dyplom lekarski na Uniwersytecie w Królewcu. W okresie I wojny światowej (1914-1918) był podobno lekarzem sztabowym armii niemieckiej. Do 1922 r. miał szkolić się w Klinikach Uniwersyteckich w Królewcu w zakresie chorób wewnętrznych oraz ginekologii i położnictwa i w okresie 1922-1930 prowadzić w Królewcu praktykę prywatną. W latach 1930-1939 zamieszkiwał podobno w Elblągu, prowadząc tam praktykę ogólnolekarską. W okresie 1940-1942 miał ją kontynuować w Gdańsku, a potem do końca wojny ponownie w Elblągu, co poświadcza kilka notarialnie potwierdzonych zeznań świadków. Według własnoręcznie wypełnionej ankiety, Fritz Gutzeit miał posiadać obywatelstwo Wolnego Miasta Gdańska, co jest bardzo wątpliwe. Jego nazwisko nie figuruje ani w spisach mieszkańców ani w wykazach gdańskich lekarzy. Według Gutzeita, wszystkie dokumenty i dyplomy zostały mu zrekwirowane przez Rosjan po aresztowaniu w 1945 r. w Elblągu.

Po zwolnieniu z aresztu, w okresie od 1.09.1946 r. do 1.06.1947 r. był zatrudniony w Ambulatorium Sanitarnym Zarządu Wodnego w Tczewie, ekspozytura w Łożyskach, co potwierdza pozytywna o nim opinia lekarza Starostwa Powiatowego Gdańskiego wystawiona w Sopocie. Z jej treści wynika, że dr med. Fritz Gutzeit jest narodowości niemieckiej i zamieszkuje w Drewnicy k. Gdańska. Potem przez kilka miesięcy pełnił obowiązki lekarza w Punkcie Zdawczym Państwowego Urzędu Repatriacyjnego dla niemieckiej ludności Pomorza w Tupnicach (na Dolnym Śląsku?). 6 listopada 1947 r. w Gdańsku zostało przyznane mu polskie obywatelstwo. Wobec znanego rygoryzmu i trudności stawianych w tym względzie Niemcom, pozostaje tajemnicą, czym i wobec kogo zasłużył sobie Gutzeit na to wyróżnienie. Mieszkając w Świbnie-Komary nr 10 na Wyspie Sobieszewskiej, prowadził tam działalność lekarską dla miejscowej ludności, szczególnie dla rybaków podległych Urzędowi

Morskiemu w Gdyni. Od około 1951/52 r. władze służby zdrowia w Gdańsku zaczęły powątpiewać w lekarskie kwalifikacje Gutzeita, tym bardziej że nie mógł on udowodnić faktu ukończenia studiów medycznych. Na cofnięcie mu czasowe prawo wykonywania zawodu lekarza, Gutzeit wniósł skargę do Sądu Powiatowego w Gdańsku. Indagowana w tej sprawie Ambasada NRD w Warszawie nie potwierdziła ani faktu uzyskania przez niego dyplomu lekarskiego, ani też pracy w charakterze lekarza w Niemczech do 1945 r. W związku z wielkimi potrzebami Wydział Zdrowia Prezydium WRN w Gdańsku przyznał mu prawo pracy w charakterze sanitariusza i skierował 15.11.1952 r. jako pielęgniarza do Szpitala dla psychicznie chorych w Kocborowie. Stanowiska tego Gutzeit nie przyjął. W zbiorze dokumentów Izby Lekarskiej w Gdańsku znajduje się zbiorowy list 32 członków Podstawowej Organizacji Partyjnej PZPR przy Kole Rybackim Gdyńskiego Urzędu Morskiego w Świbnie z 24.11.1952 r. wystawiających mu bardzo dobrą opinię i domagających się powrotu Gutzeita do pracy jako ich lekarza. Jednocześnie do Wydziału Zdrowia Prezydium WRN w Gdańsku zaczęły napływać liczne skargi ze Szpitala Rejonowego w Nowym Dworze Gdańskim oraz od położnych i pielęgniarek na *zastraszająco dużą ilość sztucznych poronień* w okolicach Stegny, prowokowanych jakoby (na życzenie pacjentek?) zastrzykami Gutzeita. Miał on też przyjmować liczne porody w domach prywatnych osób ubezpieczonych społecznie na terenie Świbna i Przegalina. Inne skargi dotyczyły błędów lekarskich, których miał się dopuszczać m.in. wystawiając niewłaściwe recepty i zlecając szkodliwe dawkowanie leków. Zarzucano mu również krytykowanie pracy polskich lekarzy i skuteczności działania polskich leków. Jedną z pielęgniarek, informującą w swoim piśmie do władz, że jest... pochodzenia robotniczego skarżyła się, że Gutzeit *szerzy złą propagandę, oglupia ludzi, wyzyskując ich nieświadomość i krytykuje wszystko co nasze, żyje w bardzo dobrych warunkach, a ludzie go bronią i dobrze odpłacają, bo robi i wypisuje im wszystko, co oni chcą*. W elekcje 27 stycznia 1953 r., Wydział Zdrowia WRN w Gdańsku zakazał Gutzeitowi dalszej działalności leczniczej i przekazał sprawę do rozpatrzenia przez prokuratora Sądu Powiatowego w Gdańsku. W trakcie dochodzeń uzyskano m.in. policyjne oświadczenie dr. Alfreda Labitzkiego (przesłuchanie w dniu 15.02.1954 w NRD) byłego niemieckiego lekarza w Steganie, że znany mu osobiście Fritz Gutzeit jest *hochsztaplerem i oszustem*, a w sprawach medycznych *laikiem*. Miał on być z zawodu nauczycielem i w trakcie wojny

pełnić obowiązki sanitariusza w lotniczych wojskach niemieckich.

Dr I. Ahitzki wykluczył też jakoby Gutzeit w latach 1940-1942 pracował w Gdańsku jako lekarz. Także przesłuchiwana w tej sprawie przez policję NRD (19.02.1954 r.) Maria Quatz, była sekretarka Izby Lekarskiej, a potem Niemieckiego Związku Lekarzy w Królewcu oświadczyła pod przysięgą, że w mieście tym w latach 1922-1930 nie pracował żaden lekarz o nazwisku Friedrich (Fritz) Gutzeit. W konsekwencji Departament Kadr Ministerstwa Zdrowia w Warszawie 14.04.1954 r. zlecił wydanie Gutzeitowi zakazu pracy w lecznictwie i skierowanie sprawy do sądu z oskarżenia o oszustwo. O dziwo, nie doszło do tego z nieznanymi bliżej przyczyn. Ktoś musiał Gutzeitowi chronić. Być może był już wtedy członkiem PZPR lub wcześniejszym współpracownikiem UB.

W piśmie z 1954 r. skierowanym do Wydziału Zdrowia WRN w Gdańsku, Gutzeit napisał: *Jako obywatel PRL i autochton, powołuję się na uchwałę Plenum KC PZPR w sprawie ludności rodzimej oraz na przemówienie towarzysza Bolesława Bieruta z lipca 1950 r. odnośnie traktowania ludności autochtonicznej. O ile nie otrzymam zezwolenia na otwarcie praktyki w najbliższym czasie, będę zmuszony zwrócić się bezpośrednio do tow. Bieruta i do Komitetu Centralnego PZPR.* Dziwnym trafem, wkrótce potem „odnalazł się” lekarski dyplom Gutzeit, który został szybko sędownie potwierdzony. Ministerstwo Zdrowia w Warszawie udzieliło mu 7 grudnia 1954 r. prawa pracy w zawodzie lekarza. Ze względu na skargi do-

tyczące jego słabej znajomości języka polskiego oraz rzekomo rażąco brak kwalifikacji lekarskich. Wydział Zdrowia WRN w Gdańsku skierował Gutzeit (w ramach delegacji służbowej) w 1955 r. na jednomiesięczne szkolenie w Oddziałach Wewnętrznych i Położniczo-Ginekologicznych Szpitala w Elblągu, a w 1956 r. na trzymiesięczne szkolenie w Instytucie Doskonalenia i Specjalizacji Kadr Lekarskich w Warszawie w zakresie wiedzy lekarza ogólnego. Gutzeit liczył już wtedy 68 lat. Na przełomie lat 1956/1957 wpłynęły do władz skargi, że dr Fryderyk Gutzeit, podówczas (od 4.01.1955 r.) kierownik Wiejskiego Ośrodka Zdrowia w Świbnie, nagminnie wystawia, w dniach zakazu sprzedaży alkoholu, recepty na zakup spirytusu w sklepie Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej (rzekomo dla potrzeb leczniczych), rozpijając tym samym mieszkańców Świbna. Jak wynika z ówczesnej relacji *Dziennika Bałtyckiego*, zarzuty te znalazły pełne potwierdzenie, a sprawę skierowano do Komisji Kontroli Zawodowej Lekarzy. Jakie były tego konsekwencje nie wiadomo. Ostatnie zachowane w aktach Izby Lekarskiej w Gdańsku pismo dotyczące Fryderyka Gutzeit nosi datę 30 maja 1964 r. i pochodzi z Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej w Warszawie. Informuje ono, że Główna Komisja Weryfikacyjna negatywnie zweryfikowała jego zawodowe uprawnienia jako lekarza medycyny. Gutzeit liczył wtedy 75 lat. Dalsze jego losy są nieznane.

dr Michał T. W. Grabowski

Wykopali raka w Galerii

Członkowie Studenckiego Towarzystwa Diagnostów Laboratoryjnych GUMed przeprowadzili 10 marca br. w Galerii Mahattan akcję *Wykop Raka*. Cieszyła się ona dużym zainteresowaniem mieszkańców Trójmiasta. Wiele osób zostało przeszkolonych jak prawidłowo wykonywać samobadanie piersi i jąder, czym są markery nowotworowe, jakie są czynniki ryzyka wystąpienia nowotworów damskich i męskich oraz dlaczego profilaktyka jest tak ważna. ■



Ogromne serce dla każdego pacjenta

Dr n. med. Aleksandra Modlińska, Lekarz Dobrej Nadziei została laureatką nagrody im. Aleksandry Gabrysiak Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku za rok 2017



Dr n. med. Aleksandra Modlińska, absolwentka Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Gdańsku (obecnie GUMed) po uzyskaniu dyplomu w 1995 r. związała swoje życie zawodowe z medycyną paliatywną.

Motywację takiego wyboru sformułowała w rozdziale *Lekarz przy łóżku chorego w hospicjum* w książce *Humanizm chrześcijański w medycynie* (wyd. 2016, Via Medica, red. G. Świątecka) *Kuszący dotyk nieśmiertelności jaki niosą osiągnięcia biologii, techniki, medycyny, powoduje, że lekarz naszych czasów jest wykształcony i przygotowany do pełnienia zawodu z głową pełną standardów i zasad medycyny opartej na dowodach naukowych. Jednocześnie wielokrotnie nigdy nie towarzyszył umierającemu. Decyzja lekarza o wyborze ścieżki zawodowej, która złączy jego życie z umierającymi,*

wiąże się z koniecznością ustalenia nieco nietypowych priorytetów. Efekty pracy są bowiem bardzo dalekie od spektakularnych działań zespołów reanimacyjnych, czy błyskotliwych diagnoz specjalistów. Pozostanie przy łóżku umierającego stanowi swoiste wyzwanie. Tu w centrum uwagi (lekarza i personelu medycznego) znajduje się chory i jego najbliżsi.

Dr Aleksandra Modlińska przygotowała się do takiej pracy, zdobywając wszechstronne wykształcenie medyczne: specjalizację z chorób wewnętrznych, diabetologii i medycyny paliatywnej. Jednocześnie bezpośrednio po zakończeniu studiów lekarskich jako wolontariuszka włączyła się w pracę Gdańskiego Hospicjum Domowego i Stacjonarnego im. ks. Eugeniusza Dutkiewicza oraz Hospicjum Matki Terezy z Kalkuty. Od początku pracę usługową łączyła z naukową jako asystent, adiunkt i ostatnio wykładowca Zakładu Medycyny Paliatywnej GUMed. Rozprawę doktorską *Psychospołeczne i kliniczne uwarunkowania oceny jakości życia osób w wieku podeszłym w terminalnej fazie choroby nowotworowej* obroniła w 2000 r. Jest autorką ponad 70 publikacji naukowych, redaktorem podręczników dla opiekunów i wolontariuszy hospicjów, promotorem i recenzentem prac licencjackich i magisterskich. Dorobek naukowy to także udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach (m.in. w kongresach *European Association for Palliative Care*, *Research Congress of the EACP*, *African Palliative Care Association*). Jest też członkiem *Eastern and Central Europe Palliative Care Task Force*. Dr Modlińska pełni funkcję konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie medycyny paliatywnej. W tym zakresie organizuje liczne kursy, szkolenia i zajęcia dla studentów medycyny oraz innych specjalności medycznych, dla lekarzy i słuchaczy studiów podyplomowych. Szczególnie mocno trzeba podkreślić jej pracę dydaktyczną. Była opiekunem Koła Naukowego przy Zakładzie Medycyny Paliatywnej w AMG, z którego wywodzi się wielu lekarzy pracujących w opiece paliatywnej. Przekazywała im i kształtowała w nich piękny etos zawodu lekarskiego. Dzięki niej studenci i lekarze odkrywają na nowo swoje powołanie. Jej wiedza, troska i oddanie chorym, szacunek dla ich godności, budzi uznanie i podziw współpracowników, chorych, ich rodzin, a także studentów. Oto wypowiedź jednego z nich: *Myśleliśmy, że lekarze w hospicjum potrafią tylko podawać leki przeciwbólowe, a teraz wiemy, że oni są bardzo dobrymi lekarzami i znają się tak naprawdę na wszystkim.*



Dr Aleksandra Modlińska od ponad 8 lat jest lekarzem i kierownikiem medycznym Domu Hospicyjnego Caritas im. św. Józefa w Sopocie. W Hospicjum mówią o niej, podobnie jak o Aleksandrze Gabrysiak, *doktor Ola, nasza doktor Ola – z nią dopłyniemy do każdego lądu* (pielęgniarka Danuta). Współpracownicy dr Aleksandry Modlińskiej z Hospicjum, wypowiadając się o niej, podkreślają jej niezwykłą osobowość. Mówią, że pomimo wyczerpującej pracy nie traci nigdy pogody ducha, emanuje ogromną cierpliwością. *Zawsze uśmiechnięta i dostępna dla pacjentów i ich najbliższych, wspiera zespół pracowników, wolontariuszy. Każdego wysłucha, życzliwością doradzi i pomoże* – pisze o niej wolontariuszka Ewa. *Bardzo dobry lekarz to zbyt słabe określenie – to lekarz z poświęcenia o wielkim sercu. Trafić w jej ręce to po prostu zaszczyt* – pisze jedna z podopiecznych (Teresa). *Potrafi pochylić się nad chorym, usiąść przy łóżku, wziąć rękę chorego w dłoń, tak, aby poczuł się bezpiecznie. To lekarz na trudny czas umierania*. Pacjenci często określają dr Modlińską jako *lekarza dobrej nadziei, lekarza, który łagodzi ból, wzmacnia fizycznie i duchowo*. Jeden z podopiecznych dr Oli, Dawid i jego mama są pełni wdzięczności: *Czuwasz nad nami jak najlepszy przyjaciel*. A współpracownicy cenią ją także za to, że inspirowała ich do działania i posiada umiejętności dobrego menedżera, psychologa i pedagoga zarazem.

Swoje urlopy wypoczynkowe od kilku lat regularnie, co półtora roku, poświęca na niesienie pomocy lekarskiej jako wolontariuszka w Afryce, w Kenii, w miejscowości Kithatu, w Centrum Medycznym, gdzie na stałe nie ma lekarza. Tu w czasie swojego pobytu pracuje po kilkanaście godzin dziennie z ogromną życzliwością i sercem dla każdego pacjen-

ta, jak piszą o niej stali pracownicy tego Centrum. Jedna z siostr, pracująca w Centrum Misji Franciszkańskiej, pisze: *Personel naszego ośrodka zawsze z ogromną radością wita jej przybycie i z podziwem obserwuje jej poświęcenie dla chorych, jej serdeczność, zarówno dla każdego pacjenta, jak i pracowników. Ta pomoc medyczna dr Oli to nie tylko badania oraz leczenie, ale również opatrywanie ran, szukanie możliwości pomocy potrzebującym. Podziwiamy jej pogodę ducha oraz ogromną cierpliwość. Ta pogoda ducha się udziela się wszystkim wokół z nią pracującym*.

Dr Aleksandra Modlińska urodziła się w Świeciu nad Wisłą w 1969 r. Po ukończeniu szkoły podstawowej jako kierunek dalszego kształcenia obrała Liceum Medyczne w rodzinnym mieście. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w 1989 r.





rozpoczęła studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku. Swoje życie na trwałe pragnęła złączyć z ludźmi cierpiącymi, chorymi. Odczytała to jako swoją życiową misję, jako powołanie dane jej przez Opatrzność. Dyplom lekarza uzyskany w 1995 r. z wyróżnieniem *Primus Inter Pares* otworzył jej bramę Świątyni Cierpienia, jak mawiał prof. Mieczysław Gamski o klinice akademickiej i każdym szpitalu. W tej Świątyni, idąc za tym samym imperatywem wewnętrznym, wybrała bez wahania służbę najtrudniejszą – opiekę lekarską nad umierającymi. Jej całe życie osobiste jest wypełnione tą posługą, w niej się spełnia.

Tak wiele łączy dr Olę Modlińską z dr Olą Gabrysiak, stąd jej wyróżnienie prestiżową nagrodą im. Aleksandry Gabrysiak Okręgowej Izby Lekarskiej za rok 2017. Uroczyste wręczenie tej nagrody dr Aleksandrze Modlińskiej odbyło się 17 marca 2018 r. podczas XXXVI Sprawozdawczo-Wyborczego Okręgowego Zjazdu Lekarzy Gdańskiej Izby Lekarskiej.

prof. Grażyna Świątecka,
przewodnicząca Kapituły Nagrody
im. Aleksandry Gabrysiak
Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku



Rozmawiali o niepłodności

Za nami druga konferencja *Interdyscyplinarne leczenie niepłodności. Fizjologiczne aspekty regulacji cyklu miesięcznego i spermatogenezy*. Wydarzenie zorganizowane przez Katedrę i Zakład Fizjologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz SKN „Fizjologia Płodności” odbyło się w Atrium Gedanense Novum 10 marca br. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął prof. Marcin Gruchała, rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Mieczysław Strug, marszałek województwa pomorskiego. Zesłoroczny sukces konferencji przyczynił się do podjęcia kolejnego przedsięwzięcia mającego na celu szerzenie wielokierunkowego, a zarazem spersonalizowanego spojrzenia na zdrowie prokreacyjne pary. Liczba uczestników konferencji w tym roku ponownie przekroczyła 300 osób. Odzwierciedla to fakt, jak istotnym zagadnieniem dla lekarzy są zaburzenia płodności oraz wpływ różnych chorób i zaburzeń ogólnoustrojowych organizmu na sferę zdrowia prokreacyjnego. Konferencja miała charakter edukacyjno-informacyjny, a przybliżenie przez wykładowców mechanizmów rządzących skomplikowaną fizjologią cyklu miesięcznego i spermatogenezy miało na celu inspirowanie lekarzy różnych specjalności do współdziałania i poszukiwania nowych możliwości terapii niepłodności.

Pierwszą sesję wykładową rozpoczął dr hab. Tomasz Wierzbą, przewodniczący komitetu organizacyjnego oraz kierownik Katedry i Zakładu Fizjologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Tematem wykładu wprowadzającego był *Wpływ deprywacji rytmów biologicznych na zaburzenia miesięczkowania*. Następnie mieliśmy przyjemność wysłuchania wystąpień prof. dr hab. Ewa Gregoraszczyk z Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz dr Aleksandry Marii Kicińskiej dotyczących oddziaływania układu immunologicznego na regulację cyklu miesięczkowego i na zaburzenia płodności. Pod koniec pierwszej części konferencji wykład wygłosiła także prof. Irina Kowalska z Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, która zaprezentowała wpływ insuliny na mechanizmy regulujące cykl miesięczkowy oraz przedstawiła doświadczenia własne w tym zakresie. Po pierwszej sesji wykładowej odbyła się przerwa kawowa i poczęstunek. Uczestnicy mogli odwiedzić stoiska oraz porozmawiać z przedstawicielami wielu firm farmaceutycznych, którzy proponowali produkty mające dobroczynny wpływ na płodność.

W drugiej części konferencji zostały przedstawione wykłady dotyczące wpływu środowiska oraz stylu życia i diety na stan zdrowia prokreacyjnego. Prof. Ewa Gregoraszczyk, profesor endokrynologii oraz twórca i kierownik Zakładu Fizjologii i Toksykologii Rozrodu Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, wygłosiła bardzo interesujący wykład dotyczący dysraptantów oraz ich wpływu na rozrodczość. Wiedzę dotyczącą wpływu żywności oraz tzw. indeksu zapalnego diety na zdrowie prokreacyjne przekazała i uporządkowała słuchaczom dr hab. Sylwia Mał-



gorzewicz. Następnie zostały zaprezentowane wyniki badania dotyczącego stanu wiedzy o zdrowiu prokreacyjnym i płodności *wśród* studentów trójmiejskich uczelni wyższych. Doniesienie zostało przygotowane na podstawie ankiet internetowych przeprowadzonych *online* przez Studenckie Koło Naukowe „Fizjologia Płodności”. Ostatni wykład kończący drugą sesję konferencji poświęcony był najnowszym doniesieniom w leczeniu niepłodności.

Po przerwie obiadowej kontynuowano temat interdyscyplinarnej terapii niepłodności dzięki wystąpieniu dr Aleksandry Marii Kicińskiej. Następnie dr hab. Marcin Matuszewski podczas swojego wykładu przedstawił jak ważna jest rola urologa w leczeniu niepłodności męskiej oraz jakie są możliwości i ograniczenia terapii. Konferencja została uwieńczona wykładem dr Piotra Radziwiłłowicza dotyczącym wpływu stanu psychicznego na płodność, a przede wszystkim depresji jako jednej z przyczyn okresowej niepłodności.

Najlepszym podsumowaniem konferencji jest fakt, że pomimo późnej pory sala wykładowa do samego końca pozostała pełna. Wskazuje to na szerokie zainteresowanie interdyscyplinarnym ujęciem tematu niepłodności i zaburzeń cyklu miesięcznego oraz potrzebę prowadzenia dalszej edukacji w tej dziedzinie. ■



Najlepsza praca wybrana

Konkurs prac magisterskich wykonanych w roku akademickim 2016/2017 na kierunku farmacja wygrała **Anna Stefaniak**. Nagrodzona praca pod tytułem *Zastosowanie metabolomiki w poszukiwaniu mechanizmu powstawania zespołu policystycznych jajników* powstała pod kierunkiem dr. hab. Michała Markuszewskiego, prof. nadzw. z Zakładu Biofarmacji i Farmakodynamiki GUMed.

Konkurs odbył się 20 marca br. i został zorganizowany przez dziekana Wydziału Farmaceutycznego z OML prof. Michała Markuszewskiego we współpracy z PTSF Oddział Gdańsk. W tym roku zgłoszono aż 10 prac magisterskich.

Drugie miejsce zajęła **Katarzyna Łukasz** z pracą *Otrzymywanie mikrosfer lipidowych suszonych sublimacyjnie i ich redispersja*. Jej promotorem jest prof. Małgorzata Sznitowska z Katedry i Zakładu Farmacji Stosowanej. Trzecie miejsce przypadło **Annie Urban** za pracę pod tytułem *Struktury supramolekularne przy udziale kwasu cyjanurowego*, wyko-

naną pod kierunkiem prof. Franciszka Sączewskiego z Katedry i Zakładu Technologii Chemicznej Środków Leczniczych GUMed. Nagrodę publiczności otrzymała **Natalia Susłowska** za pracę *Antykoncepcja hormonalna w praktyce aptecznej – konsultacyjna rola farmaceuty*, wykonaną pod kierunkiem dr. hab. Agnieszki Zimmermann z Zakładu Prawa Medycznego i Farmaceutycznego GUMed.

W komisji konkursowej zasiadli: dr hab. Anita Kornicka (Katedra i Zakład Technologii Chemicznej Środków Leczniczych), prof. Maria Łuczkiwicz (Katedra i Zakład Farmakognozji), prof. Marek Wesołowski (Katedra i Zakład Chemii Analitycznej), dr hab. Katarzyna Gobis (Katedra i Zakład Chemii Organicznej), dr hab. Piotr Kowalski, prof. nadzw. (Katedra i Zakład Chemii Farmaceutycznej) oraz przedstawiciele studentów: Anita Będzkowska i Emilia Sieniawska. ■



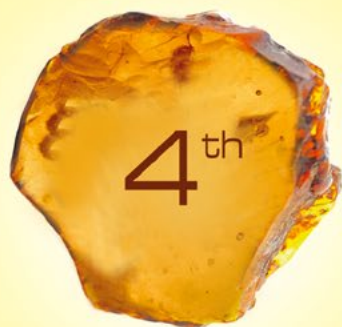
Podstawy anatomii w naukach klinicznych – edycja 2018

Trwa cykl spotkań pod hasłem *Podstawy anatomii w naukach klinicznych*. To projekt zapoczątkowany przez członków SKN przy Zakładzie Anatomii i Neurobiologii prowadzony we współpracy z innymi kołami działającymi w GUMed.



Tym razem spotkanie zatytułowane *Podstawy anatomii w laryngologii* odbyło się 6 marca br. i zostało zorganizowane wspólnie ze studentami SKN przy Katedrze i Klinice Otolaryngologii. Uczestniczyli w nim zainteresowani członkowie koła anatomicznego i laryngologicznego. Na początek, w części seminaryjnej członkowie obu kół naukowych podzielili się swoją wiedzą na temat m.in. podstaw anatomii zatok obocznych nosa, budowy ślinianki przyusznej i przebiegających przez nią struktur, omówiono też dostępy chirurgiczne do omawianych struktur. Po części seminaryjnej odbyły się warsztaty w prosektorium Zakładu Anatomii i Neurobiologii, gdzie studenci koła anatomicznego prezentowali wypreparowane preparaty. Nad poprawnością merytoryczną czuwał **dr Jan Spodnik**, opiekun SKN przy Zakładzie Anatomii i Neurobiologii.

Planowane są kolejne spotkania o zbliżonej tematyce zorganizowane przez oba Koła. ■



European Forum on Hypertension

GDYNIA, May 10-12, 2018

Courtyard by Marriott Gdynia Waterfront
Jerzego Waszyngtona St. 19



Chairpersons:

Prof. Enrico Agabiti Rosei (Italy)
Past-President of the European Society of Hypertension

Prof. Krzysztof Narkiewicz (Poland)
Past-President of the European Society of Hypertension

Registration and more details:

www.efh.viamedica.pl

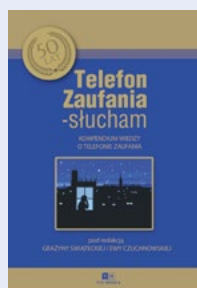


17-0275.001.012

The conference is intended for persons interested in the topic. Satellite sessions of pharmaceutical companies and sessions and exhibitions of pharmaceutical companies are intended only for persons authorized to prescribe drugs or pharmacists and for persons trading in medicinal products — legal basis. Act of 6 September 2001. Pharmaceutical Law (Journal of Laws from 2008 No. 45, item 271).

ul. Świętokrzyska 73, 80–180 Gdańsk
tel.: 58 320 94 53, faks: 58 320 94 60

ikamed@ikamed.pl
www.ikamed.pl



Telefon Zaufania — słucham. Kompendium wiedzy o Telefonie Zaufania

Grażyna Świętecka, Ewa Czuchnowska

Gena katalogowa: 55 zł
Cena Ikamed: 39 zł

Książkę wydaną z okazji jubileuszu 50-lecia Telefonu Zaufania dostałam od prof. Grażyny Święteckiej, *spiritus movens* tej inicjatywy. Choć to lektura niełatwa, przeczytałam jednym tchem. Tyle w niej nieszczęść, bólu, samotności, zwątpienia, ale też nadziei, że ktoś wysłucha, doradzi, doda otuchy. Nikt nie jest samotną wyspą. Jakże wielu ludzi wokół nas żyje jednak w przekonaniu, że od innych oddziela ich ocean samotności. I przez telefon wysyła w świat swoje SOS. Z każdą przeczytaną stroną rósł mój szacunek i podziw dla ludzi gotowych taki dramatyczny sygnał odebrać i nań odpowiedzieć.

Barbara Szczepuła

<https://www.ikamed.pl/telefon-zaufania-slucham-kompendium-wiedzy-o-telefonie-zaufania-VMG01209>



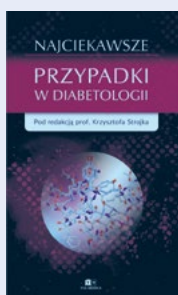
Repetitorium z diabetologii

Leszek Czupryniak,
Dorota Zozulińska-Ziółkiewicz

Gena katalogowa: 130 zł
Cena Ikamed: 79 zł

W książce omówiono następujące zagadnienia: biochemia w diabetologii; rozpoznawanie zaburzeń tolerancji węglowodanów; cukrzyca wieku rozwojowego; insulinoterapia w cukrzycy typu 1; otyłość i cukrzyca typu 2; ostre stany w cukrzycy przebiegające z hiperglikemią; hipoglikemia; nadciśnienie tętnicze, zaburzenia lipidowe, choroby układu krążenia, choroby towarzyszące; powikłania mikroangiopatyczne; cukrzyca a ciąża; skomplikowane przypadki kliniczne.

<http://www.ikamed.pl/repetitorium-z-diabetologii-VMG01142>



Najciekawsze przypadki w diabetologii

Krzysztof Strojek (red.)

Gena katalogowa: 76 zł
Cena Ikamed: 55 zł

Autorki: Marta Wróbel, Aleksandra Szymborska-Kajaneć i Dominika Rokicka, przedstawiły 16 przypadków, opisując m.in. następujące zagadnienia: trudności w rozpoznaniu typu cukrzycy, cukrzyca typu 1 u pacjenta preferującego dietę bogatą w tłuszcze, cukrzyca typu 1 przy braku samokontroli w godzinach pracy zawodowej, narastająca hiperglikemia z dużą insulinoopornością, cukrzyca typu 2 ze zmianami skórnymi, cukrzyca typu 2 i uczulenie na preparaty, dekompenacja metaboliczna z koniecznością insulinoterapii u chorej w wieku podeszłym wymagającej opieki innej osoby.

<https://www.ikamed.pl/najciekawsze-przypadki-w-diabetologii-VMG01208>



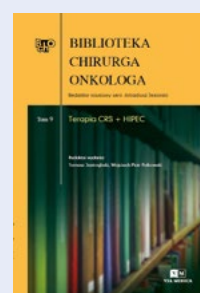
Biblioteka Chirurga Onkologa. Tom 8: Fiberoduktoskopia — przydatność kliniczna w diagnostyce i leczeniu wycieków z piersi

Arkadiusz Jeziorski, Radosław Jaworski,
Jacek Zieliński (red.)

Gena katalogowa: 70 zł
Cena Ikamed: 50 zł

Fiberoduktoskopia, jako badanie diagnostyczne chorób piersi, w polskiej onkologii wykorzystywana jest bardzo rzadko. Dotyczy głównie tych chorób, które lokalizują się w przewodach mlekowych, czy to w postaci jednego ogniska, czy też w postaci licznych zmian przednowotworowych, prowadzących do choroby inwazyjnej. Tę właśnie metodę badania w przypadkach objawu, jakim jest patologiczny wyciek z piersi, opisano w tomie 8 z serii *Biblioteka Chirurga Onkologa*. Autorzy przybliżają wskazania i samą technikę badania oraz w interesujący sposób dzielą się swoimi spostrzeżeniami i wynikami badań własnych.

<https://www.ikamed.pl/biblioteka-chirurga-onkologa-tom-8-fiberoduktoskopia-przydatnosc-kliniczna-w-diagnostyce-i-leczeniu-wyciekow-z-piersi-VMG01147>



Biblioteka Chirurga Onkologa. Tom 9: Terapia CRS + HIPEC

Arkadiusz Jeziorski, Tomasz Jastrzębski,
Wojciech P. Polkowski (red.)

Gena katalogowa: 155 zł
Cena Ikamed: 110 zł

Podręcznik przybliży chirurgom, onkologom i lekarzom innych specjalności informacje o możliwości leczenia pacjentów z *peritonitis carcinomatosa*, wskazując inne drogi postępowania terapeutycznego niż jedynie leczenie paliatywne i objawowe. Wprowadzone przez Sugarbaker'a w latach 90. XX wieku skojarzone leczenie oparte na wykonaniu radykalnych miejscowo zabiegów cytoredukcyjnych (CRS) w połączeniu z dootrzewnową chemioterapią perfuzyjną w hipertermii (HIPEC) pozwoliło na osiągnięcie bardzo dobrych wyników leczenia u chorych, których wcześniej kwalifikowano jedynie do leczenia paliatywnego.

<https://www.ikamed.pl/biblioteka-chirurga-onkologa-tom-9-terapia-crs-hipec-VMG01148>



Hipertensjologia. Tom II Podręcznik Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego

Tomasz Grodzicki, Krzysztof Narkiewicz,
Danuta Czarnecka, Zbigniew Gaciong,
Andrzej Januszewicz,
Andrzej Tykarski (red.)

Gena katalogowa: 180 zł
Cena Ikamed: 140 zł

Oczne powikłania cukrzycy pozostają nadal jednymi z najważniejszych problemów w okulistyce. Szansą na odpowiednio wczesne rozpoznanie retinopatii może być telemedycyna. Dzięki specjalnym przystawkom do smartfonów będzie możliwe wykonywanie zdjęć dna oka i przysyłanie ich do oceny okulistycznej. Sukces terapeutyczny zależy także od właściwej kontroli metabolicznej i opieki diabetologicznej. Podwyższone stężenie hemoglobiny glikowanej świadczy o złym wyrównaniu cukrzycy i większym ryzyku powikłań.

Niniejsza książka uwzględnia interdyscyplinarne aspekty leczenia cukrzycy oraz przedstawia zagadnienia związane z terapią specjalistyczną. Mamy nadzieję, że znajdując tu Państwo przydatne wskazówki w leczeniu różnych ocných powikłań cukrzycy. Staliśmy się przedstawić najnowsze informacje oparte na zaleceniach krajowych i zagranicznych towarzystw okulistycznych i diabetologicznych oraz wynikach badań klinicznych. Pragniemy zwrócić uwagę na indywidualne podejście do chorych na cukrzycę i odpowiednie łączenie różnych metod terapeutycznych.

prof. zw. dr hab. n. med. Robert Rejdak

<http://www.ikamed.pl/hipertensjologia-tom-ii-podrecznik-polskiego-towarzystwa-nadciśnienia-tętniczego-VMG01195>

Zielono w Uczelni

Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych we współpracy z Sekcją Informacji i Promocji oraz Biblioteką Główną zorganizowało 16 marca br. po raz pierwszy Dzień Irlandzki związany z obchodami Dnia św. Patryka. Przez cały piątek w holu Biblioteki Główniej, na stanowisku wyposażonym w gadżety, można było zrobić sobie irlandzkie selfie i wziąć udział w konkursie fotograficznym.

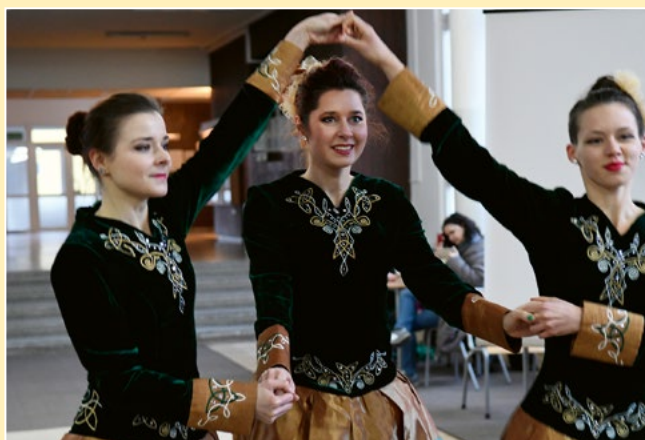
Wydarzenie, które odbyło się w CBM w godzinach popołudniowych, zostało przygotowane przez studentów II roku analityki medycznej, a koordynatorką projektu była mgr Magda Warzocha.

Studenci przygotowali prezentacje dotyczące Dnia św. Patryka, irlandzkich tradycji i kultury. Podczas imprezy można było się napić irlandzkiej kawy oraz spróbować irlandzkich bułeczek z masłem, dżemem i bitą śmietaną. Na koniec wystąpiły tancerki ze Szkoły Tańca Irlandzkiego ISTA, które zaprezentowały tradycyjne irlandzkie tańce, a publiczność pod okiem instruktorki Anny Tillak miała okazję nauczyć się kilku kroków.

Wśród zaproszonych gości znaleźli się prorektor ds. studenckich dr hab. Tomasz Smiatacz, dziekan Wydziału Lekarskiego prof. Maria Dudziak oraz prodziekan Wydziału Farmacji dr hab. Maciej Jankowski.

Dziękujemy wszystkim za ogromny wkład pracy i wsparcie. Do zobaczenia za rok na kolejnym zielonym dniu.

Go raibh maith agat – czyli – dziękujemy (po irlandzku). ■



Akcja Marrow Hero

Studenci GUMed przy współpracy z Ośrodkiem Dawców Szpiku Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego przeprowadzili 12 i 13 marca br. rejestrację potencjalnych dawców szpiku kostnego. Inicjatywa cieszyła się dużym zainteresowaniem. Do bazy potencjalnych dawców szpiku dołączyło aż 90 osób. Pierwszego dnia akcja odbyła się na terenie Wydziału Farmaceutycznego GUMed przy współpracy z Polskim Towarzystwem Studentów Farmacji Oddział Gdańsk. Jednocześnie studenci promowali krwiodawstwo w Collegium

Biomedicum, a każdy kto oddał w tym dniu krew w Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa mógł wygrać nagrody.

Dzień później rejestracja potencjalnych dawców odbyła się w Collegium Biomedicum. Organizatorzy udzielali również informacji na temat pośmiertnego dawstwa organów oraz rozdawali oświadczenia woli. Zainteresowani mogli wziąć udział w wykładzie dotyczącym transplantologii, który poprowadził lek. Michał Taszner z Katedry i Kliniki Hematologii i Transplantologii GUMed. ■

